Aydınlık
Kuruluş yılı: 192
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!
ÇARŞAMBA 7 KASIM 1979
500 KURUŞ

İSVEÇ KOMÜNİST PARTİSİ YÖNETİCİSİ BORELL'LE VİETNAM KONUSUNDA GÖRÜŞME

Bugün sekizinci sayfamızda

Dördüncü basın toplantısında hükümetin programını açıkladı

Demirel milleti vaade boğdu

● Demirel, CHP'nin anarşi konusunda hükümeti destekleyeceğini umuyor

● "Partiler meseleleri çözmek için birbirleriyle tartışmalıdır"

● AP lideri dün de Feyzioğlu ile görüştü Erbakan'la görüşme bugüne kaldı

● Demirel'in bugün Ecevit'le de görüşmesi bekleniyor

ANKARA(ÖZEL)

Türkiye'nin durumunu ve kuracağı ükümetin yapacağı işleri dizi basın ›plantılarıyla açıklayan AP lideri Süyman Demirel, dün yaptığı dördüncü ; sonuncu basın toplantısında kuıcağı hükümetin programını açıkladı ; halkı vaade boğdu.

Üç gündür yaptığı basın toplantılaında karanlık bir tablo çizdiğini söyyen Demirel, bütün bunlara rağmen ürkiye'nin büyük zenginliklere sahip duğunu söyledi.

Demirel,

"Türkiye'nin istikrar arayan bir ülke ması, bir süredir fevkalade kötü irade lilmesi, enflasyonun azgın ve yıkıcı hribatına maruz kalması, anarşinin ve rörün meydana getirdiği durum dolasıyla bir güvensizlik ortamına sürüknmiştir. Türkiye'nin geleceğine ivenle bakması gerektiği ; ilgili açıklama yapma ıtiyacı buradan doğıuştur" dedi.

Geleceğe güvenle bakıak gerektiğini, gelecekın ümit kesmenin kimnin işine yaramayacağı söyleyen Demirel, Türye'yi tanımlarken, "nüısu hızla artan, nüfusuın büyük bir bölümü ınç ve bu sebeple üretici mayan, sağlıklı, gayet namik bir yapıya sahip gelecek için çok maniır olan bir millet yapıız var." şeklinde onuştu.

Türkiye'nin maddi rlıkları, zenginlikleri, plum yapısı, olanakrı hakkında rakamlar rerek açıklamalar yaın AP Genel Başkanı, irkiye'nin ulaştığı nokdan ileri gitmesi için ıpılması gereken işleri ydı. Demirel, 1963-978 döneminde 3. Kalınma Planını başarı ile

(Devamı sa.7, sü.6'da)

Demirel dünkü basın toplantısında, "Biz sorunlarımızın Yunanistan'la dostluk içinde ve masa başında çözülebileceği düşüncesindeyiz" dedi.

Üstündağ yeniden Genel Sekreter... Genel Sekreter yardımcıları: Elmas, Tuncer, Öymen ve Somuncu

Muhalefetten bazı parlamenterler, Ecevit'in Kurultaydaki tutumunu Ortak Gruba getirmeyi planlıyor

CHP nasıl parti olur?

Oral Çalışlar

Dünkü yazımızda CHP için umut başka bahara kaldı demiştik. Önceki geceki manzaradan sonra CHP'nin soğuk bir kışa girdiğini daha iyi gördük. Şimdi parti içi iktidarla muhalefetin

(Devamı sa. 7, sü.1'de)

Kurultay bitti bunalım bitmedi

Uzun bir gece
Nuri Çolakoğlu
(YAZISI 7. SAYFADA)

● *Beş değişiklikle eski yönetim işbaşında kaldı*

● *Ecevit, "Kurultay amacına ulaşmıştır" dedi*

● *Grup Başkan Vekillerini seçecek olan CHP Millet Meclisi Grubu dün de toplanamadı*

ANKARA (ÖZEL)

CHP'nin önceki gece sona eren 8. Olağanüstü Kurultayında seçilen Genel Yönetim Kurulu dün ilk toplantısını yaptı. Toplantıda Mustafa Üstündağ yeniden Genel Sekreterliğe, İmadettin Elmas, Erol Tuncer, Altan Öymen ve Metin Somuncu da Genel Sekreter Yardımcılıklarına getirildiler.

Öte yandan dün sabaha karşı sonuçlanan Genel Yönetim Kurulu seçimlerini 723 oy alan Genel Merkez listesi kazandı. Muhalefetin listesi ise 604 oy aldı. Ancak Kurultayın sona ermesine rağmen CHP içindeki bunalım sona ermedi.

(Devamı sa. 7, sü.3'de)

BU KEZ KISA SÜRDÜ

Çağlayangil Senato, Karakaş Meclis Başkanlığına seçildiler

● Çağlayangil 112, Karakaş 320 oy aldılar

ANKARA (ÖZEL)

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına Dışişleri eski Bakanlarından Bursa Senatörü İhsan Sabri Çağlayangil, Meclis Başkanlığına ise Cahit Karakaş seçildiler.

Dün Sadi Irmak Başkanlığında toplanan Senatoda bir konuşma yapan CHP Adana Senatörü Kemal Sarıibrahimoğlu, geçen defa Anayasaya aykırı gördüğü bir uygulamayı protesto etmek için aday olduğunu, amacına ulaştığı için adaylıktan çekildiğini söyledi.

Daha sonra yapılan 5. tur oylamaya katılan 165 senatörden 112'si, tek resmi aday olan İhsan Sabri Çağlayangil'e, 12'si de adaylığını koymamış olan İskender Cenap Ege'ye oy verdi. 40 oy da boş çıktı.

Senatoda daha sonra yapılan divan seçimlerinde (MBG) Başkan Vekillerine CHP'den Rahmi Erdem Cengizhan Yorulmaz AP'den ise Mehmet Ünaldı seçildiler.

Katip üyelikleri için yapılan seçimlerde ise Mustafa Çelik (CHP) Mehmet Erdem (AP), Hüsamettin Çelebi ve Kemal Cantürk (Kontenjan), Emanullah Çelebi (MBG) Mehmet Bilgin (Grupsuz-

(Devamı sa.7, sü.9'da)

İHSAN SABRİ ÇAĞLAYANGİL

CAHİT KARAKAŞ

Çağlayangil / Çağlayangil'i anlatıyor

Emniyet Müdürlüğünden Senato Başkanlığına

1908 yılında İstanbul'da doğdum. Reji Müdürü Mehmet Sabri Beyle Belkıs Hanımın oğluyum. Bayan Firuzende ile evliyim. Fatoş adında bir kızım, İhsan Cavit, Ferhunde, Fereste, Nejla adlarında dört torunum var. Damadım İranlı Mansur Beydir.

Orta tahsilimi Fransız Saint Joseph Okulunda ve İstanbul Erkek Lisesinde yaptım. Arapça hocasının sandalyesine iğne konması yüzünden çıkan bir olayla son sınıfın

(Devamı sa. 7, sü.3'de)

icten geldigi gibi
NİMET ARZIK

"İki batıldan biri"

Deyim, afişte kalmak in, Arabistan yolculuınu birgün uzatan Sayın bakanın, benim değil. isüşmek yok.

Herhalde üçdört gün inde, Süleyman Demil'in başkanlığındaki kümet ilan edilir. Bakıza, Erbakan hoca le, "İki batıldan biri gedenensin" diye destek ıyuruyor.

Ne tuhaftır politika, ten kelime, çok yüzlü mektir.

Ne tuhaftır politika, ıa ne de çekicidir iktirın güneşi ki, muhaletteyken Demirel'in sın toplantılarına krok biçimde geciken TRT, kez, takım taklavat plantıdan yarım saat ce hazırdılar.

TRT, genel bürokrasi ıniyetinin, önemli bir nasıdır. Öyle değil mi?

(Devamı sa.7, sü.8'de)

DAHA HUKUMET KURULMADAN

AP, TARİŞ'te operasyon hazırlığına başladı

İZMİR (ÖZEL)

TARİŞ'te iki yıl önce CHP'nin hükümet kurmasıyla başlayan operasyon henüz tamamlanmadan, yeni bir operasyon hazırlığı başladı. 14 Ekim seçimlerinden sonra hükümetin istifa etmesi ve AP'nin hükümet kurma şansının gündeme gelmesiyle birlikte TARİŞ'de yeniden bir maraton koşusu başladı.

10 gün kadar önce, İzmir'de yayınlanan bir gazetenin "TARİŞ Dramı" başlığı altında başlattığı dizi yayınlardan sonra dün de AP Merkez İlçe Başkanı Yavuz Onursal bir basın toplantısı düzenleyerek hükümet kurulduğunda TARİŞ'de AP'nin yapmayı düşündüğü şeyleri açıkladı. Şimdilik 4 başlık atında açıklanan "Hesap Sorma" programında şu konular yer alıyor:

"1. Partimiz hükümet kurar kurmaz, sayın Başbakan adayımız ve parti liderimiz Süleyman Demirel ve Ticaret Bakanlığında görevlendireceği parlamenterimizden TARİŞ'de Ba-

(Devamı sa.7, sü.9'da)

Afganistan'da Müslüman gerillalar direniyor

İSLAMABAD (THA)

Pakistan'da yayınlanan "Jung" gazetesinin bildirdiğine göre, Sovyet askerleri ve Afgan birlikleri, Müslüman gerillaların denetim altında tuttuğu Paktia bölgesinde yoğun bir saldırı harekatı sürdürüyor.

Gazetenin haberine göre, başkent Kabil'in 320 kilometre güneydoğusunda bulunan Paktia eyaletinde, Karam bölgesindeki gerilla mevzilerini ele geçirdi.

Daha önce gelen haberlerde, Sovyetler Birliği'nin Afgan ordusunu yönetmek amacıyla çok sayıda askeri danışmanı ve ağır silahları Afganistan'a gönderdiği bildirilmişti.

CHP'li parlamenterler Kurultayı değerlendirdi

Ülman: "Bundan sonrasını güvenoyu verenler düşünsün"

CHP İstanbul Milletvekili Haluk Ülman

● *Şavlı: "Kurultay demokratik işlerlik için katkıda bulundu"*

ANKARA (ÖZEL)

Ecevit'e güvensizlik oyu veren 20 kişiden biri olan İstanbul Milletvekili Prof. Haluk Ülman, bir gazetecinin sorusu üzerine yaptığı açıklamada, "Partiden ihracımın sözkonusu olacağını sanmıyorum. Eğer ihraç sözkonusu olursa, o partide demokrasi o kadar demektir" dedi.

Ülman, Ecevit'e red oyu verirken hangi gerekçeden hareket ettiği konusundaki bir soruya ise, "Ben muhalif olduğum için Genel Başkan Ecevit'e güvensizlik oyu verdim. Bunu icraatında belli aksaklıklar gördüğüm için verdim. Kurultay konuşmamda bunun gerekçelerini bildiğiniz gibi açıkladım" yanıtını verdi.

Kimse ile kişisel bir sorunu olmadığını söyleyen Haluk Ülman, nasıl bir tavır alacağı konusunda, "Ayırıcı bir tavrım

(Devamı sa. 7, sü. 5'de)

Sıkıyönetim Komutanlığı İGD'nin faaliyetlerini durdurdu

İSTANBUL (THA)

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca yapılan açıklamaya göre, İlerici Gençler Derneği (İGD)'nin İstanbul'da bulunan merkezi ile şubelerinin her türlü faaliyeti durduruldu.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Şubesinin konuyla ilgili olarak yaptığı açıklama şöyle:

"Merkezi İstanbul'da bulunan ve kısa adı İGD olan İlerici Gençler Derneğinin tüzüğünde yazılı amacı dışına çıktığı, kamu düzenini ve genel güvenliği bozucu yönde faaliyette bulunduğu tespit edildiğinden bu derneğin İstanbul içindeki merkezi ile bütün şube ve bağlılarının her türlü faaliyeti Sıkıyönetim Komutanlığınca 1402 sayılı yasanın 3. maddesi

(Devamı sa.7, sü.7'de)

Özgürlük de özgürlük gibi olmalı

Demirel, "anarşi reçetesi"ni kendine özgü bir cümleyle açıkladı, "Devlet, devlet gibi, hükümet de hükümet gibi olmalıdır."

Tabii, bu mantığın uygulanmasıyla işler kolaylıkla çözülebilir!

Millet, millet gibi olmalıdır. Ülke, ülke gibi olmalıdır. Huzur, huzur gibi olmalıdır. Peki ya, özgürlükler ne olacak? Demirel'in açıkladığı dokuz maddeye göre özgürlükler birazcık "yok" olacak gibidir.

Bu maddeler, Adalet Partisi"nin 14 Ekim sonuçlarından yanlış bir ders çıkardığını gösteriyor. Evet, vatandaş huzur istemektedir, güven istemektedir, istikrar istemektedir ve fraksiyon çetelerinin yarattığı kargaşadan bıkmış, usanmıştır.

(Devamı sa.7, sü.6'da)

Aydınlık

Bazergan hükümeti istifa etti

● **Homeyni hükümetin istifasını kabul etti**

● **İran'ı bundan sonra İslam Devrim Konseyi yönetecek**

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İran'da Bazergan hükümetinin topluca istifa ettiği Ayetullah Homeyni'nin hükümetin istifasını kabul tiği bildirildi. Ülkeyi bundan sonra İslam Devrim onseyinin yöneteceği açıklandı.

Homeyni ayrıca, İslam Devrim Konseyini yeni bir ıayasa için halk oylaması düzenlemek, yeni bir mec kurmak ve başkanlık seçimleri hazırlığına girişekle görevlendirdi.

Ayetullah Homeyni'nin İran'a dönmesinden sonra ırulan geçici hükümetin başına getirilen Başbakan ehdi Bazergan, salı sabahı yapılan bir hükümet topıtısından sonra Ayetullah Homeyni'ye istifasını sun-

(Devamı sa.7, sü.5'te)

Mehdi Bazergan şubat ayında Ayetullah Homeyni tarafından geçici hükümetin başına getirilmişti.

(Fotoğraf: AYDINLIK)

8 Kasım Kömür Bayramı gerçeği

Türkiye'de ilk kez kromun kim tarafından bulunduğunu bilir misiniz?

Bilemediniz mi?

Peki bakırın?

Petrolün?

Demirin?..

Nasıl? Gene mi yanıt yok?

Ya taş kömürünün?

Doğrusunu isterseniz, kömüre kadar olanların yanıtları bizde de yok. Sanırız kimsede yoktur. Ama, taşkömürünün ilk kez kim tarafından bulunduğunu çokları gibi biz de biliyoruz. Sorunun yanıtı, Uzun Mehmet'tir. Ta 1932'den bu yana, Zonguldak ve yöresinde, Uzun Mehmet adına bir de yerel bayram kutlanıyor, 8 Kasımlarda...

Yıllar önceydi, merak bu ya, şöyle bir soru yönelttik kendimize:

– Evet, kömür, önemli bir stratejik maden. Ama demir de, petrol de ve hatta krom da öyle. Niçin diğer madenlerin ilk kez kim tarafından bulunduğu bilinmiyor da kömürünki biliniyor? Üstelik bu yerel bayram neyin nesi?

Aradık, taradık, Zonguldak Havzasına ilişkin hemen bütün eserleri gözden geçirdik, eski "salname"leri (yıllık) satır satır okuduk. Dosyalar dolusu döküman topladık. Sonunda, yukarıdaki sorunun yanıtı kafamızda iyice berraklaştı.

Şu var ki, yine de izahı hem kolay, hem de güç bir nokta vardı. Uzun Mehmet adına yapılan kutlamalar ile, Uzun Mehmet gerçeği arasında pek bir ilinti yoktu. Ya da Uzun Mehmet Kömür Bayramının tarihi - siyasi içeriği, düpedüz çarpıtılıyordu. Bu çarpıklığı düzeltmek için 1965'lerden bu yana çok yazdık, çok söyledik. Ama, geçen yıla kadar resmi kutlamacılara derdimizi bir türlü anlatamadıydık. Nihayet geçen yıl, EKİ radyosu için bizden bir konuşma istendi de, Uzun Mehmet gerçeği üzerine birşeyler söyleme olanağına sahip olduk. Konuşmanın tepkileri çok olumluydu.

Bilmeyiz, resmi kutlamacılar, bu yıl aynı konuşmayı EKİ radyosunda yeniden yayınlarlar mı? Yoksa, "Bir hata yaptık" deyip, Uzun Mehmet Kömür Bayramı gerçeğinin üzerini bir kez daha örtme yolunu mu tutarlar? Bilemiyoruz...

* * *

Bugüne dek Zonguldak Havzasının tarihine ilişkin yayınlanmış (ve yayınlanmamış) çalışmaların ana kaynağı, araştırmacı ve hikayeci Ahmet Naim'in, "Uzun Mehmet'ten Bugüne Zonguldak Havzası" (1934) ismindeki kitabıdır. Zonguldak Havzasının tarihine ilişkin yayınlanmış ilk eser budur. Açıkça belirtmek gerekir ki, bu satırların yazarı dahil, Ahmet Naim'in kırkbeş yıl önce yayınladığı eserini, tarihi bilgi açısından, hiç kimse aşamadı. Belki de bu yüzden olacak, Zonguldak Havzası üzerine kitap çıkartan, röportaj ya da makale yayınlayan bir çok yazar, çalışmalarında, Ahmet Naim'den hiç söz etmezler! Hatta kimileri, çalışmalarına bir bibliyografya koymayı bile unutmuştur!

Öyle de olsa, Zonguldak Havzasının tarihine gerçekçi gözle bakan ilk yazar olma onuru, Ahmet Naim'e aittir. Bunu, bugün artık aramızda bulunmayan bu değerli araştırmacının emeğini bir kere daha selamlamak için üzerine basarak belirtiyoruz.

* * *

Gelelim 8 Kasım Kömür Bayramına ya da Uzun Mehmet Kömür Bayramına...

Bu konudaki ayrıntılı bilgi, bugünlerde Aydınlık'ta yayınlanacak sanıyoruz; bu yüzden biz, ayrıntıya girecek değiliz.

Uzun Mehmet Kömür Bayramı, emperyalist ideolojiye ve geleneklere karşı bir tepkidir. Zonguldak kömür madenleri, 1848 - 1940 yılları arasında, yabancı sermayenin (özellikle Fransız ve İtalyan sermayesinin) denetimi altında kalmıştır. Emperyalistler, maden bölgemize sermayelerinin yanısıra, kültürlerini de taşımışlardır. Kömür madeni bölgemiz, bir anlamda kolonileştirilmiştir. Havzada papaz okulları açılmış, çeşitli yortular kutlanmaya başlanmıştır. Bu yortulardan birisi de, en eski madenci olarak bilinen Sen Barp (Sainte Barbe) adına kutlanan "Maden Yortusu"dur. Havzadaki anti-emperyalist işçi önderleri ve aydınlar, bu yabancı geleneğe karşı mücadeleye girişmişler; 1932 yılında, Zonguldak Halkevi şubesi, üç kişiden oluşan bir araştırma komitesi kurarak, Uzun Mehmet'i, kömürü buluşundan ve ölümünden 103 yıl sonra tarihin karanlığından çıkartmış, o tarihten itibaren Sen Barp Maden Yortusuna karşı, Uzun Mehmet Kömür Bayramı kutlanmaya başlanmıştır. Uzun Mehmet'in, kömürü bulduğu yıl, bir derebeyi tarafından öldürtülmesi, bu bayrama, feodal zorbalığa karşı bir tepki anlamı da yüklemektedir.

Eğer Uzun Mehmet Kömür Bayramı, tarihi ve siyasi gerçekliğine uygun bir şekilde kutlanırsa, Zonguldak ve yöresindeki yüzbini aşkın emekçinin ideolojik ve politik cihazlanmasına önemli katkısı olabilir. Biz, devrimcilerin, bu görevin de üstesinden geleceklerine inanıyoruz. Zonguldak yöresindeki devrimci mücadele, Uzun Mehmetleri de cephaneliğindeki seçkin yerine koymalıdır.

Bisiklet almak için biriktirdiğim harçlığımı Aydınlık'a veriyorum

Yedi yıldır anne ve babamdan ayrıydım. Almanya'da çalışan her işçi çocuğu gibi annem ve babam beni Türkiye'de halamın yanına bırakmışlardı.

Yedi yılımı anne ve babamın hasretiyle geçirdim. İlkokulumu anne ve babamdan ayrı bitirdim. 10 Temmuz 1979'da annem ve babam beni Almanya'ya aldılar. Şimdi burada okuluma devam ediyorum. Yaşım 11. Türkiye'de iken arasıra bizim eve Aydınlık girerdi. Ama ben elime alınca kızarlar ve okutmazlardı. Aydınlık'ta babamın yurt dışındaki işçiler hakkında birkaç yazısı çıkmıştı. Ancak babamın yazıları okutuldu bana.

Ben Türkiye'de okula giderken çok zamanlar beni okula halam götürür getirirdi. Çünkü her gün sokaklarda adam öldürülüyordu. Şimdi Almanya'da derslerimin haricinde Aydınlık gazetesini okuyorum. Aydınlık gazetesi Türkiye'deki bütün kötülükleri tek tek yazıyor. Aydınlık gazetesinde doğru haberler yer alıyor. Aydınlık zalimin karşısında fakirin yanındadır. Türkiye'de bana Aydınlık'ı okutmayan ablam ve abimlere Almanya'dan sesleniyorum. Siz de Aydınlık okuyun. Çünkü Aydınlık 45 milyon halkımızın birliğini savunuyor.

Aydınlık için Mainz'de bağış kampanyası açılmış. Babamın ve annemin verdiği harçlıklarımı kumbaramda biriktiriyordum, bisiklet alacaktım. Bisikletten vazgeçtim. Kumbaramdan 55 Mark çıktı, Aydınlık'a veriyorum. Çünkü Aydınlık gazetesi Türkiye'de anarşinin son bulması için mücadele ediyor. Türkiye'de anarşi son bulsun. Bütün talebeler korkusuzca okuluna gidip gelebilsin. Ben bu korkuları çok yaşadım, biliyorum.

Sevilay Ataibiş

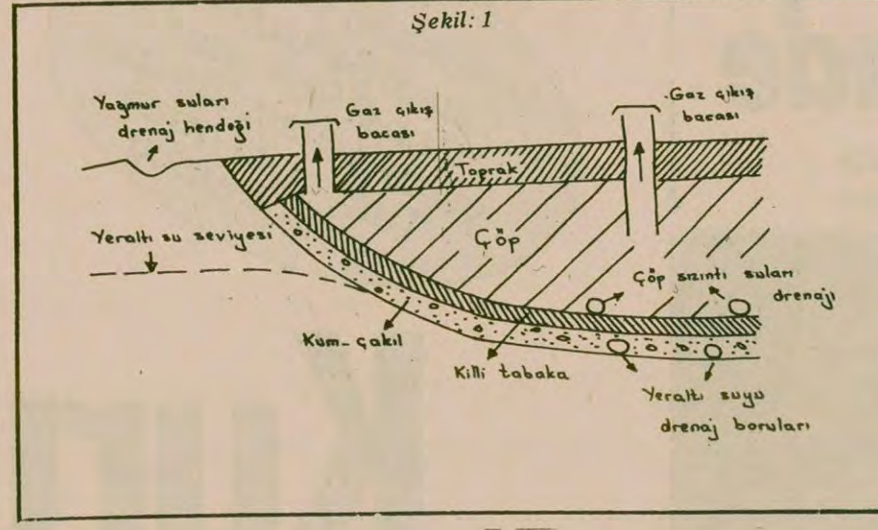
FİKİR MEYDANI

İSTANBUL'DA ÇÖP SORUNU ÜZERİNE

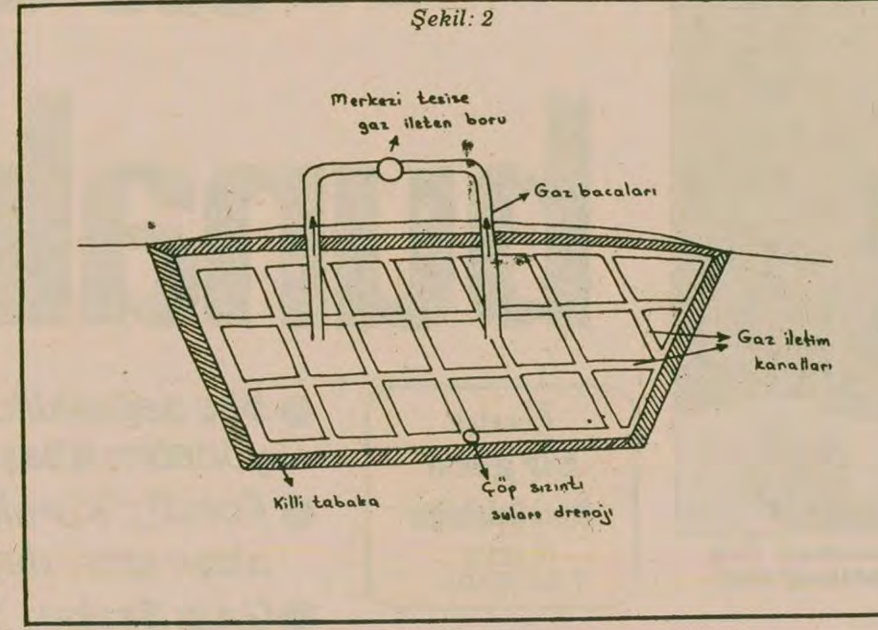
Nesim Ovadya
İnşaat Yüksek Mühendisi

Teodoros Maçi
İnşaat Mühendisi

Şekil: 1

Şekil: 2

Nüfusun hızla arttığı ve yoğunlaştığı büyük yerleşme merkezlerinde, en önemli ve güncel sorunlardan biri de çöp (katı atık) sorunudur Bu sorunu çözmekle yükümlü olan belediyeler, çalıştırdıkları personelin ücretlerini ödemede dahi sıkıntı içinde bulunmaktadır. Hâlâ, 1 Eylül 1930 tarihinde yürürlüğe giren 1589 sayılı Belediyeler Yasası ile sorunlara çözüm bulmak zorundadırlar ve yatırım olanakları kısıtlıdır. Bunlara bir de, görevlilerin umursamazlığı eklenince, çöp sorununun çözüme kavuşması giderek güçleşmektedir.

Gelişigüzel veya gelişmeye yönelik olmadan seçilen alanlara yığılan çöpler, halkın sağlığını ve can güvenliğini tehdit etmektedir. Oysa, uygun yöntemler uygulandığında çöplerden çeşitli şekillerde yararlanmak dahi olanaklıdır. Çöp sorununun çözülmesi için gerekli ekonomik kaynak, yine çöplerden karşılanabilir ve adım adım ülke ekonomisine katkıda bulunmak bile sözkonusu olabilir. Ülkemizin içinde bulunduğu kaynak ve enerji darboğazı, her türlü olanağın seferber edilmesini gerektirdiğinden, çöplerdeki ekonomik değerlerin hiç olmazsa belli bir bölümünün geri kazanılması zorunludur.

Bu yazımızda, çöplerin ele alınma ve değerlendirme yöntemlerine değineceğiz. Sıhhi gömme yöntemi İstanbul şehri için esas olduğundan, bu yöntemi daha etraflı inceleyeceğiz. Bu arada, yanlış uygulamalar ve uygulamada çıkan aksaklıklar üzerinde duracağız.

Çöpleri uzaklaştırma yöntemleri

Çöplerin uzaklaştırılmasında bugün için kullanılan yöntemler şunlardır: 1) Yakma, 2) Kompost yapma, 3) Piroliz, 4) Sıhhi gömme.

1) Yakma:

Çöpler, çöp yakma fırınlarında uygun ısılarda yakılır. Çöp hacmi, yanmadan sonra ortalama olarak %70 oranında azalır. Yanmayan maddeler bir kalıntı oluşturur.

Uygun bir projelendirme ve iyi bir işletmecilik gerekmektedir. Aksi takdirde bu yöntemden verim beklenemez. Üsküdar ve Büyükada'da kurulu tesisler, verimsiz calışan ve sık sık arızalanan tesisler durumundadır.

2) Kompost Yapma:

Metal, cam, plastik, naylon vb. maddelerin çöplerin içinden ayrılmasından sonra, kalan organik maddeler ılık ve nemli ortamda biyolojik çürümeye terkedilir. Kontrollü bir şekilde yapılan bu uygulama sonucu elde edilen madde, gübre (kompost) olarak değerlendirilebilir. Hatta, buna bazı katkı maddeleri eklenerek iyi kalitede bir gübre elde edilebilir.

Bu yöntem, Danimarka ve Fransa'da verimli bir şekilde uygulanmakta dır. İzmir'deki uyguiamanın verimsiz olduğu ifade edilmektedir.

Son olarak İstanbul Belediyesi de bu yönde bir çalışma içine girmiştir. Bu amaçla, "İstanbul Belediyesi Katı Atıklar Proje Müdürlüğü" kurulmuş ve BM Dünya Sağlık Örgütü ile işbirliğine girilerek, İstanbul çöplerinin en iyi şekilde değerlendirilmesi için araştırma çalışmalarına başlanmıştır.

3) Piroliz ile uzaklaştırma:

Yeni geliştirilmekte olan, ileriye dönük bir çöp tasfiye ve değerlendirme yöntemidir. Metal, cam, plastik, naylon gibi maddeler uzaklaştırıldıktan sonra, havasız ortamda ve 480-930°C (derece) ısıda yapılan ısıtma sonucu çöpler ayrışmakta, yanıcı sıvı ve gazlar oluşmaktadır. Bu sıvı va gazlar yakıt olarak kullanılabilmekte ve böylece çöpler esaslı bir enerji kaynağı olarak değerlendirilmiş olmaktadır. (1)

4) Sıhhi Gömme:

Bu yöntem çöplerin, bir plana göre seçilmiş ve hazırlanmış bir araziye dökülmesi, sıkıştırılması ve her iş gününün sonunda toprakla örtülmesi faaliyetlerinden oluşur.

Sıhhi gömme yöntemi ve İstanbul

a) Yer seçimi ve hazırlanması:

Sıhhi gömme yönteminin uygulanacağı arazinin doğru bir şekilde seçimi büyük bir önem taşımaktadır. En fazla dikkat edilmesi gereken nokta, çöp dökme bölgesinin yerleşme bölgesinden uzak olması gerektiğidir. Bugün, İstanbul çöplerinin esas olarak döküldüğü 3 bölgenin de, gecekondu bölgelerine bitişik veya bunlarla içiçe oldukları gözlenmektedir. Planlı bir kentleşmenin olmaması, seçilen çöp dökme bölgelerinin zamanla yerleşme bölgesinin içinde kalmasına yol açmaktadır.

Yer seçiminde önemli diğer bir nokta da, çöplerin, arazideki yerüstü ve yeraltı suları ile bağlantısının kesilmesidir. Yağan yağmurlardan sonra, çöp yığınlarından süzülen sıvının (leachate) kirliliği son derece fazladır. Evsel artık suların BOİ'sinin (2) ortalama 200-300 mg/lt arasında olduğu gözönüne alınırsa, BOİ'si 30 bin mg/lt civarında olan çöp sızıntı sularının kirlilik derecesini düşünebiliriz. Böylesine kirli olan sular, örneğin, İstanbul Merdivenköy'deki çöp dökme bölgesinin yanıbaşındaki dereye karışmaktadır. İçinde çocukların oynadığı ve ayrıca, tarlaları sulayan bu dere suyunun, halk sağlığı açısından arzettiği tehlike ortadadır.

Çöp dökmek için seçilen arazinin yeraltı suyu ile irtibatı bulanmamalıdır. Bunun için, sözkonusu arazinin killi ve su geçirimsiz bir arazi olmasına dikkat edilmelidir. Geçirimsiz arazi bulunamıyorsa, seçilen araziye önce kum-çakıl serilerek basit bir drenaj sistemi kurulur ve bunun üzerine killi toprak örtülerek doğal arazi ile çöplerin, yeraltı su akımı yönünden ilişkisi kesilir. Killi toprak altındaki drenaj sistemi, doğal zeminden gelmesi muhtemel yeraltı suyunun çöp dökme bölgesine sızmadan uzaklaştırılmasını sağlar. (Şekil1)

Ayrıca, yağmur sularının yüzeyden akarak çöp dökme sahasına girmesini engellemek için de, sahanın, yüzeyde oluşturulacak bir su toplama ve uzaklaştırma hendeği ile çevrilmesi gerekir.

Bundan başka, adı geçen killi tabakanın hemen üzerinde de, çöp sızıntı sularının toplanıp kontrollü bir şekilde uzaklaştırılmasını sağlayacak drenaj şebekesinin kurulması gerekir. Aksi takdirde, çöp dökme sahası dışına geçiş yolu bulamayan çöp sızıntı suları, bu sahanın içinde ya da yakınında birikerek küçük göller oluşturacaktır. Bu göllerin, her türlü hastalık taşıyan bakterilerin yuvası olacağı, kolera vb. hastalıkların yayılma merkezi, sivrisinek, karasinek deposu olacağı açıktır.

İstanbul'da, Okmeydanı - Baruthane ve Yakacık-Abdi İpekçi (Kurfal) Mahallerindeki çöp dökme sahalarında oluşan bu tip göller, bugün, için de çocukların oynadığı yerler durumundadır. Abdi İpekçi (Kurfal) Mahallesinde oluşan göllerde, büyük baş hayvanların sulandığı gözlenmektedir ve halkın, bu hayvanların et ve sütünden beslendiği ifade edilmektedir.

b) Çöp Dökme İşlemi:

Su sorunu çözüldükten sonra, arazi çöp dökümüne hazırdır. Çöpler, araziye serildikçe sürekli sıkıştırılmalıdır. Ayrıca, her günün sonunda, çöp dökülen yerin üstü en az 15 cm kalınlığında bir toprak tabakası ile örtülmelidir.

İstanbul'da, çöp dökme bölgelerinde görülen uygulama, çöplerin günlerce üstü kapatılmadan çöp dökme işlemine devam edilmesi şeklindedir. Halbuki uzmanlar, 2,5 metreden daha kalın bir çöp tabakasına izin verilmemesi gerektiğini tespit etmektedir.

Çöp dökme bölgesi tamamen dolduktan sonra, üstü en az 60 cm kalınlığında bir toprak tabakası ile örtülmelidir.

c) Gaz Bacaları:

Havasız ortamda bulunan çöpler, çürüme ve biyolojik bozulma sonucu, karbon monoksit, hidrojen, metan vb. zehirli ve patlayıcı gazlar üretirler. Bu gazlar, basınç altında önemli tehlikeler oluşturur.

Bu konuda, Okmeydanı-Baruthane'de yaşanan ve yaşanmakta olan olaylar son derece çarpıcıdır. Çöplerden çıkan gazlar, çatlaklardan sızarak yüryüzüne gelişi güzel çıkmakta ve atmosferle temas ettikleri noktaya kibrit alevi tutulduğu zaman, havagazı ocağına benzer şekilde yanmaktadır. Deyim yerindeyse, bu ateşin üzerinde rahatlıkla yemek pişirmek mümkündür. Çöplerin üzerinde oturan bir kadının, böyle bir olay sonucu yanarak yaralandığı belirtilmektedir. (3).

Öte yandan bu gazların bir kısmı da, yine çatlaklardan sızarak, tamamen açık olarak akmakta olan ana kanalizasyon şebekesinden, tali kanalizasyon şebekelerine geçmekte, oradan da evlerin tuvaletlerine varmaktadır. 1978 yazında, Okmeydanı'ndaki bir gecekonduda, tuvalette gaz lambasının yakılması sonucu, kapalı tuvalette sıkışıp basıncı artan gazların patlamasıyla, 3 kişi hayatını kaybetmiştir. (3). Bu olay, yetkili kuruluşlardan gelen bilirkişi heyetlerince de bir raporla tespit edilmiştir. (3)

Yine 1978 yazında, Beyoğlu-Sururi Mahallesindeki bir sokakta, kanalizasyon bacalarının birinde meydana gelen patlama sonucu, 120 kiloluk pik döküm kanalizasyon baca kapağı parçalanarak havaya fırlamıştır. Bu olayın da, Baruthane çöplerinden çıkan gazların sonucu olduğu belirtilmektedir. (3).

Son olarak, İstanbul Belediyesince Baruthane'de çöp dökme işlemine son verilmişse de, mevcut yığının arzettiği sakıncalar devam etmektedir. Burada kısa vadede alınması gereken önlemlerin başında, çöp dökülen ve halen üstü kapatılmış durumda olan araziye gaz çıkış bacalarının konması gelmektedir. Çöp tabakalarının değişik derinliklerine inen bu bacalar sayesinde, a) gazların kontrollü bir şekilde atmosfere verilmesi sağlanacak ve b) çöp kütlesinin içine hava akımı sağlanarak, belli ölçülerde, oksijensiz çürümenin önüne geçilip, yukarıda sözü edilen gazların üretimi asgariye indirilecektir.

d) Enerji Eldesi:

Çöp dökme bölgelerinde ortaya çıkan gazların, bir enerji kaynağı olduğu yukarıdaki örneklerden de anlaşılmaktadır. Bu gazların kontrol altına alınması, ülke çapında enerji sorununun çözülmesine önemli bir katkı olacaktır. Çöp kütlesinin içinde, basit bir şekilde kurulacak bir gaz iletim şebekesi ile, gazların merkezi bir tesise ulaştırılması olanaklıdır. (Şekil 2).

Çöplerden bu şekilde elde edilen gazlarla, örneğin, evlerin ısınma sorunu merkezi olarak ele alınarak kısmen çözülebilir, dışa bağımlı tüpgaz yerine, tamamen milli bir enerji kaynağı konabilir vs.

Yapılan araştırmalarda, kapalı bir hacim içerisindeki, ortalama 0,5 kg uçucu nitelikte çöpten (4), 0,24 m3 gaz elde edilmiştir. Bu gazdan üretilebilecek enerji, 25 watlık bir ampülün 50 saat yanmasına eşdeğerdir. (5).

Bu araştırma sonuçlarının uygulamada ne ölçülerde alınabileceği de ayrı bir araştırmayı gerektirir. Ancak bir fikir edinebilmek bakımından, bu sonuçların uygulanabilirliğini ve ekonomikliğini varsayarak, şu hesabı yapmak mümkündür:

25 wattx50 saat, 1,25 kilowatt-saat kwh eder. Halen, İstanbul Metropoliten bölgesinde günde yaklaşık 3 bin ile 4 bin ton arasında katı atık (çöp) meydana gelmektedir. (6). Günlük katı atık miktarının 3 bin ton olduğunu kabul edelim: $3x10^6$x 0,5x2x1,25 kwh, 3,75x 10^6kwh eder. 3,75 milyon kwh/24 saat hesabıyla, İstanbul çöplerinden üretilebilecek enerji kapasitesi, yaklaşık 155 megawatt olmaktadır.

Yukarıda türettiğimiz değer, Keban Barajındaki türbinlerden birinin gücüne eşittir. Yani, yalnız İstanbul çöplerinden üretilebilecek enerji kapasitesi, Keban'ın sekizde biri kadardır. Aynı değer, Mersin Akkuyu nükleer reaktörünün kapasitesinin dörtte birinden biraz fazladır. Diğer kentlerin çöplerini de hesaba katarsak, enerji kaynakları açısından ne denli bir savurganlığın sözkonusu olduğunu görebiliriz (7).

"Büyük İşler" peşinde koşan yetkililerin, dikkatlerini milli kaynaklarımızın değerlendirilmesine yoğunlaştırmalarını diliyoruz. Bu anlamda İstanbul Belediyesince, çöplerin ekonomik olarak değerlendirilmesine yönelik atılan adımlar olumludur. "Halka Hizmet" ilkesini benimseyen diğer yerel yönetimlerin de bu yönde cesur adımlar atmaları hepimizin arzusudur.

NOTLAR:

(1) – Etraflı bilgi için bakınız, "Çöplerden Üretilebilen Enerji" Osman Kermen, Aydınlık, 23 Mayıs 1979.

(2) – BOİ (Biyolojik Oksijen İhtiyacı): Kirlilik ölçüsüdür; kirlilik içeren organik maddelerin doğada temizlenmesi için gerekli oksijen miktarıdır.

(3) – Aydınlık gazetesi, 20-21-22 Mayıs 1979.

(4) – Uçucu nitelikteki çöp: 105-550 °C (Derece) ısıları arasında yanabilen çöp kısmıdır. Genellikle, çöplerin %50'lik kısmı bu niteliktedir.

(5) – "Methane Generation from Human, Animal and Agricultural Wastes", National Academy of Sciences, Washington 1977, sayfa 9.

(6) – "ÇEVRE Haberleri" Dergisi Haziran 1979, sayfa 2.

(7) – Öte yandan, sayın Osman Kermen'in verilerine göre ve bir genelleme yapacak olursak, İstanbul çöplerinden günde 315 ton petrol benzeri yakıt, 50 ton kömür, 300 ton ağır malzeme (demir, cam, alüminyum vb.), 300 ton gübre toprak üretilebilir.

Kurbantay! ...

Ne değişti?

Ecevit, özeleştiri mi verdi?

Yeni bir genel sekreter mi seçildi?

Yoksa, parti-içi demokrasi(!) bir karış mesafe mi katetti?

Onun da ötesinde, kürsüye çıkan konuşmacılar dişe dokunur eleştiriler mi getirdi?

İleriye dönük iç ve dış siyasetler mi önerdi?

Sonra efendim, hükümetteki başarısızlığın asıl kaynağına mı inildi?

Toplatılan kitaplardan, aranan gazetelerden, yasaklanan dergilerden mi bahsedildi?

Kapatılmayan MHP, dokunulmayan Kontrgerilla konularına mı değinildi?

İki gün süren CHP Olağanüstü Kurultayında değişen neydi, neydi, ne?

Biri çıkıp da şu değişti desin, tabii diyebilirse.

....

Olağanüstü Kurultay, neticede hiç birşeyi değiştirmemiştir.

Değiştirmediği gibi, mevcut durumu -zor da olsa- tasdik etmiştir.

Hatta Ecevit, işi inada bindirmiş, Mustafa Üstündağ'ı yeniden Genel Sekreter seçtirmiştir.

"Çalışma arkadaşlarımı kendim seçerim" demiş, kendi hazırladığı CHP Genel Yönetim Kurulu listesini kurultaya okeyletmiştir.

Daha da önemlisi, "Parti içinde büyük çapta tasfiyelere girişeceğini..." peşinen söylemiştir.

Velhasıl, Ecevit, "dediğim dedik..." politikasından taviz vermemiştir.

Gerçi parti-içi muhalefet, Genel Başkanın bu tutumunu eleştirme cesaretini kısmen gösterebilmiştir.

Turan Güneş, işi daha da ileri götürüp:

"Genel Başkana güvenoyu vermeyeceğim..." diyebilmiştir.

Nitekim bir grup milletvekiliyle birlikte Genel Başkana güvensizlik oyu vermiştir.

Ne var ki, bunlar kurultayın "istisna" sesleridir.

İstisnaların kaideyi bozmayacağı, yakın zamanda da boyunlarının vurulacağı bellidir.

Esasen Ecevit de "astığı astık, kestiği kestik..." bir politika uygulayacağını ima etmiştir.

Kurultaydan güvenoyu alan, üstelik Üstündağ'ı yeniden Genel Sekreter yapan Ecevit'in, artık muhaliflerini ilahlara kurban etmesi beklenmelidir.

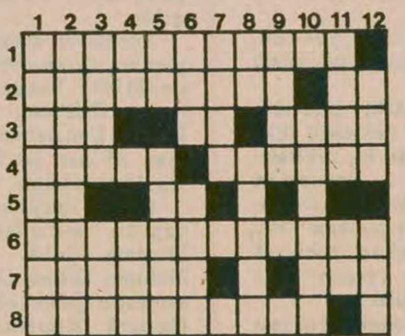
Zaten yazımızın başlığına da boşu boşuna "KURBANTAY" denilmemiştir.

Yani, Ecevit'e, muhaliflerinin başlarını vurma yetkisi veren bir KURBANTAY...

Seyreyleyin başı vurulacakları şimdi.

Hem "demokratik", hem "sol" bir partideki, bu demokrasi anlayışına bilmem ne demeli?

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1)Nazım Hikmet'in ünlü bir şiir dizisinin adı. 2)Sanat değeri olan yazın yapıtı - Tersi yemek. 3)Tersi İslam'ın beş şartından biri - Bir harfin okunuşu - Tersi bir bayan adı. 4)Tanrıça - Son zamanlarda ünlenmiş olan bir halk türküsü. 5)Kuzu sesi - Alman parasının simgesi. 6)Ünlü bir keman markası. 7)İki organımız - Anne. 8)Bir siyasi ve iktisadi doktrin.

YUKARIDAN AŞAĞI: 1)Ticaretle ilgili, ticari. 2)Adalete uygun plan, adilce. 3)Kurtuluş (eski dil) - Tanrı. 4)Eski dilde su - Başına bir harf gelirse amaç olur. 5)Kimyada Nikel'in simgesi - Tersi derece, kerte. 6)Tersi ata - Cam yerine kullanılabilen, saydam ve esnek bir doğal madde. 7)Osmanlıların eski devirlerinde polis memuru. 8)Kimyada Berilyum'un simgesi - Topluluk halinde insanlar. 9)Orta Doğuda köklü bir ulus. 10)Tersi insandan sonra zekası en gelişmiş olan canlı. 11)Tersi alçakgönüllülük, gönlü korku ve saygıyla dolu olma - Öğütülmüş buğday. 12)Değnek, baston - Sularda kullanılan ilkel bir taşıma aracı.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	U	M	H	U	R	İ	Y	E	T	■	T
2	A	L	G	I	L	A	M	A	K	■	F	E
3	N	U	■	Y	U	H	A	L	A	M	A	K
4	C	■	M	A	S	A	■	A	B	U	S	■
5	İ	Z	İ	N	■	T	A	B	İ	R	■	S
6	G	İ	L	E	B	■	M	İ	R	A	N	O
7	E	R	■	T	O	P	U	K	■	N	E	M
8	R	A	Y	■	Y	O	T	■	H	A	T	A

ABD'nin Tahran Elçiliğindeki işgal sürüyor

- **ABD, hangi koşulla olursa olsun İran' a askeri müdahalede bulunmayacağını açıkladı**
- İşgalci öğrenciler, devrik Şah iade edilmezse diplomatları öldüreceklerini söylediler
- **Homeyni, ABD' nin Şah' la İran' a karşı yeni oyunlar planladığını ileri sürdü**
- İngiltere İran' ı resmen protesto etti

TAHRAN
WASHİNGTON

ABD'nin Tahran Büyükelçiliğinde, Ayetullah Homeyni'nin desteğindeki öğrencilerin "devrik Şah'ın iadesi için" giriştikleri işgal sürerken, ABD hükümeti yaptığı açıklamada Şah'ı İran'a iade etmeyeceğini bildirdi. ABD, öğrencilerin elindeki 59 Amerikalı elçilik görevlisinin derhal serbest bırakılmasını talep etti ve ayrıca hiç bir koşulda İran'a silahlı müdahalede bulunmayacağını belirtti.

İRAN DIŞİŞLERİNİN AÇIKLAMASI

İran Dışişleri Bakanı İbrahim Yazdi, ABD'nin Tahran Büyükelçiliğindeki işgal eylemi sürerken yaptığı açıklamada, işgali resmen desteklediklerini yineledi. Yazdi, ailesi, malları ile birlikte devrik Şah'ın iadesi için ABD'yi defalarca uyardıklarını hatırlatarak, ABD'nin buna "kulak asmadığını", bu nedenle de elçiliğin işgalinin beklenen bir eylem olması gerektiğini öne sürdü.

İran hükümeti, ABD hükümetinden devrik Şah'ın iadesini 30 Ekimde resmen istemişti.

Washington'daki İran maslahatgüzarı da yaptığı açıklamada, devrik Şah geri verilene kadar ABD Büyükelçiliğindeki işgalin süreceğini söyledi.

Maslahatgüzar Ali Agah düzenlediği basın toplantısında, işgalin halkın isteğini dile getirdiğini, hükümetin de bu eylemi desteklemek zorunda olduğunu öne sürdü.

HOMEYNİ'NİN KONUŞMASI

ABD Büyükelçiliğinin işgalinden sonra ilk konuşmasını yapan Ayetullah Homeyni, işgalci öğrencileri desteklediğini belirterek, "Gençlerimizin ele geçirdiği bu merkez bir casusluk merkeziydi" dedi.

ABD'yi "en büyük şeytan" olarak niteleyen Homeyni, ABD'nin hem Şah'ı barındırmayı hem de İran'da fesat yaratmayı düşündüğünü söyleyerek, "Bugün elçilikte çevrilen dolaplara seyirci kalamayız" dedi. Homeyni, elçiliğin boşaltılması için ABD'nin eyleme geçtiğini iddia etti. Homeyni, ABD'nin, İran'ın doğal kaynaklarındaki denetimini kaybettiğini belirterek, ABD'nin İran'a karşı yeni oyunlar planlamak için devrik Şah'ı ülkesinde tutmak istediğini ileri sürdü.

ÖĞRENCİLERİN BİLDİRİSİ

Pazartesi gününden bu yana ABD Büyükelçiliğini işgalleri altında tutan öğrenciler, işgalin, ABD'ye karşı izleyecekleri politikanın ilk basamağı olduğunu söylediler.

Öğrencilerin, kendilerini halkın da desteklediğini ileri sürerek, devrik Şah'ın İran'a iadesine kadar işgallerini sürdüreceklerini bildirdiler. Öğrenciler, rehineleri kurtarmak için ABD'nin bir girişimde bulunması halinde, söz konusu rehineleri öldüreceklerini açıkladılar.

ABD'NİN AÇIKLAMASI

ABD hükümeti, New York'ta kanser tedavisi gören devrik Şah'ın İran'a iadesinin sözkonusu olamayacağını açıkladı.

Dışişleri Bakanlığı basın sözcüsü Hodding Carter, Şah'a verdikleri vizeyi iptal etmeyi de düşünmediklerini bildirerek, ABD ile İran arasında suçluların iadesine ilişkin bir anlaşma bulunmadığını söyledi.

Öte yandan ABD Dışişleri Bakanlığı bir bildiri yayınlayarak, hiçbir koşul altında, ABD'nin İran'a askeri müdahalede bulunmayacağını açıkladı. Bildiride Büyükelçilikteki işgale derhal son verilmesi ve öğrencilerin elinde bulunan Amerikalı diplomatların serbest bırakılması istendi.

Bildiride ayrıca, Amerikalı diplomatların hayatı konusunda İran hükümetinin güvence verdiği hatırlatıldı ve sorunun çözülmesi için çaba sarfedileceği ifade edildi.

BAHTİYAR'IN AÇIKLAMASI

Devrik Şah'ın son başbakanı Şahpur Bahtiyar "Ayetullah Homeyni'nin benim İngiltere'den İran'a iade edilmemi istemesi boşunadır" dedi.

Bahtiyar'ın İngiltere'de yaşadığını ya da İngiltere'ye girmesine izin verildiği gerekçesiyle 40 kadar öğrenci Tahran'daki İngiliz Büyükelçiliğini işgal etmiş, ancak bu işgal kaldırılmıştı.

Fransa'nın başkenti Paris'te yaşayan Bahtiyar, radyoya verdiği demeçte, "Homeyni'nin dünyada olup bitenlerden haberi yoktur. Benim İngiltere'de yaşamadığımı çok iyi biliyordu" dedi.

Homeyni ise yaptığı konuşmada "Hain Şah ve Bahtiyar İran'a iade edilmelidir" demişti.

İNGİLTERE'NİN PROTESTOSU

Şubat Devrimi sırasında İngiltere Büyükelçiliğinin Şahpur Bahtiyar'ın ülkeden kaçmasına yardım ettiği ve bu sırada Bahtiyar'ın İngiltere'de bulunduğu gerekçesiyle, 120 kadar öğrencinin İngiltere'nin Tahran Büyükelçiliğini işgal etmesi üzerine Thatcher hükümeti İran'ı protesto etti.

Londra'daki İran Maslahatgüzarı Ferhat Giti, Dışişleri Bakanlığına çağrılarak büyükelçiliğin boşaltılmasının sağlanması, eski düzene yeniden dönülmesi ve İngiliz diplomatlarının korunması için İran hükümetinin ivedi önlemler alması istendi.

Tahran'daki İngiltere Büyükelçiliği de yaptığı açıklamada Şahpur Bahtiyar'ı korumadığını bildirdi.

Öte yandan BBC radyosuna mensup 4 kişi geldikleri uçakla İran'dan sınırdışı edildi. BBC muhabirlerinden Robert Fox, sınırdışı edilme konusundaki kararın Dışişleri Bakanı İbrahim Yazdi tarafından alındığını söyledi.

İstifa etmeden önce alınan son karar: İran hükümeti Rusya ve ABD ile yapılan askeri anlaşmaları iptal etti

TAHRAN

PARS Haberler Ajansının bildirdiğine göre, İran hükümeti önceki gün yaptığı toplantıda, Sovyetler Birliği ve ABD ile imzalanmış olan ikili askeri anlaşmaları iptal etti. ABD ile 1959 yılında imzalanmış olan Dostluk Anlaşması topyekün olarak iptal edilirken, 1921'de zamanın Sovyetler Birliği hükümeti ile imzalanmış olan Dostluk Anlaşmasının 5. ve 6. maddeleri feshedildi. Sözkonusu maddeler, Soyvetlere İran'a askeri müdahale hakkını tanıyordu.

İran-ABD Dostluk Anlaşmasının iptali konusunda bir yorum yapmaktan çekinen ABD Dışişleri Bakanlığı yetkilileri ise, "Anlaşmanın iptal edilmesi nedeniyle iki ülke arasındaki ilişkilerin fazla etkilenmeyeceğini" ileri sürdüler. Kendilerine anlaşmanın iptali konusunda henüz resmi bir bildirim yapılmadığını söyleyen bir Dışişleri yetkilisi, İran-ABD Dostluk Anlaşmasının simgesel bir değer taşıdığını öne sürdü. Tahran ile Washington arasında imzalanmış olan bu anlaşmaya göre, İran'ın yabancı bir güç tarafından işgal edilmesi durumunda İran ve Amerikan yetkilileri alınacak önlemleri ortaklaşa kararlaştıracaktı.

KAMBOÇYA' YA 210 MİLYON DOLARLIK ACİL YARDIM YAPILACAK

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Fransa'nın önerisi ve BM'nin himayesi altında New York'ta yapılan "Kamboçya'ya Acil İnsancıl Yardım Konferansı" sona erdi.

33 ülkenin katılmasıyla yapılan konferans sonunda Kamboçya'ya 210 milyon dolarlık yardım yapılması kararlaştırıldı. Yardımın Kamboçya'ya ulaşması için gemilerin, Vietnam' ve Kamboçya'daki Vietnam yanlısı Heng Samrin rejiminin Mekong Deltasında seyretmesine "izin" verdiği bildirildi.

KONUŞMALAR

Konferansta konuşan BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim, ülkelerin siyasi polemik yapmaları yerine yok olmakta olan Kamboçya ulusuna yardım yapmalarını istedi.

Konferansta konuşan ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance, ülkesinin Kamboçya'ya 39 milyon dolarlık yardım yapacağını söyledi.

AET adına konuşan Paul Keating ise, Topluluğun 39 milyon dolar olarak kararlaştırdıkları yardımın 55 milyon dolara çıkarıldığını belirtti.

Öte yandan önceki gün bir demeç veren Fransa Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing Kamboçya'ya yardım yapmanın acil bir sorun olduğunu belirtti ve tüm ülke çapında milli bir yardım kampanyası açıldığını ilan etti.

Kasım ayında yapılması beklenen Türkiye ve Yunanistan Dışişleri Genel Sekreterlerinin görüşmesi ertelendi

- Türkiye, görüşmenin gününün saptanması için yeni hükümetin kurulmasını bekliyor

MİHAİL VASİLYADİS
ATİNA'DAN BİLDİRİYOR

Türkiye ve Yunanistan Dışişleri Bakanlıkları Genel Sekreterlerinin kasım ayında Ankara'da yapacakları toplantının Türkiye'deki hükümet bunalımı dolayısıyla ertelendiği belirtiliyor.

Türkiye ve Yunanistan arasında bir süre önce gerginleşen ilişkiler, Yunan basınında genel sekreterler arasındaki görüşmelerin yapılmayacağı yolundaki haberlere yol açmıştı. Buna karşılık hükümet yetkilileri, görüşmelerin "şimdilik ertelendiğini" açıkladılar.

Yunan hükümetine yakın diplomatik kaynaklar, bu ertelemenin şu anda Türkiye'de kuvvetli bir hükümet bulunmamasına bağlı olduğunu belirtiyorlar. Özellikle AP'nin kuracağı bir hükümetin MHP'nin desteği ya da katılmasıyla kurulması halinde görüşmelerin bir yarar sağlamayacağı görüşü hakim. Yunan hükümet çevrelerindeki yaygın kanı, CHP ve AP gibi iki büyük partinin işbirliğine dayanan bir hükümetin Türk-Yunan ilişkilerinin gelişmesi ve sorunların çözümü için uygun olduğu şeklinde

TÜRKİYE DIŞİŞLERİNİN AÇIKLAMASI

Türkiye Dışişleri yetkilileri de yaptıkları açıklamada, Yunan basınında, görüşmelerin ertelendiği şeklindeki haberleri gerçek dışı olarak nitelediler. Ancak, genel sekreterler toplantısının gününün belirlenmesi için yeni hükümetin kurulmasının beklendiğini bildirdiler.

BM Genel Kurulundan bu yönde karar çıkarılmasına çalışılıyor Kıbrısla ilgili uluslararası bir konferans toplanması çabaları arttı

- Kıbrıs' la Sovyetler Birliği arasında ticaret protokolü görüşmeleri başladı

LEFKOŞE(THA)

Kıbrıs Rum AKEL Partisi Genel Sekreteri Papayuannu, Kıbrıs'la ilgili uluslararası bir konferans toplanması önerisinin, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda alınacak kararda yer alması için çalışacağını açıkladı.

AKEL Genel Sekreteri Papayuannu, Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna katılacak olan Kıbrıs Rum heyetinde yer almaktadır. Papayuannu, Kıbrıs'a ilişkin BM kararlarının uygulanması amacıyla, somut kararlar alınması için çaba harcayacaklarını bildirdi ve bu kararları uygulayacak bir komisyonun kurulması yolunda girişimlerde bulunacaklarını da kaydetti.

KIBRIS–SOVYETLER BİRLİĞİ TİCARET PROTOKOLÜ

Bu arada Kıbrıs Rum yönetimi - Sovyetler Birliği ticaret protokolüne ilişkin görüşmeler Lefkoşe'de başladı.

1980 yılını kapsayan protokol, görüşmelerin tamamlanmasından sonra imzalanacak. Sovyet heyeti, görüşmeler başlamadan önce AKEL Partisi Genel Sekreteri ve Rum yönetimi Ticaret Bakanı Papayuannu ile bir süre görüştü.

Diktatör Natusch hala inat ediyor ...

Bolivya darbesinin bilançosu: 350 ölü, 1000 yaralı

- *Başkent La Paz'ın dış dünya ile ilişkisi kesildi*
- *Helikopterler ve tanklar halka ateş ederken, protesto gösterileri sürüyor*

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Geçtiğimiz hafta bir darbe ile iktidarı ele geçiren diktatör Alberto Natusch Busch, ülkedeki bütün siyasi akımların talebine rağmen istifa etmeyeceğini açıklarken, halkın üzerine ateş açılması için emir vermeye devam ediyor. Son gelen haberlere göre, darbeden bu yana 350 kişi öldürüldü, 1000 kişi yaralandı.

Bolivya İşçi Sendikaları ise, faşist darbeyi protesto amacı ile başlattığı grevi başarıyla sürdürüyor.

Başkent La Paz'da yer yer çatışmaların devam ettiği gelen haberler arasında yer alıyor. Ancak, diktatörlüğün yabancı basına sansür koymasından sonra, UPI ve AFP bürolarını da kapatması yüzünden La Paz'ın dış dünya ile ilişkisi kesildi. Ülke içindeki gelişmeler, ancak kısa dalga üzerinden yayın yapabilen bazı özel radyo istasyonlarının yayınları sayesinde dış dünyaya duyurulabiliyor.

Bolivya'nın yeni diktatörü Albay Natusch Busch Devlet Radyosundan yaptığı bir konuşmada greve devam eden işçilere çattı ve "İşe başlamayan işçileri vatana hakaret suçundan cezaya çarptırmakla" tehdit etti.

İki gündür sokağa çıkma yasağının sürdüğü başkent La Paz'da halk darbeyi protesto etmeye devam ediyor. Göstericiler, sokaklara barikatlar kurarak askeri birliklere karşı direnişini sürdürüyor. Son çatışmalarda 350 kişinin öldüğü, 1000 kişinin yaralandığı öğrenildi.

İÇ SAVAŞ MI? İSTİFA MI?

Kısa zamanda genişleyebilecek bir iç savaşın çıkma olasılığını gözönüne alan bazı generallerin yeni diktatör Natusch'u çekilmeye ikna etmeye çalıştıkları, Albayın ise bu generallere kendisine karşı gelirlerse derhal kurşuna dizilecekleri şeklinde yanıt verdiği belirtildi. Bu arada birçok subay ve eski yöneticinin gözaltına alındığı bildiriliyor. Gözlemciler, işçileri zorla çalıştırmaya kalkması halinde özellikle maden işçilerinin ellerindeki büyük miktarda dinamiti silah olarak kullanarak direneceklerini belirtiyor.

Bolivya'da birçok parti ve sendika, eski başkan Guevera'nın liderliğindeki hükümetin gizli çalışmalarını sürdürmeye yardımcı olmaya başladı. Bolivya'nın eski diktatörü Banzer ise yaptığı bir açıklamada cuntanın teklif etmesi halinde kendilerine yardıma hazır olduğunu belirtti. Bolivya'da darbeyi destekleyen tek siyasi grubun Banzer çevresinde toplanan faşistler olduğu bildiriliyor.

"AVRUPA'DAKİ SENDİKALARIN DAYANIŞMASINI BEKLİYORUZ"

Genel grevi sürdüren Bolivya sendikaları yöneticileri, yaptıkları açıklamada seçimle işbaşına getirilmiş olan Guevera hükümetinin yeniden işbaşına getirilmesine kadar eylemlerini sürdüreceklerini ve bunu başarabilmek için Avrupa sendikalarının desteğini beklediklerini bildirdiler.

Bolivya'da diktatör Natusch'a bağlı kuvvetler halka ateş açarken.

5 kişinin öldürülmesinden sonra Carter, Ku Klux Klan örgütü hakkında soruşturma açılmasını istedi

WASHİNGTON (AA)

ABD Başkanı Carter, zenci düşmanı Ku Klux Klan örgütünün yeniden faaliyetlerini artırmasından endişe duyduğunu açıkladı.

Bir grup zenci liderin, beyazların giriştiği tedhiş olaylarının büyük boyutlara ulaşmasına karşı sert önlemler alınması isteğiyle Beyaz Saray'ı ziyaret etmeleri üzerine, Başkanlık Sözcüsü Judy Powil, bir açıklama yaparak, "fikir ayrılıklarının şiddet eylemlerine dönüşmesini asla affedemeyiz ve affetmeyeceğiz" dedi.

Başkan Carter'ın da, Ku Klux Klan örgütü hakkında soruşturma açılmasını istediği bildirildi.

Geçtiğimiz hafta sonunda Ku Klux Klan örgütüne ya da Nazi Partisine üye oldukları sanılan silahlı kişilerin açtığı ateş sonucu 5 kişi ölmüştü.

ABD' de gizli bir askeri belge çalındı

STANFORD (CONNECTICUT) (AA)

Askeri açıdan gizliği bulunan bazı belgelerin bir Amerikan subayının otomobilinden çalındığı bildirildi.

yapılan açıklamaya göre, 5 Ekim tarihinde çalınan otomobil, önceki cumartesi günü boş olarak bulundu. Otomobilde bırakılmış olan ve üzerinde "S. A.C" (Stratejic Air Command) yazılı çantanın ise çalınmış olduğu anlaşıldı.

Soruşturmayı yürüten Federal güvenlik yetkilileri ve Amerikan Hava Kuvvetleri güvenlik görevlileri, çalınan belgelerin kapsamı ve otomobilin sahibi olan subay hakkında açıklama yapmadılar. Polisçe yapılan açıklamaya göre ise, çalınan çanta, kilidinin zorlanarak açılması halinde içindeki belgeleri imha edecek yapıdadır.

halkların dünyası

Çiğdem Kömürcüoğlu

Kaynayan İran

Geleceğin neler getireceğinin henüz açık seçik görülemediği o fırtınalı şubat günlerinde Geçici Hükümetin başına getirilmişti Mehdi Bazergan. İran'da devrim sonrasının çalkantılarına Bazergan ancak dokuz ay dayanabildi.

Sanki ABD elçiliği baskınlarıyla Bazergan hükümeti arasında bir kader bağlantısı var. Şubat ayında ABD elçiliğinin işgali, o sırada çiçeği burnunda Bazergan hükümetine çok zorlu günler geçirmişti. İkinci bir ABD elçiliği baskını Bazergan hükümetinin sonunu getirdi.

Bu kez Ayetullah Homeyni, Başbakan Bazergan'ın istifasını derhal kabul etti. Bu kez diyoruz, bilindiği gibi Bazergan daha önce de çeşitli kereler istifasını sunmuştu.

Bu kez sonuç farklı oldu. ABD elçiliğinin işgal edilmesiyle hızla gelişen olaylar, hükümeti tamamamen devre dışı ve hareketsiz bıraktı. Bazergan hükümetine de istifa etmekten başka çıkar yol kalmadı.

Başka bir deyişle, İslam hareketi içinde dokuz aydır süren ve son günlerde iyice şiddetlenen iktidar mücadelesi Batı ile iyi ilişkiler geliştirmeden yana ve demokrasi yanlısı Mehdi Bazergan hükümetinin tasfiyesiyle sonuçlandı.

İslam Devrim Konseyine bağlı kendi görüşleri dışında başka hiç bir görüşe hayat hakkı tanımak istemeyen unsurlar, Bazergan hükümetine son darbeyi indirmek için halkın Amerika aleyhtarı duygularından ve Şah'a duyduğu nefretten yararlandılar.

Bir ülke toprakları içinde bulunan yabancı elçiliklerin basılması ve elçilik mensuplarının esir alınmasının ciddi bir devlet ve hükümet siyasetiyle bağdaşmasına imkan yoktur. İran halkının Şah'a karşı duyduğu nefret ne kadar haklı olursa olsun bu eylemler İran'a zarar vermekten başka bir işe yaramaz.

Nitekim Mehdi Bazergan, elçiliklerin işgali karşısında iki seçenekle karşı karşıya bırakıldı. Ya bu işgali destekleyecekti ki bu bugüne kadar Bazergan'ın izlemeye çalıştığı siyasete tamamen ters düşen birşey olurdu. Ya da istifa.

İslam hareketi içinde daha Şah devrilmeden önce iki akım olduğu biliniyordu. Bir kesim, İslamın ülkede tamamen dogmatik, şeriat kanunlarını hakim kılacak bir şekilde uygulanmasını isterken, diğer bir kesim Ulusal Cepheyi de içine alacak değişik görüşlere tartışma olanağı sağlayacak bir birlikten yanaydı. Mehdi Bazergan Geçici Hükümet kurulurken, hem bu iki kesimi, hem de İran'da diğer güçleri bağdaştıracak yani çeşitli güçlerin kabul edebileceği bir şahsiyet olarak görülüyordu.

Şahın devrilmesi ve iktidarın ele geçirilmesiyle İslam hareketi içinde bu iki kesim arasındaki çatışma hızla su yüzüne çıktı. Özellikle İslam Devrim Mahkemelerinin eski Başkanı Halhali'nin sözcülüğünü yaptığı bağnaz kesim, her alanda hükümetle çatışmaya girdi. Demokrasi, Kürt ve diğer azınlık milliyetlerle ilişkiler, Batılı ülkeler ve komşu İslam ülkeleriyle ilişkilerde şoven ve gerici siyasetlerini geçerli kılmaya çalıştılar. Ayetullah Homeyni'nin de desteğini giderek belirgin bir şekilde bu güçlerden yana koyması, Bazergan hükümetini çok güç şartlarla karşı karşıya bıraktı. Gelişmeler şimdilik Bazergan hükümetinin istifasıyla sonuçlandı.

Bugün İran'ın önünde ciddi sorunlar durmaktadır. Başta Kürtler olmak üzere azınlık milliyetler huzursuzdur. Ekonomik sorunlar çözülmek üzere beklemektedir. Batı ve komşu İslam ülkeleriyle ilişkiler gergindir. Yıllardır Şah'ın zulmü altında ezilen bir halk demokrasi istemektedir.

Bezargan hükümetinin yerine, ülkeyi doğrudan yöneteceği açıklanan İslam Devrim Konseyi bu sorunlara tutarlı çözümler getirmezse, ülke içinde desteği ne olursa olsun, İran'ın kargaşalıktan kurtulmasına imkan yoktur.

FKÖ lideri Arafat: "ORTA DOĞUDA YENİ BİR SAVAŞ ÇIKABİLİR"

PARİS/BEYRUT(AA—THA)

Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yaser Arafat, Orta Doğuda yeni bir savaşın çıkabileceğini söyledi.

Paris'te Arapça olarak yayınlanan haftalık "An Nahar" dergisine bir demeç veren Arafat, "İsrail siyonistlerinin Lübnan'a saldırmasının muhtemel" olduğunu belirtti.

Dergide, yayınlanan demecinde Arafat, Arap ulusunun gerekli gördüğü zaman petrol silahını kullanacağını açıkladı. Arafat, 20-22 Kasım tarihlerinde Tunus'ta toplanacak olan Arap zirvesinde bu konunun gündeme getirileceğini de sözlerine ekledi.

Bir savaş çıkması halinde, Filistin halkının zafer kazanacağından emin olduğunu söyleyen FKÖ lideri, açıklamasında şu görüşe de yer verdi: "Vietnamlılardan sonra Filistinliler de dünya çapında bir devrimin sorumluluğunu üzerine almışlardır."

VİETNAM, KÜBA VE LİBYALI ASKERİ YETKİLİLER TRABLUS'TA BİRARAYA GELDİ

Yugoslav Tanjug Ajansı, Cezayir devriminin 25. yıl törenlerine katılan Vietnam, Küba ve Libya Savunma Bakanlarının Libyanın başkenti Trablus'ta biraraya geldiklerini bildirdi. Ancak üç askeri yetkilinin hangi konuları ele aldıkları konusunda herhangi bir açıklama yapılmadı.

İsrail makamları Arap topraklarına el koymak istiyor

TEL AVİV

İsrail makamlarının Şeria'nın batısındaki 14 bin dönümlük bir arazinin çevresini, askeri eğitim alanı olarak kullanmak amacı ile, parmaklıklarla çevrelediği açıklandı.

Bir askeri sözcünün yaptığı açıklamaya göre, Şeria ırmağının batısında Jenin yöresinde çoğu ekilmemiş olan arazi geçtiğimiz iki hafta içinde parmaklıklarla çevrildi

İsrail Yüksek Mahkemesi geçenlerde verdiği bir kararla hükümetin Nablus yakınındaki Araplara ait olan 200 dönümlük ariziye el koymasını yasalara aykırı bulmuş ve hükümetin bu uygulamayı durdurmasını istemişti.

İşçiler, Yargıtay'ın Maden-İş'e verilen yetkiyi bozmasını sevinçle karşıladılar

Erdemir işçileri Maden-İş'in sahtekarlığına karşı uzun süre mücadele ettiler. Fişlerdeki imza tarihleri üzerinde Maden-İş'in yaptığı sahtekarlık şimdi yeniden incelenecek.

Devrimci Maden-İş, MESS'e telgraf çekerek Maden-İş'le toplu sözleşme masasına oturmamasını bildirdi

ERDEMİR Dosyası yeniden Ereğli İş Mahkemesinde

● Mahkemenin, Yargıtayın kararına uyması halinde evraklar tarih açısından incelenecek

● ERDEMİR işçileri, "Maden-İş' in sahte fişlerle yetki alması bir kere daha boşa çıktı" diyorlar

KDZ. EREĞLİ (ÖZEL)

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin, Ereğli İş Mahkemesi tarafından ERDEMİR'de yetkiyi Maden-İş'e veren kararı bozması ERDEMİR işçileri arasında sevinçle karşılandı. Devrimci Maden-İş'in yargıtayın kararını duyuran bildirileri Ereğli'de dağıtmasından sonra İşçiler "Maden-İş' in sahte fişlerle yetki alması bir kere daha boşa çıktı" dediler. Bu arada Devrimci Maden-İş Sendikası da MESS'e bir telgraf çekerek, yetkisi olmayan Maden-İş'le toplusözleşme görüşmelerine başlanılmamasını talep etti.

Gazetemizin dünkü nüshasında da duyurduğumuz gibi Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 22 Ekim tarihli ve 1979/13051 nolu kararıyla, ERDEMİR'de yetkiyi Maden-İş'e veren mahkeme kararını bozdu ve üye fişlerinin tarih yönünden de incelenmesi gerektiğini belirtti. Yargıtay bu kararı, Devrimci Maden-İş Sendikasının itirazı üzerine yaptığı incelemeler sonunda aldı.

Devrimci Maden-İş Sendikası, Ereğli İş Mahkemesinin bilirkişi raporuna dayanarak ERDEMİR'de yetkiyi Maden-İş Sendikasına vermesine Yargıtay nezdinde itiraz ederek, bilirkişi raporunda, üye fişlerinin, tarihlerdeki sahtecilik yönünden incelenmediğini belirtmişti. Devrimci Maden-İş ayrıca Maden-İş'in 3 bin 500 civarında, tarihleri sonradan doldurulmuş sahte üye fişi verdiğini de açıklamıştı.

ŞİMDİ NE OLACAK?

Yargıtay'ın sahtecilik iddialarını haklı bularak yetkiyi bozması üzerine şimdi ERDEMİR Dosyasının yeniden Ereğli İş Mahkemesine dönmesi gerekiyor. Mahkeme ise iki türlü karar alabilecek. Ya yetkiyi Maden-İş'e veren kararında ısrar edecek ya da Yargıtay'ın kararına uyacak. Mahkemenin kendi kararında diretmesi halinde Devrimci Maden-İş'in Hukuk Kuruluna itiraz hakkı doğacak. Bu Kurul ise en geç bir iki ay içinde konuyu karara bağlayacak.

Ereğli İş Mahkemesinin, Yargıtayın kararına uyması durumunda ise, yeniden duruşma yapılarak, üye kayıt fişlerinin doldurulma tarihi ile imzalama günlerinin farklı olması şeklinde yapılan sahtecilik, evraklar incelenerek tespit edilecek.

DEV MADEN - İŞ'İN TELGRAFI

Öte yandan, öğrenildiğine göre Maden-İş Sendikası, Yargıtayın yetkiyi bozmasına rağmen MESS ile toplusözleşme görüşmelerine başlamak istiyor. Maden-İş yöneticileri, MESS ile 6 Kasım günü görüşmelere başlayacaklarını ileri sürüyorlar.

Yargıtayın Maden-İş'in yetkisini bozan kararının önceki gün taraflara bildirilmesi üzerine Devrimci Maden-İş MESS'e ve diğer yetkili mercilere telgraf çekerek, yetkisiz bir sendikayla yapılacak toplusözleşme görüşmelerinin yasal olmayacağını bildirdi.

Bilindiği gibi yasalara göre, yetki kesinleşmeden bir sendikanın toplusözleşme görüşmelerine başlaması mümkün değil.

Emperyalist işletmeciliği ve kültüre vurulan darbe 1

Uzun Mehmet Bayramı

Ramazan Çakıroğlu

Zonguldak maden ocakları uzun süre yabancı emperyalist şirketler tarafından işletildi. Cumhuriyet döneminden sonra da ocakların millileştirilmesi uzun bir zaman aldı.

"St.Barbe yortusu"na karşı milli bir bayram

8 Kasım 1829'dan bu yana tam 150 yıl geçti. Tam bir buçuk asır. Bu tarihin sadece Zonguldak için değil Türkiye için de büyük bir anlamı var. Başlangıçta hayli canlı geçen Uzun Mehmet törenleri yıllar içinde gittikçe sönükleşmiş, yetkililer bir iki göstermelik nutukla geçiştirmeye başlamışlar bu bayramı...

Aslında bu bayramın anlamı Türkiye kamuoyunda yeterince bilinmiyor. Yetkililerin bayramı tanıtma çabaları ise konunun özüne yönelmiyor. Kömür bayramı sadece "Kömürün bulunuşu" olarak ele alınıyor ve Bahriyeden dönen "Uzun Mehmet, kömürü Köseağzı mevkiinde 1829 yılında buldu" sözcüklerinden öteye geçmiyor.

KÖMÜR BAYRAMININ ÖZÜ VE TARİHİ NEYE DAYANMAKTADIR

Oysa "Uzun Mehmet Bayramının" anlamı sadece kömürün bulunuşu değildir. Dahası bu bayram, tarihi belli bir günün anılması olmaktan çok, anılacak bir günün aranışı ve buna göre bir tarihin belirlenmesi olarak ortaya çıkmıştır.

Kömürün bulunuş tarihi olan 8 Kasım 1829 rastgele ve sadece kömürün ne zaman bulunduğunu ortaya sermek amacıyla araştırılmış ve saptanmış bir tarih değildir. Bu tarihin tespiti 1932 yılının son aylarına rastlar.

Yani Kömür bulunduktan 103 yıl sonraya... Pekiyi, kömürün bulunuşu tarihinin ortaya çıkmasını gerektiren neden neydi? Böyle bir şeye neden ihtiyaç duyulmuştur?

O güne gelinceye kadar Zonguldak Kömür Havzasında Kömür Şenliklerine benzer günler kutlanıyordu... Kutlanan bu günler Havzada bulunan yabancı sermayenin belirlediği günlerdi. Sermayesi ve teknik elemanlarıyla kömürün can damarlarını ele geçiren yabancılar kültürlerini de beraberinde taşımışlardır. Araştırmacı-yazar Sina Çıladır'ın kitabından (Zonguldak Havzasında İşçi Hareketlerinin Tarihi 1848-1940) aldığımız bilgilere göre "Fransız sermayesinin Havzaya iyice yerleşmesinden sonra, havzada çeşitli yortular kutlanmaya başlanmıştır. Bu yortulardan birisi de "En eski madenci" olduğu ileri sürülen Sainte Barbe adına kutlanan "maden yortusu"dur.

İşin gerçeği şu ki özellikle Cumhuriyetin ilanından sonra Havzada daha önce yabancı sermayeye olan tepki kültürel alanda da kendini göstermiştir. Bölgedeki antiemperyalist aydınlar yayın yolu ile karşı propagandaya girişmişlerdir. 1930'ların başlarında yoğunlaşan bu propaganda Zonguldak Halkevi Şubesinin 1932 yılında Kömürü ilk bulan Türk'ü tespit amacıyla bir komisyon kurmasıyla yeni bir aşamaya geliyordu.

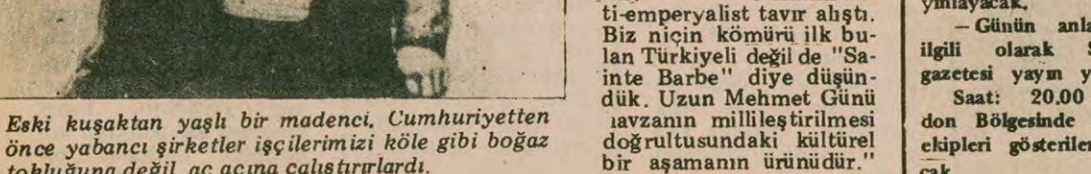
Komisyon maden kömürünün ilk defa 1829 yılında Uzun Mehmet isminde bir yoksul köylü tarafından Ereğli-Köseağzı mevkiinde bulunduğunu tespit etmiş, o tarihten (1932) itibaren "Saint Barbe Maden Yortusu"na karşı "Uzun Mehmet Kömür Bayramı" kutlanmaya başlanmıştır. (S. Çıladır'ın aynı eserinden)

Diğer kaynaklardan alınan bilgilere göre de bu bayram günü Havzada uzun süre kömür işletmeciliği yapan yabancıların baskısına karşı halkta ve aydınlarda doğan antiemperyalist tepkinin sonucu olarak ortaya çıkarılmıştır. Kömürün bulunuşunu ortaya çıkaran komite zamanın şu elemanlarından kuruludur: Hüseyin Fehmi, Tahir Karauğuz, Ahmet Naim. Bu üç üyeden biri Halkevi azası, diğeri Sanayi ve Ticaret Odasından, sonuncusu ise Zonguldak gazetesindendir.

8 KASIM SEMBOL BİR TARİHTİR

Komitenin en aktif üyesi Zonguldak gazetesi muhabiri Ahmet Naim, kömürün bulunuşunun tespit günü ile ilgili olarak Sina Çıladır'a verdiği bilgilere atfen şunları söylemiştir.

"8 Kasım sembolik bir tarihtir. Kömürün kış aylarında bulunduğunu saptadık o kadar.. Kasım ayını seçmemizin nedeni, kömürün halkın yaşantısına en aktif bir şekilde katıldığı ay olmasıdır. 8 Kasım anti-emperyalist tavır alıştı. Biz niçin kömürü ilk bulan Türkiyeli değil de "Sainte Barbe" diye düşündük. Uzun Mehmet Günü Havzanın millileştirilmesi doğrultusundaki kültürel bir aşamanın ürünüdür."

Eski kuşaktan yaşlı bir madenci. Cumhuriyetten önce yabancı şirketler işçilerimizi köle gibi boğaz tokluğuna değil, aç açına çalıştırırlardı.

● Uzun Mehmet Kömür Bayramı 1932 yılından beri kutlanıyor

Günün programı

Saat: 10.00 – Tören kortejinin Fevkani (İnönü) Köprüsü üzerinde toplanması.

– Üç pare top atışından sonra kortejin bando eşliğinde Hükümet Meydanına yürüyüşü,

– Çelenk koyma, saygı duruşu, İstiklal Marşı.

– Şenliğin açılış konuşması (Vali tarafından)

– Zonguldak türküsü adlı şiirin okunması.

– Şenliğe katılanların geçit töreni.

Saat: 12.30-13.30 Folklor ekiplerinin sendika binası önünde gösterileri ve Gazipaşa cad. yürüyüşleri.

Saat: 13.00 – Okullar arası belirlenen branşlarda yapılan müsabakaların finalleri.

Saat: 14.00 – "Türkiye Ekonomisindeki Kömürün Yeri" adlı panel EKİ Müessesesince Yayla Sinemasında sunulacaktır.

Saat: 16.30 – Folklor ekiplerinin EKİ yeni müessese binasın önündeki gösterileri.

Saat 17.00 – Yerel ezgi yayınımı Belediye hoparlörü ve EKİ insangücü Eğitimi Radyosu yayınlayacak.

– Günün anlamı ile ilgili olarak Sendika gazetesi yayın yapacak.

Saat: 20.00 – Karadon Bölgesinde Folklor ekipleri gösteriler yapacak.

Bursa'da tekstil ve metal işyerlerinde yetki belirlemeleri sürüyor

BURSA (THA)

Bursa'daki Sümerbank Merinos Fabrikasında yetkili sendikanın hafta içinde belirleneceği bildirildi. Bölge Çalışma Müdürlüğüne yetki için başvuran TEKSİF Sendikasının çağrısına Tekstil Sendikası itiraz etmişti. TEKSİF Bursa Şube Başkanı Kadir Burhan kendilerinden başka üye kayıt fişi ibraz eden sendikanın bulunmadığını, bu yüzden yetkinin kesinlikle kendilerine verileceğini öne sürdü.

Öte yandan Bursa Tofaş Fabrikasında sözleşme yapma yetkisi Bursa Bölge Çalışma Müdürlüğü tarafındanTürk Metal Sendikasına verildi. 180 işçinin çalıştığı Mudanya'daki Siemens işyerinde de yetkiyi Maden-İş Sendikası aldı. Maden-İş sendikasının Tofaş yetkisi için Bursa İş Mahkemesine itirazda bulunacağını açıkladı.

BURSA'DAKİ METAL İŞKOLUNDA SON DURUM

İş Mahkemelerine ve Yargıtaya yapılan itirazlar dışında Bursa'daki metal işkolundaki işyerlerinden 4689 işçinin çalıştığı 9 fabrikada Maden-İş, 2519 kişinin çalıştığı 2 fabrikada da Türk Metal Sendikası yetki aldı. Borusan Makina ve Borusan Fabrikalarında ise yetkili sendika henüz tespit edilemedi.

İzmir Belediye işçilerine maaşları ödenmeye başlandı

İZMİR (AA)

İzmir Belediyesi ve bağlı kuruluşlarında çalışan işçilerin maaşlarının ödenmesine dünden itibaren başlandığı bildiriliyor. Ancak, işçilere toplusözleşme farklarının iki gün içinde ödenmemesi halinde işçilerin daha önce aldıkları karar uyarınca "Hak Grevi" başlatacakları öğrenildi.

İzmir Belediyesi ile bağlı kuruluşlarda çalışan yaklaşık 7 bin işçiye, ortalama 12 bin lira maaş ödeniyor. Belediye yetkilileri ödemelerin tüm işçiler paralarını alana kadar sürdürüleceğini belirttiler.

Öte yandan. DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası Ege Bölgesi Başkanı, farkların ödenmemesi halinde hak grevine gitmeye kararlı olduklarını söyledi.

İstanbul' da elektrik kısıntısı 4,5 saate çıkarıldı

● Kısıntılar geceleri sanayi bölgeleri, gündüzleri ise yerleşim bölgelerinde olacak

İSTANBUL (ÖZEL)

İETT Genel Müdürlüğü kentte elektrik kısıntısının ulusal elektrik şebekesindeki enerji durumları nedeniyle TEK tarafından 08.00-21.30 saatleri arasında yeniden belirlendiğini açıkladı.

Açıklamaya göre kısıntı 4,5-5 saate çıkarıldı ve elektrikli tren, traleybüs, hastaneler, su pompaları, itfaiye ile genellikle haberleşme kuruluşları ve üniversiteler teknik olanaklar ölçüsünde program dışı tutuldu.

Kesinti yapılacak bölgeler ve saatleri şöyle belirlendi:

Saat 08.00-12.00 arası; Güngören, Bağcılar, Kocasinan, Mahmut Bey, Bahçelievler, Merter, Kazlıçeşme, Beyazıt, Laleli, Gedikpaşa, Eminönü, Sultanahmet, Tahtakale, Alibeyköy, Silahtar, Sütlüce, Küçükköy, Kartaltepe, Karadeniz Mahallesi, Kasımpaşa, Beyoğlu, Kurtuluş, Zincirlikuyu, Mecidiyeköy, 1. Levent, Balmumcu, Beşiktaş, Çeliktepe, Gayrettepe, Kartal, Yakacık, Pendik, Tuzla ve Ankara otoyolunun deniz tarafı.

Saat 12.30-17.00 arası; Fındıkzade, Şehremini, Karagümrük, Bakırköy, Küçükçekmece, Yeşilköy, Yeşilyurt, Basın Sitesi, Yedikule, Yenikapı, Kumkapı, Aksaray, Haseki, Kocamustafapaşa, Silivrikapı, Fatih, Haliç, Unkapanı, Cibali, Balat, Draman, Rami, Topçular, Eyüp yolu, Sümerevleri, Tepebaşı, Kadıköy Meydanı, Perşembe Pazarı, Şişhane, Azapkapı, Ümraniye, Arnavutköy, Kavak arası, Boğaz, Şişli, Bomonti, Kadıköy, Çağlayan, Moda, Göztepe, Merdivenköy, Fikirtepe, Acıbadem, Bostancı, Caddebostan, Göztepe, Cevizli, Maltepe, Suadiyeve Erenköy.

Saat 17.00-21.30 arası: Topkapı, Surdışı, Cendere, Rami, Sefaköy, Bakırköy, Sanayi bölgeleri ile Otakçılar, Eyüp, Demirkapı ve çevresi.

Prof. Mehmet Çubukçu, 30. Dünya Şehircilik Günü nedeniyle düzenlenen toplantılarla ilgili bilgi verdi.

30. Dünya Şehircilik Günü kutlanıyor

İSTANBUL (THA)

30. Dünya Şehircilik Günü nedeniyle, Köyişleri ve Kooperatifler Bakanlığı ve İmar İskan Bakanlığı desteğinde, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Şehircilik Araştırma Enstitüsü ile TMMOB Şehir Planlama Mimar ve Mühendis Odasınca düzenlenen "Kentleşme süreci ve kırsal alanlar" konulu bir dizi toplantı ve panel düzenlendi.

Dünya Şehircilik Günü Başkanlık Sekreteri İDGSA Öğretim Üyesi Profesör Mehmet Çubuk basın toplantısında Türkiye'de kırsal alandan kentlere göçüşün bir kentleşme şeklinde değil, yoğunlaşma biçiminde görüldüğünü ve kentlerin kırsal alanları sömürmesinin önlenmesi gerektiğini vurguladı.

Türkiye'de kentleşme hızının yüzde 6 dolayında olduğunu ve kırsal alan ile kentler arasında bir denge bozukluğunun varlığına değinen Profesör Çubukçu yine kentsel alanda yapılan planlamanın kırsal alanda da uygulanmasını istedi.

Köy ve kent arasında dayanışma yerine dengesizlik görüldüğünü, bunun ise ancak iki yerleşim bölgesi arasında kurulacak bir hiyerarşi ile önlenebileceğini de savunan Profesör Mehmet Çubukçu kentlerin yararlandığı olanaklardan kırsal kesimin de yararlanmasının konuya belli bir çözüm getireceğini savundu.

30. Dünya Şehircilik Günü nedeniyle düzenlenen panel ve toplantılar 7-8-9 Kasım tarihleri arasında Sinema-TV Enstitüsünde yapılacak.

METE TAN:

"Sıtma kontrol altına alındı"

İSTANBUL (THA)

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mete Tan 1979 yılı Sıtma Çalışmaları Değerlendirme Toplantısında yaptığı konuşmada, 1977 sonunda 115 bin 512 olan sıtmalı sayısının 1978 sonunda 87 bin 876'ya düştüğünü belirterek, 1979 yılında da yapılan çalışmalar sonucunda sözkonusu hasta sayısının 24 bin 744'e düştüğünü, sıtmanın kontrol altına alındığını söyledi.

Temel sağlık hizmetleri projesinin hazırlık çalışmalarına da başlandığını belirten Mete Tan, "Bu proje ile amacımız kendi sağlık sorunlarına sahip daha sağlıklı bir halk, bu halka, layık olduğu koruyucu sağlık hizmetini bilimle götüren hizmet üniteleri ve bilimsel çalışmalara zaman ayırabilecek çağdaş olanaklarla donatılmış hastaneler yaratmaktır" dedi.

Mete Tan konuşmasında Türkiye'de sıtma ile mücadelenin geçirdiği aşamalara da değinerek sıtmayı özellikle güneyde tarımsal ve endüstriyel kalkınmanın yarattığı bir sancı olarak görmek gerektiğini belirtti. Tan 1979 yılında sıtma olaylarında yüzde 78,57'lik bir gerileme olduğunu söyledi.

Türkiye Ulusal Beslenme Kongresinde açıklandı

Üç kişiden birinde kansızlık belirtisi görülüyor

ANKARA(THA)

Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Doktor Erdal Atabek ile Türk Veteriner Hekimleri birliği Merkez Konseyi Başkanı Doktor Yücel Akıncı, 7-9 Kasım tarihleri arasında Ankara'da toplanacak Birinci Türkiye Ulusal Beslenme Kongresi dolayısıyla dün düzenledikleri basın toplantısında, toplumumuzun önemli beslenme sorunlarıyla karşı karşıya olduğunu belirttiler.

İnsan gücünün yeterli, dengeli beslenmeyle kazanılabileceğini belirten Atabek ile Akıncı "Yeterli ve dengeli beslenmemeye bağlı sorunların büyük boyutlara ulaştığı, beslenme yetersizliği nedeniyle akıl ve beden yönünden geri kalan çocuk sayısının 1,5 milyon dolayında olduğu, 2 milyon çocukta kansızlık bulunduğu ve buna bağlı olarak halkımızın önemli beslenme sorunları ile karşı karşıya geldiği bir gerçektir" dediler.

Hoş Memo'nun yaratıcısı Al Capp öldü

CAMBRİDGE–MASSACHUSETTS (AA)

Ülkemizde "Hoş Memo" adıyla bilinen çizgi romanın yaratıcısı Al Capp 70 yaşında öldü.

"Comiks" denilen resimli roman türünü çizmeyi ilk kez babasından öğrenen Al Capp, meslek yaşamına 1934 yılında ABD'deki büyük bunalım döneminde başlamış ve romanlarından büyük bir bölümüne kahraman olarak ABD'nin güney doğusundaki dağlık yörelerin kırsal emekçi tipini (Hoş Memo) seçmiştir.

Al Capp'ın yarattığı bu emekçi tipi dünyanın çeşitli ülkelerinde toplam 900 gazetenin resimli roman sayfalarında yer alıyordu.

5 Kasım günü Cambridge'de (Massachusset) ölen Al Capp (Alfred Gerald Chaplin) 1977 yılının kasım ayında çizme gücünü kendinde bulamadığı için meslek yaşamına son vermişti.

Sümerbank "Yerli Malları ve Tutum Haftası" nedeniyle bir yarışma düzenledi

ANKARA(ÖZEL)

Sümerbank, Yerli Malı Haftası dolayısıyla "Yerli Malları ve Tutum Haftası" konulu bir yarışma düzenledi. Sümerbank'dan yapılan açıklamaya göre, şiir, resim ve kompozisyon yarışmasına Ankara'nın tüm ilk ve ortaokul öğrencileri katılabilecek.

"Yerli Malları ve Tutum Haftası" konulu yarışmalarda başarılı öğrencilere Sümerbank Yıldız Porselenleri Müessesesince yapılan ve haftanın özelliğini yansıtan birer duvar tabağı, genel değerlendirmede derece alacaklardan her bir dal için ayrı ayrı, ortaokul öğrencilerine net 7 bin 500 lira, 5 bin lira 3 bin lira, ilkokul öğrencilerine ise 5 bin, 3 bin ve 2 bin lira ödül verilecek.

Ayrıca yarışmaya katılacak okullara birer Atatürk portresi ile birinci seçilecek öğrencinin okuluna da yoksul öğrencilere harcanmak koşuluyla 10 bin lira da net ödül verilecek.

DGBF BAŞKANI
ALİ TABLACI

DGBF BAŞKANI ALİ TABLACI: "ZOR GÜNLERİN SİYASETİ, ŞEBEKESİ OLAN HER ÖĞRENCİNİN OKULLARINA GİREBİLMESİDİR"

● Öğrenimi sürekli hale getirebilmek için öğretim üyeleri, veli ve öğrencilerden oluşan Öğrenim Konseyleri kurulmalıdır

Yüksek öğrenim kurumlarında yeni ders yılının başlaması nedeniyle, Devrimci Gençlik Birlikleri Federasyonu Başkanı Ali Tablacı ile görüştük.

Aşağıda DGBF Başkanı Ali Tablacı ile yaptığımız röportajı yayınlıyoruz:

GENÇLİK SERVİSİ

AYDINLIK: 1979-1980 öğrenim yılında gençliğin sorunları nelerdir?

TABLACI: Gençlik içindeki sorunlar özellikle 1976'dan itibaren ağırlaşarak bugüne geldi. Öğrenciler okullara serbestçe gidemiyorlar, kardeş kardeşe kırdırılıyor, huzur içinde eğitim yapılamamakta, fikirler serbestçe belirtilemiyor, kantinler, yemekhaneler, çalışma salonları ayrılmış durumda. 'Kurtarılmış' bölge ve okullar var! Öğrenciler gönül rahatlığı içinde yurtlarda barınamıyorlar. Öğrenciler sağlığa zararlı rutubet içindeki bodrum katlarında oturmak zorunda bırakılmaktadır. Milli değerlerimize saldırılar artmıştır. Öğrenimin seviyesi 7-8 yılda oldukça düşmüştür. Dört yılda mezun olmaları gereken öğrenciler öğrenimin engellenmesinden dolayı, 5-6 yılda ancak okulu bitirebiliyorlar.

AYDINLIK: Öğrencilerin serbestçe okullarına gidemediklerini söylediniz. Bunu engelleyenler kimlerdir? Bu konuda görüşünüz nedir?

TABLACI: Soruya müsadenizle biraz gerilere giderek cevap vermek istiyorum. 1976'dan itibaren, MC iktidarının desteğini alan Türkeş'in komandoları, okulların kapılarını tutarak, kendi fikirleri dışındaki öğrencileri okula almadılar, işgal ettiler. Komandoların sırtını dayadıkları MC iktidarı yıkılınca, bu sefer okul kapılarını sahte solcular tuttular. 1978 başında kurulan Ecevit iktidarının Rusya'ya teslimiyet politikası bu çetelere cesaret vermişti. Okulların kapısını tutan sahte solcular "şu fikirden olan giremez, bu fikirden olan giremez." diyerek öğrenim özgürlüğünü engelliyor, zorbalık uyguluyorlar. Haksız ve yersiz boykot ve forumlarla öğrenimi sık sık engellediler. Bu dönemde de okullar, kantinler ikiye ayrıldı. Okullar gibi yurtlar da parsellenmiş, her görüşten öğrenci yurtlarda serbestçe kalamaz hale gelmiştir.

AYDINLIK: Yurtların da parsellendiğini söylediniz. Bunu açıklar mısınız?

TABLACI: Değil yurtlar, yurtların katları ve koridorları bile yer yer sahte solcu ve faşist zorbalarca parsellenmiştir. Buna en iyi örnek bir ay önce sağcı ve "solcu" diye koridorları ikiye ayrılan KTÜ yurtlarıdır. İşin ilginç tarafı, bu durumun Kredi ve Yurtlar Kurumu yetkilileri tarafından resmen onaylanmasıdır. Yurtlara öğrenci kitlesinin çoğunluğu gidemiyor. Bin kişilik kapasitesi olan KTÜ yurtlarında 250-300 öğrenci kalıyor.

Öğrenciler iki zorba gruptan birine girmeye zorlanıyor. Ecevit, İstanbul'daki seçim konuşmasında yurtlarda huzurun sağlandığını belirtmişti. Ama, gelin görün ki yurtlardaki huzur herkesin özlemi durumundadır. Biz yurtlarda bütün öğrencilerin, hangi fikirde olursa olsun kalmalarını savunuyoruz. Koridorların, katların ve yurtların "sağcı" veya "solcu" diye ayrılmasına karşı çıkıyoruz.

AYDINLIK: Konuşmanızın başında öğrenim seviyesinin düştüğünden bahsettiniz. Bu düşüşün nedenleri nelerdir ve hangi sonuçlara yol açmaktadır?

TABLACI: Önce bu konuda örnekler vermek istiyorum. Örneğin İTÜ'de birkaç senedir öğrenim çeşitli boykotlarla engellenmektedir. Bu da okulun uzun süre kapalı kalmasına neden oldu. Yaz döneminde yapılan telafi eğitimi sınavında bir avuç sahte solcu öğrenimi engelleyerek öğrencilerin bir sene kaybetmesine neden olmuştur. Eğitim enstitüleri 7-8 ayda öğretmen mezunları verdi. ADMMA'da yine aynı durumdadır. Dört yıllık mühendislik eğitimi kısa bir zamana sığdırılıyor. Bu durum bilgisiz mühendis, mimar, öğretmen, iktisatçı vb. yetişmesine neden oluyor. Örneğin mühendis arayan firmaların "ADMMA mezunu hariç" notunu düşerek gazetelere ilan vermeleri yürekler acısıdır.

Bunun yanısıra sahte solcu gruplar "Burjuvazinin eğitimini görmeyeceklerini" söyleyerek okumaya, öğrenmeye ve bilgiye karşı çıkıyorlar. Ders saetlerinde vakitlerini kantinde kaloriferlerin üzerinde oturarak, koridorlarda volta atarak geçiriyorlar. Bu kadarla yetinmeyip öğrenime düşmanlık yaparak öğrencilerin bilgisiz yetişmesine neden oluyorlar.

Öğrenimin seviyesini yükseltmenin yolu, bilim düşmanı anlayışları gençlik kitlesi içinde mahkum etmektir.

AYDINLIK: Okullardaki anarşiyi önlemek için neler öneriyorsunuz?

TABLACI: Biz DGBF olarak anarşiye karşı en doğru çözümleri ve zor günlerin siyasetlerini öneriyoruz. Bu siyasetlerin başında ŞEBEKESİ OLAN HER ÖĞRENCİNİN ÖLMEK YA DA YARALANMAK KORKUSU DUYMADAN OKULLARA GİREBİLMESİ gelmektedir. Arkalarına iktidar desteğini alarak karşıt görüşlerdeki öğrencileri okullara almayan zorba politikalara karşı her öğrencinin hangi fikirde olursa olsun okullara girmesini savunuyoruz.

İkincisi, gençliğe fikir özgürlüğü sağlanmalıdır. Fikirlerinden dolayı insanların kafalarına sopa vurulmamalı, öğrenciler fikirlerini serbestçe belirtebilmelidir. Bütün öğrenciler istediği gazeteyi dergiyi okuyabilmeli, bildiri, pano asabilmelidir. Öğrencilere özgürlük tanınmalıdır.

Üçüncü olarak bütün gençlik birleşmelidir. Gençliğin "faşist gençlik" "milliyetçi gençlik", "halk gençliği" gibi suni olarak bölünmesine ve birbirine kırdırılmasına karşı mücadele edilmelidir. Hangi fikirden etkilenirse etkilensin bütün gençlik yurtseverdir, sorunları ortaktır.

Dördüncü olarak, okullarımızın savaş alanı değil birlik, barış ve kardeşlik alanı olmasını istiyoruz. Okullarda kavga ve çatışmalar çıkartan sahte solcular kendi aralarında da kavga etmektedir.

Beşinci olarak, okullardaki eylemlerde gençlik söz ve karar hakkına sahip olmalıdır. Bir avuç zorba, öğrenimi engellemekte, öğrencilerin iradesini hiçe saymaktadır. Boykotlar, forumlar ve sorunları çözmek için öğrenci kitlesinin çoğunluğu karar vermelidir. Sahte solun kışkırtma ve boykotlarına karşı çıkılmalıdır.

Altıncı olarak, öğrenim konseyleri oluşturulmalıdır. Öğretim üyeleri, veli, öğrenci, okul çalışanları ve idare temsilcilerinin birleştirildiği bu konseyler öğrenimi sürekli hale getirebilmek, seviyesini yükseltebilmek için çalışmalı, öğrenci kitlesiyle geniş toplantılar düzenlemelidir.

Yedincisi, güvenlik kuvvetleri öğrencilerin özgürlüğünü artıran sahte solun zorbalığını kısıtlayan uygulamalar içine girmelidir. Gençliğe özgürlük sağlanırsa zorbalık yıkılır.

Sekizincisi, İstiklal Marşımıza, [illegible] Kemal'e, Bayrağımıza, Kurtuluş Savaşımıza sahip çıkılmalıdır. Gençliğe zorbalık uygulayanlar aynı zamanda bağımsızlığın da düşmanlarıdırlar. Geçtiğimiz dönem gençliğin mücadelesi birçok okulda sahte solcuların boykotlarını engellemiştir. Zaten Türkiye tarihi gençlik mücadelesinin olduğu yerde zorbalığın kalmadığını göstermektedir.

AYDINLIK: Önümüzdeki öğrenim yılında ne gibi gelişmeler bekliyorsunuz?

TABLACI: Yeni öğrenim yılına hükümet değişikliği ile giriyoruz. Bu durum okullarda bazı değişiklikleri de beraberinde getirecektir. Sahte solcuların hakimiyetleri önemli ölçüde sarsılacaktır. Gençlik bunlara karşı uyanık olmalıdır. Faşistlere gelince, şimdiden rahatlamış gibi görünüyorlar. İki zorbayı yakından tanıyan gençlik bu duruma boyun eğmeyecektir. Gelecek yıla böyle giriyoruz. Gençliğin yolu aydınlık zorbaların yolu ise karanlıktır. Yalnız öğrenciler değil, öğretim üyelerimiz, velilerimiz ve bütün halkımız öğrenimin sürekli olmasını istiyor. Önümüzdeki yıl bu istek zorbaları yenecektir.

AYDINLIK: Gazetemiz aracılığı ile gençliğe ve kamuoyuna iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?

TABLACI: Basın ve özellikle TRT'nin gençlik sorunları ile ilgilenmesini, gençlik örgütleri, öğretim üyeleri, veliler, öğrencilerle açık oturumlar düzenlemesi ve sayfalarını gençliğe de açmasını istiyoruz. Öğrenci arkadaşlara son olarak şunu söylemek istiyorum: Bütün arkadaşlar okullarına devam etmeli, derslere sürekli girmeli, öğrenimi engellemeye çalışan zorbalara karşı mücadele etmelidir. Boykotlara, gruplarla okula gidip gelmeye, okul kapılarının tutulmasına karşı çıkmalı. 1979-80 öğrenim döneminde bütün öğrenci arkadaşların derslerinde başarılı olmalarını diliyorum.

Okullarında huzur ve iyi bir eğitim dileyen tüm öğrencileri, DGBF'de birleşmeye çağırıyorum.

AYDINLIK: Teşekkür ederiz.

TABLACI: Ben teşekkür ederim.

Çimento üretiminin durabileceği belirtildi

● Çimento fabrikaları işverenleri, çimento fiyatlarının devlet tarafından belirlenmesine karşı çıktılar

Çimento Fabrikaları İşverenleri Sendikası Yönetim Kurulu dün düzenlediği basın toplantısında.

İSTANBUL(ÖZEL)

Çimento Fabrikaları İşverenleri Sendikası Yönetim Kurulu, dün yaptığı toplantıda devletin verdiği fiyatların, giderleri karşılayamadığı için bir süre sonra üretimi durduracaklarını basın yoluyla kamuoyuna duyurdular.

Çimento işverenleri, fiyatları hükümetlerin tespit etmesinin üretimin azalmasına neden olduğunu söylediler.

Devletin özel fabrikalara verdiği fiyatın maliyeti karşılayamadığını, buna karşılık devletin fabrikalarının bu zararlarının hazineden karşılandığını belirttiler.

Sendika başkanı Mesut Erez, "Çimento fabrikalarının giderlerindeki artışa rağmen satışlar 1978 Eylülde hesaplanan 1300 liradan yapılmaktadır. Yeni yapılan zamlar gözönüne alınmıyor" dedi ve çimento fiyatlarının tespitindeki gecikmenin nedeninin politik ve bürokratik olduğunu belirtti.

Karaborsa olmasının nedenini açıklayan Eren Balkalı ise "Çimentoda kara borsa olmasının nedeni fiyatın devlet tarafından tespit edilmesidir" dedi.

İşverenler, çimento üretiminin durdurulmasının milli ekonomiye de büyük zarar vereceğini belirttiler ve fiyatlar konusunda devletin ilgili mercilerinin süratle karar alması gerektiğini söylediler.

Cevizli'de bir mağazaya yaylım ateşi açıldı: 5 yaralı

● Muş'ta bir otoda 42 adet dinamit lokumu bulundu, Varto Sanat Okulu Müdürünün evi kurşunlandı

HABER MERKEZİ

Kartal Cevizli'de bir kooperatifin satış mağazasına kimlikleri belirlenemeyen kişilerce yaylım ateşi açıldı. olayda beş kişi yaralandı.

Cevizli Tugay Yolu Zuhal sokakta bulunan 17 nolu Çankırılılar Kooperatifine ait satış mağazası önüne saat 18.45 sıralarında plakası saptanamayan kırmızı renkli Anadol marka bir otoyla gelen kimlikleri belirsiz kişiler yaylım ateşi açarak kaçtılar. Açılan ateş sonucu Hikmet Erkul, Salih Zeki Cebesoy, Hasan Çırnaz, ve Fatma Ergin ile kimliği belirlenemeyen bir kişi çeşitli yerlerinden vurularak yaralandılar. Yaralılar kaldırıldıkları Numune Hastanesinde tedavi altına alındılar.

MHP Gebze İlçe Başkanını öldürmekten sanık üç kişi yakalandı

Kocaeli Valiliğinden edinilen bilgiye göre çeşitli tarihlerde Kocaeli ve Gebze yöresinde muhtelif kurşunlama ve bombalama olaylarına karıştıkları belirlenen ve 18 Ekim 1979 tarihinde de MHP Gebze İlçe Başkanı Yılmaz Taşkın'ı öldürdükleri ileri sürülen Türkay Çelik, Türkay Demirci ve Mahmut Öztürk güvenlik görevlilerince yakalandı. Yetkililer yakalanan kişilerin verdikleri ifadelerde THKP-C Eylem Birliği grubuna mensup olduklarını söylediklerini ve suçlarını kabul ettiklerini belirttiler.

Konya'da

Konya'nın Bozkır İlçesine bağlı Çağlayan kasabası Belediye Başkanı Bekir Yeşil'in evine komandolar tarafından patlayıcı madde atıldı. Meydana gelen patlamada ölen ya da yaralanan olmadı.

Konya İl Jandarma Alay Komutanlığı yetkilileri, CHP'li Belediye Başkanının evini bombalayanların sağ görüşlü Yılmaz Daroluk, Abdullah İzmir ve Nihat Akkoyun olduklarının belirlendiğini ve sanıkların yakalanarak gözaltına alındıklarını bildirdi.

Muş'ta bir otoda 42 adet dinamit bulundu

Muş'un Muradiye ilçesinde Hamit Çelik yönetimindeki bir otomobilde önceki akşam yapılan arama sırasında 42 adet dinamit lokumu, 30 metre fitil ve 23 adet kapsül ele geçirildi. Olayla ilgili olarak şöför Hamit Çelik, Kudrettin Dağdeviren, Muhittin Çalışır, Nurettin Çetiner, ve Faik Bayrak gözaltına alındı.

Muş'un Varto İlçesi Sanat Okulu Müdürü Halil Karadeniz'in oturduğu Lojman önceki gece saat 01.00 sularında kurşunlandı. Olayda can kaybı olmadı.

Bir öğrencinin katili komando yakalandı

Üç yıl önce Diş Hekimliği Fakültesi son sınıf öğrencisi Mustafa Sarı'yı Bornova'da öldüren sanıklardan, sonuncusu önceki gün İstanbul'da yakalandı.

Mustafa Sarı adlı öğrenciyi iki arkadaşı ile birlikte tabanca ile vurarak öldüren komando Selim Çelik, Zeytinburnu İlçesinde yapılan genel arama sırasında yakalandı ve suçunu itiraf etti. Olaya adı karışan iki sanık ise daha önce yakalanmışlardı.

Ankara'da

Ankara'nın Aktepe semtinde önceki gece saat 21.30 sıralarında yolu kesilmek istenen, 06 SE 749 plaka numaralı araba durmayınca kurşun yağmuruna tutuldu. Arabada bulunan Gülser Özçelik ağır Fuat Sarıoğlu daha hafif olmak üzere başlarından yaralandılar. Her iki yaralı da Sosyal Sigortalar Hastanesinde tedavi altına alındı.

Bursa'da

Bursa'nın Kiremitçi Mahallesinde dün saat 16.00 sıralarında kimliği belirlenemeyen kişilerin açtığı ateş sonucu Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi öğrencisi sağ eğilimli Ramazan Çinici ile Atilla Sarılı ve yoldan geçmekte olan kimliği henüz tespit edilemeyen bir kadın yaralandı.

Gaziantep'te

Gaziantep'te Pamukbankın Şehreküstü Şubesi dün saat 15.30'da silahlı üç kişi tarafından soyuldu. Silahlı kişiler 100 bin lirayı aldıktan sonra bir taksi ile kaçtılar. Olaydan sonra taksinin şoförü Dutluk mevkiinde elleri kolları bağlı olarak bulundu.

Diyarbakır'da

Diyarbakır Belediye Başkan Vekili ve AP İl İkinci Başkanı Mehmet Kabak'ı önceki gece öldüren Mehmet Albay adlı işçi yakalandı.

Mehmet Albay adlı Belediye işçisi, Belediye Başkan Vekilini kendisini geçici işçi statüsünden kadrolu statüye geçirmediği için öldürdüğünü söyledi.

Mersin Cezaevinde 350 mahkum direnişe geçti

MERSİN (THA)

Mersin Cezaevinde 350 tutuklu ve mahkum, önceki gece saat 22.30 sıralarında 8 gardiyanı rehin alarak direnişe geçtiler. Mahkumlar:

— Cezaevinde meydana gelen 3 cinayet, 6 yaralama olayı ile hap ve esrar ticaretinin bizzat Müdür tarafından yapıldığını öne sürerek cezaevi müdürünün görevden alınmasını,

— İnfaz Yasasının mahkumlar lehine düzeltilmesini,

— Genel af çıkarılmasını.

— Cezaevindeki hap ve esrar tüccarlarının cezaevinden alınmasını,

— Bakan veya üst düzeyde bir yetkilinin Mersin'e gelmesini,

— Direnişten sonra kimsenin sürgüne gönderilmemesini istediler.

Bu talepleri yerine getirilmediği takdirde ellerinde rehin tuttukları gardiyanları öldüreceklerini ileri süren mahkumların direnişi dün saat 17.20'de sona erdi.

İGD'lilerin saldırısına uğrayan TİKP Sarıyer İlçesi yöneticisi Hüseyin Çelik

İGD'liler TİKP Sarıyer İlçe Yöneticisine saldırdılar

İSTANBUL (ÖZEL)

Türkiye İşçi Köylü Partisi Sarıyer İlçe Yöneticisi Hüseyin Çelik, önceki gün iki İGD'linin saldırısına uğrayarak yaralandı.

Çelik'e Beşiktaş'ta otobüsten indikten sonra peşine takılarak ellerindeki şemsiye ile saldırıya geçen Cezmi ve Ali adlı Boğaziçi Üniversitesi öğrencisi İGD'liler olay yerine gelen jandarma tarafından yakalandılar.

Daha sonra mahkemeye çıkan İGD'liler burada hiç bir siyasete mensup olmadıklarını ve Hüseyin Çelik'in kendilerine saldırdığını iddia ettiler. Cezmi ve Ali isimli saldırganlar ilk sorgularından sonra serbest bırakıldılar.

Olayla ilgili olarak kendisiyle görüştüğümüz Hüseyin Çelik, İGD'lilerin kasım ayını 'eylem ayı' ilan ettiklerini hatırlatarak bu tür saldırıların önümüzdeki dönemde de sürebileceğini belirtti.

Hollanda'da MHP'lilerce öldürtülen Çavuşoğlu'nun davasına şahit olarak katıldık

Çavuşoğlu'nun 19 yaşındaki katili, cinayeti planlayanların MHP'li olduğunu belirtti

UTRECHT (ÖZEL)

Hollanda'da 18 Mart 1979 günü MHP'liler tarafından öldürülen eski Yabancılar Meclisi Üyesi Muzaffer Çavuşoğlu'nun davasına devam edildi.

Duruşmada, Muzaffer Çavuşoğlu'nun öldürülmesine adı karışan ve cinayeti planlayan Mustafa Eskici ile Mustafa Gültekin adlı MHP yanlısı komandoların olaydan sonra Türkiye'ye kaçtıkları tespit edildi. Cinayeti işleyen 19 yaşındaki katil Ramazan Gültekin ise şöyle konuştu:

"Ağabeyim Mustafa ve arkadaşı Mustafa Eskici MHP'nin Utrecht'teki liderlerindendirler. Mustafa Eskici uzun bir süredir beni kandırıyor ve Çavuşoğlu'nun ağabeyimi öldüreceğini söylüyordu. Ve benim Muzaffer'i öldürmemi telkin ediyordu. Ailevi durum olduğu için Muzaffer'i öldürmekten çekinmedim. Silah parasını Mustafa Eskici verdi. Bir fabrikada işçi olmasına rağmen en ucuz lokantalarda 1000 HLF bahşiş verebilen Eskici'ye partisinden para geliyordu. Eskici, bir parazittir. Uğruna cinayet işlediğim ağabeyim ise 7 aydır beni aramadı" dedi.

Daha sonra "Ben artık 19 yaşımdayken öldüm. Vereceğiniz cezanın önemi yok, ben topluma karşı suç işledim, ben katil oldum. Artık yaşamamın bir önemi yok." şeklinde konuşan Ramazan Gültekin için savcı 9 yıl hapis istedi. Bu ceza Hollanda Yasalarında en ağır ceza olarak nitelendiriliyor.

Muzaffer Çavuşoğlu'nun davasına gazetemiz Hollanda muhabiri Niyazi Terzi, Utrecht Türkiye Halk Birliği Başkan Yardımcısı Adnan Yılmaz ve Yönetim Kurulu üyesi de şahit olarak katıldılar. Hollanda basını mahkemeye büyük yer ayırdı. Basın, bozkurt örgütlerinin kapatılmasına kesin gözüyle bakıyor. Muhabirimizin mahkemedeki konuşmasına da geniş yer veren basın, elde yeterli belge bulunduğunu vurguluyor.

Bu arada bir açıklamada bulunan Utrecht Belediye Başkanı Vonhoff yaptığı açıklamada "Bozkurt, örgütlerini mahkemeye vereceğini" belirtti. Mahkemenin, Çavuşoğlu'nun davasıyla ilgili kararını 8 Kasımda açıklaması bekleniyor.

Geçtiğimiz mart ayında Hollanda'nın Utrecht şehrinde MHP'lilerce öldürtülen Muzaffer Çavuşoğlu'nun öldürülmeden iki saat önce çekilmiş fotoğrafı.

açıkça — DOĞAN YURDAKUL

Ameliyat

Baş "operatör" seçim yenilgisinin sebeplerini nasıl açıklıyor?

–Ameliyatı başarıya ulaştıracaktık ama, ara seçimler geldi. Ameliyatımız yarım kaldı.

Adamı yanlış bir teşhisle ameliyat masasına yatırmış. Orasını burasını kesmeye başlamış. Seçim geliyor. Hasta yattığı yerden doğrulup itiraz ediyor: "Hayır benim oram ağrımıyor" diye bağırıyor.

Operatörün umurunda değil. Hem kendini hem de başkalarını teselli etmeye çalışıyor:

– Siz hastanın dediğine bakmayın. Narkozun tesiriyle saçmalıyor. Benden daha mı iyi bilecek? Benim teşhisim doğruydu. Ameliyat da iyi gidiyordu ama ne yapayım ki tam ortasındayken elektrikler kesildi!

O zaman masadan kalkabilmek için ne yapacağız?

Önce elektriklerin gelip gelmediğini anlamak için ampul bulacağız. Sonra Amerikan hediyesi santralların çalışabilmesi için petrol arayacağız. CHP hükümetinin boşalttığı barajlara su dolması için yağmur duasına çıkacağız. Jivkov'un Bulgaristan'daki elektrik şalterini indirmemesi için de Türkiye'ye silah sokmasına göz yumacağız!

Kurultay'da izlediğimiz manzaradan çıkan sonuç o ki, baş "operatör", ülkeyi ameliyat masasında bıraktıktan sonra, şimdi de CHP'yi ameliyat masasında bırakmıştır.

"Özeleştiri" olarak enkaz edebiyatını tekrarlamaktan başka birşey yok.

Yapılan birçok değerli ve siyasi muhtevası olan eleştirilere hiçbir cevap yok.

Var olan tek şey başka bir hizip başı olarak öteki hiziplerle didişme.

Önce "ya ben ya onlar"

Sonra muhalefet biraz ağır basıyor gibi görününce güven oylamasından önce "uzlaştırıcı" bir konuşma.

Güven oyunu aldıktan sonra yine hizip başı olmaya dönüp, "benim listeme oy vermezseniz istifa ederim" tehdidi.

Yapılan eleştiriler? Bunlara cevap?

– Onlar önemli değil; dedik ya, hasta narkozun tesiriyle saçmalıyor. Burada eleştiri yapanların da birşeyden anladığı yok. Benim dediklerim ve koyduğum teşhis doğru. Tedaviyi tamamlayabilmek için aynı adamlarla çalışmak zorundayım. Çare böyle bulunur, gerisi laftır. Haydi, yarım kalan ameliyata devam.

Güvenoyu vermeyenlere "Yuh"!

Yuh çekeceksen neden güvenoyu istiyorsun? Red diyene "Yuh" çekmek için!

"Kabul" diyen bir delegenin sesi gürültüden "Red" gibi anlaşılıyor. Yine Yuh'lar başlıyor. Divan katibi mikrofondan bağıra çağıra delegeleri uyarıyor. "Sayın delegeler, yuh çekmeyin, red demedi, kabul dedi."

22 ayın sorumluları hiçbir sorumluluk kabul etmediklerine göre sorumluluk da kala kala yeni yönetim kuruluna alınmayan iki eski yöneticiye kalmış oluyor: Orhan Birgit ve Coşkun Karagözoğlu'na!

Anlaşılan "hasta" zannedilen halkın kendini operatör sananların başına 14 Ekimde attığı taş oldukça küçük gelmiş.

Adli Tıpta bir görevliyi silahla rehin alan komando Serpil ile Ağca hakkındaki soruşturma sürüyor

İSTANBUL (ÖZEL)

İstanbul'da önceki gün cezai ehliyetinin olup olmadığının anlaşılması için katil komando Mehmet Ali Ağca ile birlikte Adli Tıbba getirilen komando Atilla Serpil'in burada bir görevliyi silah tehdidiyle rehin alması ile ilgili soruşturma sürdürülüyor.

Yetkililerden alınan bilgiye göre dün Adli Tıbba Milliyet Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Abdi İpekçi'yi öldürmekten sanık komando Mehmet Ali Ağca ile birlikte gönderilen çeşitli gasp ve soygun olaylarının sanığı komando Atilla Serpil, Ağca'nın yatağının altına konulduğu ileri sürülen iki silahla bir görevliyi etkisiz hale getirip bazı istekler öne sürmüştü.

Olaya el koyan İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Serpil ve Ağca'nın ifadelerini aldı. Olayla ilgili soruşturmaya devam ediliyor.

"Pembe Kurt", "Üç Bulutlu Hikayeler", "Irgatların Öfkesi" gibi öykü kitapları ve "Cemo", "Memo", "Yeşil Gölge", "Başka Olur Ağaların Düğünü" gibi romanları ile ünlü yazarımız Kemal Bilbaşar, bir süredir Paris'te. Kendisiyle, konuk geldiği kızı Esin B.Rey'in evinde görüştük. Yazar geçtiğimiz yıl basılan son romanından söz ederek konuşmasına başladı.

KEMAL BİLBAŞAR: "Kimin için yazdığını bilen yazar, sanat eğilimini ona göre hesaplar"

GÜRLER AKDORA (Paris)

"1978'de 1. cildi basılan "Kölelik Dönemeci", 18. yüzyılda merkezi Osmanlı feodalitesinin zayıfladığı dönemi ele alıyor. Kırım Ayanlığında Osmanlıların Çerkezleri güçlendirme siyasetinin arkasında yatan, merkezi feodal Osmanlı İmparatorluğunun Kırım'da eski gücüne kavuşmasının hayalleri... Çerkezlerin yaşamları, Kazaklarla ilişkileri..."

Yazar, tarihi belgeleri, Cevdet Paşa tarihini araştırarak romanını hazırladığını belirtiyor. Önümüzdeki yıllarda 2. ve 3. ciltlerini çıkaracak. Romanın önsözü eski bir tarihi tezkereden esinlenerek yazılmış, dili de biraz ağırmış.

Yazar 1978 Dünya Çocuk Yılı nedeniyle bir çocuk kitabı hazırlamış: "Zühre Ninem". O da basılacak. Olay yukarıda sözünü ettiğimiz "Kölelik Dönemeci"nden Ayan'ın küçük kızının çocukluk yıllarının hikayesi.

Eşinin çocukluk yaşamını kaynak olarak kullandığı "Bedoş" ya da "Öğretmen Olacağım" adlı bir çocuk kitabı da bu yıl çıkacakmış.

Eşinin biyografik öyküsünde, 1908'lerden başlayarak, 1. Dünya Savaşı ve muallim mektebine girişini, tarihi olayların seyri içinde anlatıyormuş. Ortaokul öğrencilerine seslenecek bir çocuk kitabı olacağını söylüyor yazar. Daha sonra sorularımıza geçiyoruz.

Gelenekten yararlanma

● Geleneksel halk sanatlarımızın yazın hayatınızdaki etkisi nedir?

—Sorunun cevabı biraz da neden yazar olduğumu açıklar. Öğretmen okulunda müzisyen olmak isterdim, korodaydım ve keman çalardım. Okul arkadaşlarım bana, "okulumuzun küçük bestecisi" derlerdi. Bizi müzik öğretmenimiz Yekta Bey yetiştirdi. "Yaslı gittim şen geldim", "İstiklal Marşı" (Bugünkünden önce ilk besteyi o yapmıştı) gibi eserleri olan değerli bir müzikçiydi. Sonra, Cemal Reşit Beye yazdım. İstanbul Konservatuarına girmek istiyordum, benim için gerçek sanat müzikti. Fakat cevap gelmedi... Öğretmenimiz A.H.Tanpınar'ın etkisiyle edebiyata ilgi duydum. İş Terbiyesi öğretmenimiz Hakkı Tonguç ise gerçekçi sanata ilgi duymamı sağladı. O bize okuduğu romanlardan, Thomas Mann, Gorki vb. edebiyatçılardan söz ederdi. Derken, okulda Terbiye bölümünü istedim, giremedim. Sonra Tarih bölümünü seçtim. Çok isabetli oldu. Tarih ve sosyoloji bilgisi olmadan sağlam bir yazı olmaz fikrindeyim.

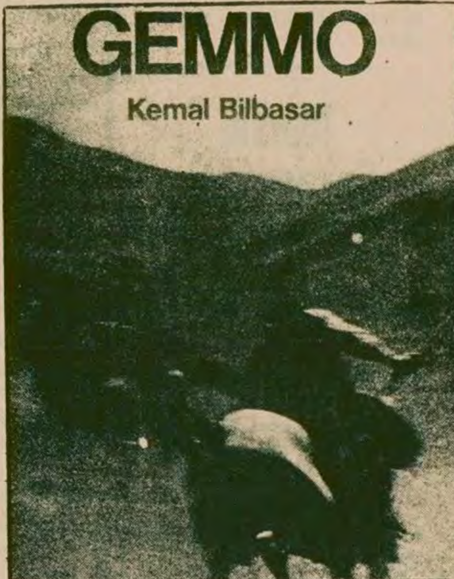
Gelelim geleneksel sanatlardan yararlanma meselesine. Bence iki önemli neden var. Birincisi, öğrendiklerimizi diğer nesillere iletmek; ikincisi, okullar dar bir çevreye hitap ediyor, geniş bir çevreye açılmanın zorunluluğu.

Ahmet Mithat Efendi halka açılma akımını başlatmış, sonra diğerleri ağır bir dil kullanarak bu açılmayı önlemişler. İttihat ve Tarakki ile birlikte sanat hem siyasetin, hem halkın ilgi alanına girmiş. Daha sonra Ömer Seyfettin halk diliyle yazan ilk yazarımız olmuş.

1940 kuşağı bu yolda ilk büyük adımı attı. Ben halkla diyaloğu sağlamak için geleneksel sanatlardan yararlandım. Hem şiveden, hem de öyküden. Bizim öykülerimiz okuma bilmeyenler tarafından da izleniyor. Köylerde, öğretmenin okuduğu hikayeyi herkes dinliyor, halka böylece ulaşıyor.

Cemo'da destan havası var. Köylerde anlatılıyor ve dinleniyor. Kırsal bölgelerde en çok okunan roman Cemo oldu.

İkinci şıkka gelince, meddahta şive taklidi öğesi, bazı yerlerde tekerleme havası, düz yazıda uyaklı söz (örneğin

"CEMO" romanının UNESCO tarafından hazırlanan İngilizce baskısının kapağı.

Cemo romanında), sentaks oyunları (ki yöresel olarak, okuyanlara o çevredeki sentaks birliği nedeniyle kendi bölgelerinde yaşanmış bir olay havasını yaratıyor) şeklinde kullanıyorum.

"Gerçekçilik toplumun isteğine bağlıdır"

● Toplumcu gerçekçi sanat anlayışının bugün dünyadaki ve özellikle Türk edebiyatındaki önemini belirtir misiniz? Sanatta öz ve biçim ilişkisi üzerine ne düşünüyorsunuz?

—Halkla diyalog kurmaktan bahsediyoruz. Geniş toplumun büyük çevresi köylü. İşçilerimizin bile bilinçleri henüz köylülükten kopmuş değil. Bu durumda halk için yazan yazar toplumculuktan başka neyi benimseyebilir. ?

Gerçekçilik, o toplumun isteklerine bağlıdır. Halk, açık ve gerçek olanları sever. Kimin için yazdığını bilen yazar, sanat eğilimini ona göre hesaplar. Sovyet Rusya'da toplumcu gerçekçilik, bu yüzden büyük gelişme göstermiştir. 1940 kuşağında gerçekçi yazarlar en geniş şekilde yer aldı. Sait Faik de bunlardandır. Fakat o içe dönük, bireysel yönü ağır basan bir yazardı. Giderek kendi dünyasında, düş evreninden sürrealizme (gerçeklerüstücülük) giden bir yol tuttu. Bizden sonraki kuşak gerçekçi yazarlara daha fazla kavuşturulmasına rağmen içgüdüsel bir korunma nedeniyle Sait Faik biçimini yeğledi. Selim İleri bunların en iyi örneklerinden biridir. Bugün toplumcu gerçekçi yolda yürüyen geniş bir kadro var.

Sorumluluğunu bilen bir yazarın biçim kaygusu duymaması olanak dışı. Bu biçimi, her yazar kendine göre anlar ve seçer. Yapıtın sağlamlığı biçim ile içeriğin uygunluğu oranındadır. Cemo'yu 3. kişi ağzından anlatıp, ona başka bir biçim versem herhalde bugünkünden çok başka bir yapıt ortaya çıkar. Değerinden yitirmiş olarak... Kurgu da çok önemli, özellikle gerçekçi yapıtlarda daha da önemli. Sinemayla uğraşırken şunu öğrendim ki, romanı önce sinema olarak tasarlamak, sonra kılçığını hazırlamak, istenen hedefe ulaşmak için çok şey kazandırıyor.

● Bize Gazi Eğitim Enstitüsündeki öğretmeniniz Hakkı Tonguç'tan ve Köy Enstitülerinden söz eder misiniz?

—Hakkı Tonguç'un Köy Enstitüleri üzerine fikri o sıralarda kafasında oluşuyordu. Bizle konuşurken Köy Enstitüleri üzerine fikirlerini belirtirdi. Gazi Eğitimde ilk örnek çalışmayı okulun bahçesinde yaptık. İş ödevi olarak bir yapıyı bütün öğrenciler birlikte gerçekleştirdik. O dönemin Milli Eğitim Bakanı, Saffet Arıkan okulumuza gelip giderdi. Tonguç ile birlikte S.Arıkan askerde çavuş olanları köylere öğretmen tayin ettiler. Daha sonra Hasan Ali Yücel ile bu fikri geliştirdiler. CHP o zamanlar köyleri kalkındırma siyasetini savunuyordu. İnönü "Köy Enstitüleri benim davam" demişti, fakat sonra işler değişti. Köy Enstitülerinin karşısına ağalar dikildi. Geniş bir yalan kampanyası yürüttüler ve Köy Enstitüleri kapatıldı.

"Ben kırsal kesim insanımızı anlattım"

● Sizin, edebiyatımızda Refik Halid Karay ile başlayan bir "memleket hikayeciliğini" devam ettirdiğiniz söyleniyor. Bu konuyu açıklar mısınız?

—Ben böyle bir şey iddia etmedim. O bizden önce başlamış. Birçok yazardan etkilenme, yazarlarda oluyor. Etkilenme yapıtlarda görülüyorsa o eser sağlam değildir. Örneğin bir Bulgar profesör (İbrahim Tatarlı) "Denizin Çağrısı"nı (1943) okumuş, Dostoyevski'nin bir eseriyle bağlantı kurmuş. Bir başka eleştirmen de Knut Hamsun'un "Açlık" romanını okuduğumu söylemişti ki o eser daha bizde basılmamıştı. Bu daha çok kendiliğinden bir çağrışım oluyor. Ben, Gorki, Şolohov gibi gerçekçi yazarlardan etkilendim. Kalemi ve fırçayı kullanmayı öğrendim; fakat yazdıklarım bizim memleketimizin, bizim insanlarımızındır. 1940 kuşağı halka yönelmeyi gerçekleştirmiştir. Geçmişte Ahmet Mithat Efendi halka bir şey vermek için başka bilgileri de kullanıyordu. Hüseyin Rahmi Gürpınar Cumhuriyetin yazarıdır. Ama Osmanlı devrinin geleneklerini kullanmıştır. Meddahtan yararlanmıştır. İstanbul halkının yaşamını anlatmıştır. Refik Halid ise pencereyi Anadolu'ya açmıştır.

Ben, Türkiye halkının kırsal kesiminde yaşayan insanlarımıza yaşamlarının niçin kötü olduğunu anlattım. Cemo'da bunu işledim. Toprak reformu meselesini belli bir dille anlattım. Halk toprağı zorbaya kaptırmadan bölüşebilir fikrini işledim.

Dil meselesi önemli. Halkın anlayacağı dili kullanmada size iki örnek: Süleyman Demirel halka daha yakın konuşurken, Ecevit'in konuşması daha farklı, bizim onu yargılayacağımızı bilerek o tarzda konuşuyor.

● Cemo romanında işlediğiniz konunun temelinde yatan ağalık ve toprak meselesini bugün Türkiye'nin yarı-feodal yapısında ele alırsak, köylünün toprağa kavuşmadığı bir Üçüncü Dünya ülkesinde özgürlükten söz edilebilir mi?

—Toprak meselesi çoktan gündeme geldi... Bir ülkede kurulu düzen ayakta kaldığı sürece, iktidarın düzen değişikliğine yol açacak kanun uygulamaları pek olmuyor. Türkiye'de düzen değişikliğini sosyal-demokrat bir parti olarak gündemine alan CHP, büyük bir çoğunlukla seçimi kazandı. Ama Halk Partisi bu çoğunluğu mütecanis bir grup olarak Büyük Millet Meclisine getiremedi. Üstelik güçlü iktidar aritmetiğini elde edemeyince programını hiç uygulayamadı. Bağımsızların kabineden ayrılacağı nedeniyle anarşinin üzerine yürüyebildi, ne de ekonomiyi düzelterek milli gelirin hakça dağıtılması eylemine girişebildi. Üstelik sol bir iktidarın başarıya ulaşmaması için kurulu düzenin bütün örgütsel güçleri elbirliğiyle iktidarın eteklerine asıldılar. Onun için Türkiye'de feodal düzenin kırıntısı büyük toprakların halka dağıtılması olanak dışı. Kanunlar mevcut olsa bile...

Türkiye'de ne zaman işçi sınıfının partisi iktidara gelir, bu mesele ancak o zaman çözümlenebilir

● Günümüz Türk edebiyatında romanı nasıl değerlendiriyorsunuz? Yazarlarımız birbiri ardından dünya edebiyatı sahnesine çıkıyor. Sizin çalışmalarınızın yurt dışında çevirileri oldu mu? Fransa'da basılması düşünülen yapıtlarınız var mı?

—Türk edebiyatı kişiliğini bulmuş, halk okuyor. Sanat açısından dünya edebiyatı içinde cüce kalmaz. Kadın yazarlarımız da sayıca ve nitelikçe güçlü. Yalnız dilimiz Batı dillerine ters düşen bir gruptan "Ural-Altay" grubundan. Çeviri meselesi sorun oluyor.. Ya yabancı Türkologların yetersizliği, ya bizim çevirmenlerimizin yetersizliği veya tutarsızlığı sorunu etkiliyor.

Eserlerimizden, "Cemo" (Gemmo-İng) 1976'da UNESCO tarafından İngilizce basıldı. Çevirisini kızım Esin B.Rey ve Amerikalı yazar Mariana Fitzpatrick yaptılar. Yayınevi ise "Peter Owen" idi.

Fransa'da yayınlanan Türk Yazarları Antolojisinde iki öyküm "Düğün Alayı" ile "Dayak" yer alıyor. Çevirisini Türkolog İrene Melikov yaptı. Antoloji Paul Dumont'un sorumluluğu altında hazırlanmıştır. Ayrıca Ed. Stock Fransa'da Cemo'yu basmayı düşünüyor. Başka Batı dillerinde çıkabilir.

Teşekkür ederiz.

Yazarla görüşme 14 Ekim seçimleri öncesi yapılmıştır.

Ankara Sinematek Derneği, yeni mevsim gösterilerine başlıyor

Ankara Sinematek Derneğinin yeni dönemde film gösterilerine ağırlık vereceği, bunun yanısıra oyun, çocuk oyunu, konser ve söyleşilerin de düzenleneceği bildirildi.

Yapılan açıklamada, Ankara Sinematek Derneği'nin Çağdaş Sahne'de kasım sonuna kadar çeşitli ülkelerin Türkiye'de hiç gösterilmemiş örneklerinden oluşan bir program gerçekleştireceği, ayrıca bir yayın organı da çıkaracağı belirtildi.

Ankara Sinematek Derneği'nin bu ay sunacağı filmler arasında Tunus'dan "Basit Bir Öykü", "Hyenes Güneşi", "Ferhat", "Zübeya", Yugoslavya'dan "Ujica Cumhuriyeti", Arnavutluk'dan "Karanlığın İçinden", "Beyaz Yollar" ve "Kanlı Toprak", Çekoslovakya'dan da "Pembe Düşler" ile "En Uzun Gün, En Uzun Gece" adlı yapıtların yer aldığı açıklandı. Dernek ayrıca, Kazan, De Sica, Antonioni, Losey, Dovcenko, Chaplin gibi dünyaca ünlü yönetmenlerin filmlerinden de örnekler sunacak.

Sinematek gösterileri arasında bugün Antalya Şenliğinde yasaklanan Ömer Kavur'un "Yusuf ile Kenan" adlı yapıtı yer alıyor. Danıştay kararıyla gösterilebilecek olan film hakkında 20 Kasım Salı günü de bir açık oturum düzenleneceği bildiriliyor.

Çağdaş Sahne'de şu sırada, İstanbul sinemalarında gösterilen ve ilgi gören siyasal konulu kurgu-bilim filmi "Başkanın Adamları"nın da gösterileceği belirtiliyor.

Sergide yer alan bir resim.

Tünel Kültür Sanat Evi, 'Resimde Gerçekçilik' konulu bir toplantı düzenledi

2. İstanbul Sanat Bayramı etkinlikleri içinde Tünel Kültür Sanat Evinde açılan "Bugünkü Türkiye Resminde Gerçekçilik" konulu sergi üzerine bir tartışma toplantısı düzenlendi.

9 Kasım Cuma günü saat 16.00'da Tünel Kültür Sanat Evinde yapılacak olan tartışma ve sohbet toplantısının herkese açık olduğu bildirildi.

Yapılan açıklamada, amacın, yapıtlarında halkı, emekçileri işleyen sanatçıları, yapıtlarına konu ettikleri kesimlerin insanlarıyla biraraya getirip, tartışmalarını sağlamak olduğu belirtiliyor.

Ziya Şengül ilk antrenmanını yaptırdı...

Şükrü Ersoy gitmek zorunda kaldı

● Orduspor maçı tayin edici bir öneme sahipti. Fenerbahçe kazansaydı Ersoy durumunu rahatlatacaktı

● İtiraz etme hakkı olmayan Ersoy her söyleneni uyguladı..

● Ersoy son çare olarak kadroyu gençleştirmeye çalıştı. Ancak bu "yaşlıların" tepkisine neden oldu..

☆

● Şükrü Ersoy dünkü antrenmanda futbolculara veda etti ve Şengül'e başarılar diledi

☆

● Ziya Şengül: "Fenerbahçe layık olduğu yere gelecektir"

İSTANBUL

Fenerbahçe'nin teknik direktörlüğüne getirilen Ziya Şengül dün Fenerbahçeli futbolculara ilk antrenmanı yaptırdı. Şengül, Fenerbahçe takım kaptanı Cemil'le bir süre görüştükten sonra, futbolcularla bir toplantı yaptı. Sengül, toplantı sonunda "Fenerbahçeyi elbirliği ile, layık olduğu yere getirmeye çalışacağız. . ." dedi.

Bu arada dün entranmana gelen Şükrü Ersoy, futbolculara veda ederek, yeni teknik direktör Ziya Şengül'e başarılar diledi. . .

Ziya Şengül'ün göreve getirilmesiyle birlikte, Fenerbahçedeki olaylar değişik tartışmalara yol açtı. . .

OLAYLAR NASIL GELİŞTİ?

Olaylar, Şükrü Ersoy'un Fenerbahçeye Teknik Direktör olarak getirilmesiyle başladı. Şükrü Ersoy, göreve getirildiği zaman Fenerbahçe, transfer defterini kapatmış, alacağını almıştı.

Ersoy, bunu şöyle yorumluyordu: "Fenerbahçe'ye gelişim bir antrenörün normal gelişi değildi. Çünkü, transferler yapılmıştı. Ben bütün sezon boyunca beraber olacağım arkadaşlarımı tanımıyor, ya da çok az tanıyordum."

Ersoy, bu anlamda kendisine verilen kadroyu olduğu gibi kabul etmek zorundaydı. Eleştiri hakkı yoktu. . .

Ersoy, süreç içinde futbolcuları tanıyarak, klasik takımı oluşturmayı düşünüyordu. Ama, zaman geçiyordu. Ligler başladı. Fenerbahçe ortaya doğru-dürüst ne futbol koyabiliyor ne de sonuçlar alıyordu. Nitekim, 9. hafta sonunda 7 puan topladı.

8. hafta sonunda Ersoy'un durumu sallanıyordu. . . Ersoy, son çare olarak, kadroyu gençleştirme yolunu seçti. Bu, Cemil, Ali Kemal, Şevki, Erol, Onur. . . kadrodan yavaş yavaş tasfiye edilmesini gerektiriyordu.

Ersoy'un bu yönelimi, takımda "Defteri dürülmüş. . ." yaşlıları karşısına alıyordu. Böylece takımda saflaşmaların meydana gelmesi kaçınılmazdı. Nitekim böyle de oldu. Ersoy, son şansını Orduspor karşısında kullanıyordu. Orduspor karşısında galibiyet halinde "yaşlıların" işi bitikti! Ancak aksi oldu. Fenerbahçe, Orduspor karşısında kaybetmiş, işi bitende Şükrü Ersoy olmuştu. Muhakkak ki, yenilginin altında yatan, başka nedenler de vardı.

Şükrü Ersoy, Orduspor yenilgisinin ardından istifasını Yönetim Kuruluna iletirken "Mehmet'i oynatırsın kabahat olur. Oynatmazsın kabahat olur. 'Gençler' dediler, yaptık, suç oldu. Cemil'i kadroya alırsın, 'vay efendim bunca genç dururken, Cemil oynar mı?' Cemil'i oynatmazsın 'Onun klası yete derler" derken, Fenerbahçedeki karışıklıkların tek başına karar almasına engel olduğunu vurguluyordu.

Şükrü Ersoy'un istifasıyla boşalan yere Ziya Şengül'ün getirilmesi kararı alındı. Ancak, Fenerbahçeli yöneticilerin bu kararı almasında da "yaşlılar"ın büyük etkisi oldu. Ziya Şengül'ü "yaşlılar" istiyordu. . .

Uzatmalı karşılaşmada Steau' yu 86-76 yenen Eczacıbaşı tur atladı

İSTANBUL (ÖZEL)

Avrupa Kupa Galipleri Turnuvası rövanş karşılaşmasında Eczacıbaşı Romanya'nın Steau takımını beş dakikalık uzatmadan sonra 86-76 yenerek eledi.

Eczacıbaşı geçtiğimiz ay içinde Romanya'da Steau'ya 71-67 yenilmişti.

Birinci devrede varlığını hiç hissettiremeyen Cernat ikinci devrede kendini göstererek güzel oyunuyla aradaki farkın kapanmasında büyük payı oldu ve Cernat'ı Melih durdurmakta çok güçlük çekti..

İlk yarıyı, ilk dakikada Haigler'in yaptığı basketle başlayan Eczacıbaşı seyirci avantajıyla da moral kazanarak hemen üstünlük kurdu. 40 dakika boyunca üstün ve baskılı oynayan Eczacıbaşı, Haigler'in 18, Efe'nin 12, Emir'in 4, Melih'in 4 ve Necati'nin de 2 sayılarıyla 40-28 önde kapadı.

İkinci yarıya Steau takımı daha temkinli başladı. Birinci yarıda varlığını hiç hissettiremeyen Romanya'nın en iyi basketbolcusu Cernat her zamanki gibi güzel oyununu ortaya koydu. Cernat'ı devamlı kollayan Melih de durduramadı ve hemen her hücumda sayı kazandırdı takımına. Haigler'in yorgun ve Necati'nin de hatalı pasları oyuna eklenince Steau aradaki farkı azalttı. Oyunun son iki dakikasında Efe beş faul alıp oyundan çıkarılınca Eczacıbaşı çok güç durumda kaldı. Son yedinci saniyede hücumu baskete çeviren Emir'e faul yapılınca Eczacıbaşı bir atış kazandı. Emir atışı sayıya çeviremeyince oyun 73-69 sona erdi. Steau da Eczacıbaşı'nı Romanya'da 71-67 yendiği için oyun 5 dakika uzatıldı. Uzatmada çok başarılı olan Haigler ve Melih'in gayretleriyle Eczacıbaşı maçı 86-76 kazandı.

Eczacıbaşı ikinci turda Belçika'nın Sundırostenda ve İngiltere'nin Dünsecte takımlarının galibiyle karşılaşacak.

Saltık: "Ziya Şengül teknik direktör olamaz"

ANKARA

Fenerbahçe Yönetim Kurulunun, Teknik Direktörlüğe Ziya Şengül'ün getirileceğini açıklamasıyla birlikte, Futbol Federasyonu Başkanı Cemal Saltık, "Ziya Şengül, Fenerbahçe'ye teknik direktör olamaz" dedi. Saltık, konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada "Fenerbahçe kulübü ile Ziya Şengül arasında yapılacak bir sözleşmeyi onaylamamız mümkün değildir" diyerek, şunları söyledi: "Ziya Şengül'ün teknik direktörlüğe getirilmesini hayretle karşıladım. Fenerbahçe gibi büyük bir camiayı yöneten kişilerin bir takıma teknik direktör olarak getirilecek spor adamlarında, ne gibi koşullar arandığını bilmeleri gerekirdi... Ziya Şengül'ün Futbol Federasyonundan aldığı herhangi bir sertifikası yoktur. Kaldı ki, bir takıma teknik direktör olacak kişinin A Kursu mezunu olması ön şarttır. Bu nedenle Ziya Şengül'ün göreve getirilmesi ve yapılabilecek bir sözleşmenin federasyonumuzca onaylanması mümkün değildir."

Egzersizin vücut üzerindeki etkileri -2-

Egzersizler, kalp krizine neden olan gerginliği azaltıp, kan basıncını düşürebiliyor...

SORU: Kalbi eğitmek terimiyle neyi kastediyorsunuz?

CEVAP: Kalp vücudumuzdaki herhangi bir kas gibidir. Ne kadar çok egzersiz yaparsak kalbimiz de o kadar büyür, genişler, güçlenir. Büyük ve güçlü bir kalbin görevini yapması için fazla çarpması gerekmez. Böylece kalp uzun yıllar sağlıklı çalışır.

Yapılan egzersizlerin kalbe başka faydaları da vardır. Örneğin kalp krizi, kalp damarlarının tıkanması sonucu meydana gelir. Düzenli olarak kalbinizin 120 defa çarpmasını sağlayan bir egzersiz yaparsanız, kan damarlarının genişlemesini sağlarsınız

Birçok otorite kanda düşük yoğunlukta bulunan Kolesteral diye adlandırılan bir yağ çeşidinin, kalp krizi ile bağlantılı olduğunu düşünür. Bu egzersizler, düşük yoğunluktaki Kolesteralin miktarını azaltır. Kalp krizlerinin gerginlikle bağlantılı olduğu da düşünülmekte. Gözlemlerimizden aldığımız sonuçlar, egzersizlerin gerginliği de azalttığını gösterdi.

Ayrıca egzersizler kan basıncını da düşürür, kan basınçları da kalp krizine neden olan faktörlerden biridir.

SORU: Aşırı egzersiz yapma tehlikesine karşı, bir insan kendini nasıl korumalıdır?

CEVAP: Tek ve en önemli şey kalbinizin kaldıracağından fazla ölçüde egzersiz yapmamanızdır. Bunu en çok elektrokardiogram ölçebilir. Ayrıca sert egzersizlerden sonra vücudunuzun dinlenmesi için, belirli bir süre ayırmanız gerekir. Bu süre kondisyon durumunuza ve yaptığınız sporun niteliğine göre değişir. Örneğin atletler seri koşular arasında kendine 48 saatlik bir dinlenme süresi bırakmalıdır. Böylece bir gün sonra daha rahat koşarsınız. Yüzücüler içinse bu sürenin 24 saat olması yeterlidir. Fakat 5-6 gün dinlenmeye ihtiyaç duyan insanlar da çıkabilir.

SORU: Kişinin aşırı egzersiz yaptığı hangi belirtilerden anlaşılabilir?

CEVAP: Egzersiz yaparken görülen en önemli üç belirti, göğüs ağrıları, kalp çarpıntıları ve anlaşılamayan göz karartılarıdır. Bu belirtiler başgösterince, egzersizler durdurulmalı ve doktora görünülmelidir.

CHP nasıl parti olur?

(Baştarafı 1. Sayfada)

yeni ve başka düzeydeki kapışmasını izleyeceğiz.

CHP hiziplerin kavga arenası haline gelmiştir. Milyonların umudu olmuş bir parti, şu anda çeşitli derebeyliklere bölünmüş durumdadır. Ecevit de bir derebeyliğin başı olarak ortaya çıkmıştır. Herkesin başka hava çaldığı, disiplin ve birliğin büyük ölçüde yok olduğu örgüte, parti demek çok zordur. CHP artık parti olup olmama sorunuyla karsı karşıyadır.

CHP yeniden nasıl parti olur? Sorun budur. Hiziplerden nasıl birlik doğar? Her CHP'li bunu düşünmek zorundadır. Sayın Necdet Uğur Kurultaydaki konuşmasında "Önce ne yapacağımıza karar vermeliyiz. Biz bunu yapamadık" diyerek önemli bir noktaya dikkat çekti. Yapılması gereken, Türkiye'nin önündeki temel sorunlar konusunda fikirler tespit etmektir. CHP bunu yapamamıştır. Açık ve berrak siyasetler olmayınca ortaya ne olduğu belli olmayan acaip fikirler çıkmış ve sonunda her konuda uzlaşma ve teslimiyet noktasına varılmıştır.

CHP, ihtiyacı olduğu berrak fikirlere neden ulaşamadı? Kurultayı izleyince bunu daha iyi gördük. Parti içinde fikir tartışmasının ortamı kalmamış. Kurultayda ülkemizin sorunlarıyla ilgili az da olsa söylenen sözler pek ilgi görmedi. İnsanlar hizipler arası çekişmelerle şartlandırılmış. "Sen bana şu tarihte şöyle söylemiştim. "Ben bunu yaptım", "Kimse bana partiye hizmet etmedi diyemez", gibi sözlere rağbet fazlaydı.

CHP'nin çektiği sıkıntının ortadan kaldırılmasının ön koşulu bir düşünce hayatının yaratılmasıdır.

Ortanın solu hareketi, parti içinde bir fikir akımı olarak ortaya çıkmıştı. Etrafında birleşecek bir düşünce platformu olduğu için CHP gelişmiş, içindeki ayrık otlarını temizleme olanağını bulmuştu. Ecevit'i, Ecevit yapan parti içinde devrimci bir atılıma önderlik etmesiydi. CHP'yi güçlendiren ve halkın güvenini kazanan, 12 Mart'a karşı çıkan, parti içinde faşizmin kalıntılarını temizleyen atılımdı.

CHP geçmişindeki Milli Kurtuluş Savaşımızdan gelen devrimci ruha sahip çıkarak bir fikir akımı yaratabilir. Rusya'ya teslimiyeti yenecek olan, faşizme karşı kararlı mücadeleyi yaratacak olan da budur. Mustafa Kemal tam bağımsızlık ilkesine sarılarak bir akım yarattı ve zorlukların üzerine korkmadan yürüyebildi. Kararsız Ecevit ise denge ve uzlaşmaya sarıldı.

Geçtiğimiz Kurultay yeni fikir tartışması açısından umut verici bir başlangıç sayılabilir. Kıbrıs, Kahramanmaraş olayları, Rusya'nın Afganistan'a girmesi gibi son derece önemli siyasi olaylardan pek söz edilmemesine rağmen, ülkemizin gerçeğini ve durumunu yorumlamaya yönelik bazı konuşmaların yapılması bile iyidir. Gelecek için umuttur.

Ecevit bir hizip başı gibi hareket ettiği ve düşünceye önem vermediği için, partiye katkıları olacak birçok değerli insanı liste dışı bıraktı.

CHP yeni Genel Yönetimi ile Türkiye'nin sorunlarının altından kalkamaz ve parti içi birliği sağlayamaz. Ecevit, "Ne olursa olsun, benden olsun" tutumu yüzünden büyük bir handikap içine girmiştir. Seçimi kazanmış, ancak başarı olanağını yitirmiştir.

Ecevit'in bunca sorumsuz tutumu karşısında Topuz ve Baykal'ın ona güven oyu vermesi ise iyi bir izlenim bırakmamıştır. Topuz ve Baykal, Ecevit'in nesine güvendiklerini nasıl açıklayacaklardır. Ecevit'e güven duymadıkların yuhalanmayı göze alarak açıklayan Turan Güneş ve Haluk Ülman'ın davranışları çok daha güven vericidir.

Şimdi CHP'nin önünde parti olma sorunu vardır. Bunun yolu da açık ve doğru siyasetlere ulaşmak ve bu siyasetler etrafında birleşmektir.

TELEVİZYON

19.00 HABERLER
19.05 LASSIE
19.30 TÜRK HALK MÜZİĞİ
19.50 HALKIN DİLİNDEN TELİNDEN
20.15 ENERJİNİN FATURASI

Dizi programın Türkiyemiz adlı 6. bölümünü izleyeceğiz.

20.30 HABERLER
21.15 MİNİK KONSER
21.20 KIYI YAĞMACILIĞI

Dizinin son bölümünde güney ege kıyılarındaki kıyı yağmacılığı ve yanlış kullanmalar ele alınacak.

22.50 AŞK GEMİSİ
23.40 HABERLER

RADYO

TRT 1

05.00 Açılış,
06.02 Günaydın
07.30 HABERLER
07.40 Sabahtan Sabaha
09.02 Kadın Dünyası
10.01 Arkası Yarın
10.21 Reklamlar
11.05 Okul Radyosu
12.10 Öğle Üzeri
13.00 HABERLER
13.15 Hafif Müzik
14.32 Türküler
15.01 Şarkılar
16.50 Okul Radyosu
17.02 Akşama Doğru
18.01 Çocuk Bahçesi
19.00 HABERLER
20.12 Oyun Havaları
20.15 Köy Dağarcığı
20.40 Türküler Geçidi
21.45 Türküler
22.22 Hafif Müzik
22.40 Türküler
23.00 HABERLER
23.35 Türküler Geçidi
00.02 Unutulmayanlar
01.00 Kapanış

TRT 2

08.00 Açılış
08.02 Gün Başlıyor
09.00 Olayların İçinden
10.30 Hafif Müzik
10.50 Ali Gürlüden Türküler
11.25 Hafif Müzik
11.40 Yaşayan Hukuk
12.20 Şarkılar
12.40 Efsanelerimiz ve Türkülerimiz
13.00 HABERLER
14.30 Yabancı Dil Öğrenelim
16.20 Arkası Yarın
17.00 Büyük Eserler
18.00 Yurttan Sesler
18.30 Fındıktan Pamuğa
19.00 HABERLER
19.45 Türküler
20.00 Karma Fasıl
21.00 Radyo Tiyatrosu
22.45 Ekrem Kongar'dan Şarkılar
23.30 HABERLER
23.55 Kapınış

TRT 3

07.00 Açılış
07.02 Güne Başlarken
09.00 Türkçe Haberler
09.03 Barok Müzik
10.00 Orkestra Çalgıları
10.45 Saz Eserleri
11.00 Öğleye Doğru
12.00 Türkçe Haberler
12.03 İngilizce Haberler
12.06 Sizin İçin Seçtiklerimiz
13.00 Konser Saati
15.00 Günün Konseri
16.00 Oda Müziği
17.03 İngilizce Haberler
18.00 Stüdyo FM
20.30 Caz Ustaları
22.00 Türkçe Haberler
22.06 Gecenin Getirdikleri
23.00 Çarşamba Konseri
24.00 Gece ve Müzik
01.00 Kapanış

Emniyet...

(Baştarafı 1. Sayfada)

bütün öğrencileri İstanbul dışındaki okullara gönderildiği için, diplomamı Ankara Erkek Lisesinden aldım.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdim.

Devlet hizmetine 1933 yılında İçişleri Bakanlığında başladım. Malatya'da Emniyet Müdürlüğü, Akçaabat ve Bayramiç'te Kaymakamlık yaptım. Emniyet Genel Müdürlüğü, Şube Müdürlükleri, Siyasi Daire Reisliği ve Genel Müdür Muavinliği görevlerinde bulundum.

Pasaport Müdürlüğü işleriyle hudut meselelerini ortak bir nizama bağlamak amacıyla 1947 yılında Cenevre'de toplanan uluslararası bir konferansa Türk delegesi olarak katıldım.

İkinci Cihan Harbinde Almanların işgali altındaki bölgelerle Türkiye arasındaki giriş-çıkışın tanzimi için Almanya ile Türkiye arasında yapılan Sirkeci Konferansında İçişleri Bakanlığını temsil ettim.

Yozgat, Antalya, Çanakkale, Sivas, Bursa valiliklerinde bulundum.

27 Mayıs İhtilalinde 5,5 ay Yassıada'da nezaret altında kaldım.

Anayasa referandumundan sonra 1961 yılında yapılan genel seçimlere AP'den katıldım. Bursa'dan senatör seçildim. O tarihten beri Bursa Senatörü olarak parlamentoda bulunmaktayım.

Adalet Partisi Senato Grubu Başkanı ve Genel İdare Kurulu üyeliklerine seçildim

1965 yılında Sayın Ürgüplü kabinesine Çalışma Bakanı olarak katıldım. Aynı yıl Sayın Demirel kabinesine Dışişleri Bakanı olarak girdim. 1971 yılına kadar görevde kaldım.

Senato Dışişleri Komisyonu Başkanlığına seçildim.

Tekrar Dışişleri Bakanı olarak 1977 sonuna kadar bu görevde kaldım.

17 devlet tarafından verilmiş nişanlarım vardır. Birçok ülkeden madalyalar aldım. Vali bulunduğum sıralarda Antakya şehrinin, Dışişleri Bakanı iken Cezayir'de Tlemsen şehrinin fahri hemşerilikleri bana verildi.

Ayrıca Kore Üniversitesi bana fahri profesörlük tevcih eylemiştir.

Ülman...

(Baştarafı 1. Sayfada)

yoktur. Genel Başkan seçildi. Biz tavrımızı ortaya koyduk. Bundan sonrasını olumlu oy verenler düşünsün" dedi.

Öte yandan Muş Milletvekili Burhan Garip Şavlı, Kurultayı değerlendirirken "Bu Kurultay CHP'nin kendi içinde daha özgür ve demokratik bir işlerliğe kavuşması yönünde olumlu katkılarda bulunmuştur. CHP'nin yapısı giderek müdahaleleri önleyecek güçtedir" dedi.

Şavlı hükümet konusunda ise, "Sayın Demirel'in hükümeti kuraması ya da kurmaması halinde, CHP'ye verilecek bir görev sanırım ortak Kurulumuzun da ötesinde, gruplarımızın tartışma ve yorumunu gerektirir bir niteliktir." şeklinde konuştu.

BAKKALBAŞI: "ECEVİT DEMOKRATİK ANLAYIŞIMA UYMAYAN TUTUM İÇİNDE"

CHP 8. Olağanüstü Kurultayında Genel Başkanlık için yapılan güven oylamasında "çekimser" oy kullandığı halde, başkan tarafından red oyu kullandığı açıklanan, Senato Grup Başkanvekillerinden Konya Senatörü Erdoğan Bakkalbaşı, niçin çekimser oy kullandığını şöyle açıkladı:

"Ağzımdan çıkan çekimserdir. Ama bu kimselerin red ağırlığı vardır. Aynı zamanda red sayılabilir. Genel Başkan 24. Kurultaydan beri demokratik anlayışıma uymayan bir tutum içine girmiştir ve bu tutumunda ısrar etmiştir. Ben de oyumu bu yönde kullanarak vicdanımın sesine kulak verdim. Bu benim kişisel davranışımdır. Ama şimdi Kurultay Genel Başkana güven oyu vermiştir. Birlikte çalışacağız."

PESTİLCİ: "MENFİ TAVIRDAN ÖTÜRÜ RED OYU VERDİM"

Zonguldak Senatörü Mehmet Ali Pestilci de red oyu gerekçesini şöyle açıkladı:

"14 Ekim seçimlerinden bu yana Genel Başkanın takındığı menfi tavırdan dolayı güvensizlik oyu verdim, ancak Genel Başkan Kurultayda güven oyu almıştır. Kurultayın bu kararına saygılıyım. Genel Başkanımla birlikte partinin bir üyesi olarak çalışmalarımı sürdüreceğim."

AZİZOĞLU: "ECEVİT, KURULTAYA İPOTEK KOYDU"

Diyarbakır Milletvekili İskân Azizoğlu ise red oyu gerekçesini şöyle açıkladı:

"Kendisine güvenmediğim için red oyu verdim. İşte durum ortadadır. Ben Genel Başkanın Kurultayın iradesini ipotek altına alma, onun kararını etkileme tutumunu bildiğim için red oyu verdim."

Kurultay bitti...

(Baştarafı 1. Sayfada)

Bazı parlamenterlerin, Ecevit'in Kurultaydaki tutumunu Ortak Gruba getirecekleri, muhalefetin yakında yeni bir Kurultay isteyeceği öğrenildi. Bu arada CHP Millet Meclisi Grubu dün de toplanamadı.

SEÇİM SONUÇLARI

Önceki gece sabaha karşı sonuçlanan oy ayırımı sonucunda Genel Merkez listesinde yer alan kişiler ve aldıkları oy şöyle:

Orhan Akbulut (Sivas) 719, Nusret, Aydın (OLEYİS Genel Başkanı) 717, Altan Öymen (Ankara) 714, Hayrettin Uysal (Sakarya) 713, Uğur Alacakaptan (Ankara) 712, Hüseyin Doğan (K.Maraş), 711, İlhan Biber (İstanbul) 706, Nail Atlı (Bursa) 705, Metin Somuncu (Tokat) 704, Erol Tuncer (Gümüşhane) 704, İmadettin Elmas (Çanakkale) 703, Mehmet Dedeoğlu (Kırklareli) 703, İsmet Atalay (Kars) 702, Celal Doğan (Gazianteo) 702, Mustafa Üstündağ (Konya) 701, Avni Gürsoy (Zonguldak) 700, Hayri Öner (Adana) 699, İlyas Kılıç (Samsun) 692, Mehmet Gümüşçü (Kayseri) 676, Nebil Oktay (Siirt) 663.

Buna karşılık muhalefet listesinden en çok oyu alan ise, Ordu Milletvekili Ertuğrul Günay oldu.

KAYBEDENLER, YENİ GELENLER

Böylelikle Ecevit'in 24. Kurultayda seçtirdiği Genel Yönetim listesinde yer alan iki Genel Sekreter yardımcısı Orhan Birgit ve Coşkun Karagözoğlu ile üç üye, Ali Haydar Veziroğlu, Malik Yılman ve Rıza Polat liste dışı kalmış oluyorlar.

Bunların yerine ise dört parlamenter ile ilk kez bir sendika başkanı Oleyis Genel Başkanı Nusret Aydın getirildiler. Yeni gelen parlamenterler: Grup Başkanvekili Altan Öymen, Disiplin Kurulu Başkanı Nail Atlı, Metin Somuncu ve Hayri Öner.

GRUPTA HUZURSUZLUK

Bu arada dün sabah toplanarak Grup Başkan Vekillerini seçmesi gereken CHP Millet Meclisi Grubunda dün de çoğunluk sağlanamadı.

Muhalefetin ağır bastığı CHP Millet Meclisi Grubunun daha önceki toplantısında da gerekli çoğunluk sağlanamamıştı.

Öte yandan muhalefet gruplarının ileri gelenlerinin grup başkanlıkları ve grup yönetim kurulu üyelikleri için aralarında temaslar yaptıkları öğrenildi.

GENEL GÖRÜŞME

Bu arada, CHP'de muhalefete mensup bazı parlamenterlerin Ecevit'in Kurultay'da açıkça taraf tutan tavrına öfkelendikleri ve Genel Başkan'ın bu tutumu ortak Grup toplantısına bir genel görüşme istemiyle getirmeyi düşündükleri öğrenildi.

Bir CHP'li parlamenter, "Genel Başkan haksız ve tutarsız davranmıştır, bu meseleyi grupta ele almaya kararlıyız" şeklinde konuştu.

Öte yandan Ecevit'in Genel Yönetim Kurulu seçimlerinden önce yaptığı konuşmanın, seçimi kaybetmelerine neden olduğu görüşünde olan muhalefetin parti içinde mücadeleyi sürdüreceği ve yakında yeni kurultay isteyeceği öğrenildi.

ÜSTÜNDAĞ GENEL SEKRETERLİĞE GETİRİLDİ

8. Olağanüstü Kurultayın sonunda seçilen Genel Yönetim Kurulu ilk toplantısını dün Genel Başkan Bülent Ecevit'in başkanlığında yaptı. Toplantıda Konya Milletvekili Mustafa Üstündağ yeniden Genel Sekreterliğe getirildi. Çanakkale Senatörü İmadettin Elmas, Gümüşhane Milletvekili Erol Tuncer, Ankara Milletvekili Altan Öymen ve Tokat Senatörü Metin Somuncu Genel Sekreter yardımcılıklarına seçildiler.

Bu durumda Genel Yönetim listesinde yer almayan Orhan Birgit ve Coşkun Karagözoğlu'ndan sonra, Genel Yönetim Kuruluna seçilen Uğur Alacakaptan da değişen Genel Sekreter yardımcıları oldular.

ECEVİT: "KURULTAY AMACINA ULAŞMIŞTIR" DEDİ

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Genel Yönetim Kurulu toplantısından önce yaptığı konuşmada, Genel Yönetim Kurulunun demokratik-sol bir partinin gereksinimlerini daha iyi karşılayacak bir örgütlenme modeli ile ilgili olarak bundan önceki kurulca başlatılan çalışmaları kısa sürede tamamlayacağını söyledi.

Ecevit, "Kurultay amacına ulaştı mı" şeklindeki bir soruyu ise şöyle cevapladı:

"Kurultay bildiğiniz gibi seçim sonuçlarını değerlendirmek ve özellikle 14 Ekim seçimlerinden sonra çıkan ve daha geniş anlamda son yıllarda Türkiye'de ve dünyada oluşan koşullar altında partinin nasıl bir tutum izlemesi gerektiğini tartışmak, seçim sonuçlarını değerlendirip, çözümlemek amacıyla toplanmıştır. Bildiğiniz gibi eski yönetim kurulu da yeni bir Genel Yönetim Kurulu seçme imkanını Kurultayımıza tanımıştır. Öyle inanıyorum ki Kurultay amacına ulaşmıştır."

Bazergan...

(Baştarafı 1. Sayfada)

du. Başbakan Bazergan daha önce de bir çok kez istifasını sunmuştu. Bazergan'ın, "Siyasi manevraların hükümetin çalışmasını yürütülemez bir hale getirmesinden üzüntü duyduğunu açıkladığı" bildirildi. Geçtiğimiz günlerde hükümetin iki üyesi istifa etmişti.

Mehdi Bazergan, özellikle son günlerde İslam Devrim Konseyi tarafından "ABD ile işbirliği yapmakla suçlanıyordu. Bazergan'ın Cezayir'de Carter'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı Brzezinski ile uzun bir görüşme yapması kendisine yöneltilen suçlamaların şiddetlenmesine yol açmıştı.

Gözlemciler, ABD elçiliğinin işgal edilmesinden sonra hükümetin güçsüzlüğünün tamamen ortaya çıktığını belirtiyorlar.

Özgürlük de özgürlük gibi olmalı

(Baştarafı 1. Sayfada)

Ama, vatandaş barışı özgürlük için istemektedir, özgürce yaşamak, özgürce fikrini söyleyebilmek, özgürce biraraya gelmek için istemektedir.

Seçmen, daha sert yasa, daha insafsız sansür, daha fazla hapis ve cop korkusu istediği için değil, Moskova kaynaklı sahte sol belasından kurtulmak için CHP'yi cezalandırmıştır. Özgürlüklere yönelik tehdidi, bu kez de devlet eliyle halkın üzerinde bir Demokles kılıcı gibi sallandırmak ülkeye bir yarar getirecek midir?

Yakın geçmiş, kabahati özgürlüklerde arayanların daima yanıldıklarını ortaya koymuştur. Bunun anılarda hâlâ taze olan örnekleri, MC hükümetleri ve karanlık suratlı 12 Mart'tır. Ve sosyal gelişmeden rahatsız olup, bunu kağıt üzerindeki koyu siyah yazılarla önleyebileceklerini sananlar daima hüsrana uğramışlardır.

"Devlet devlet olsun, vatandaş da söz dinlesin" gibi, eskimiş kuramlarla, "herkes yerli yerine marş marş!" komutlarıyla sorunlar çözülebilecek olsaydı, zaten sorunların kendileri ortaya çıkmazdı. Devletin devlet olmaktan çıktığı tartışmaları durup dururken mi gündeme gelmiştir acaba? 12 Mart'ın bir devlet terörü, bir anarşi, bir kargaşa olduğu gerçek değil midir? Anarşinin zorbalıktan beslendiği unutulmamalıdır.

Bunun en açık kanıtı, yurdumuzdaki anarşinin de ardında günümüzün en büyük zorbalarının, Brejnev emperyalistlerinin bulunduğudur. Ve onlar, kendileri için en elverişli ortamlardan birini, Türkeş gibi başka bir zorbanın iktidarı paylaştığı MC yönetimindeki Türkiye'de bulmuşlardır.

Bizce çözüm, devleti halka yakınlaştırmakta yatmaktadır. Bu kapıyı açacak anahtar özgürlüktür. Özgürlüğün birliği, birliğin de barışı güçlendirdiği bir Türkiye'de çatlaklar olmayacak ve tahtakuruları temizlenecektir. Halka zorbalık yapmakta Moskova kaynaklı gruplarla yarışa kalkmak ise, bu hevesin sahiplerine de, yurdumuza da hiç bir yarar getirmeyecektir.

Demirel milleti...

(Baştarafı 1. Sayfada)

uygulayan ve yüzde 7 kalkınma hızını 15 yıl üstüste sağlayan Türkiye'nin, kalkınan ülkeler arasında ikinci sırayı aldığını söyledi.

Ülkede medeniyet ve refahın yaygın hale gelmesi için ulaşılması gerekli hedefleri de sayan Demirel, bir hükümet kurmayı başarıp, güvenoyu alırlarsa, ülkeyi hedeflere ulaştıracak tedbirleri aralıksız alacaklarını vaadetti.

Daha sonra gazetecilerin sorularını cevaplayan Demirel, hükümet kurulduğu takdirde anarşi, can güvenliği, bölücülük gibi sorunların çözümünde CHP'den destek isteyeceklerini ve CHP'nin de bu desteği sağlayacağından ümitli olduklarını söyledi.

Demirel, CHP'nin anarşi konusunda destek olmaması halinde "Millet onlar hakkında kararını verir" dedi. Demirel, CHP'den istenecek desteğin sadece hükümetin icraatı ile ilgili olduğunu, güven oylamasıyla ilgili destek istemeyeceklerini de söyledi.

Demirel, partilerin birbirleriyle dövüşmek için var olmadığını belirterek, partilerin meseleleri çözmek ve birbirleriyle tartışmak için var olduğunu sözlerine ekledi.

Demirel, bir başka gazetecinin, "Kurulacak hükümet komünist partisine izin verecek mi?" şeklindeki bir sorusu üzerine de, Anayasa'nın komünizme kapalı olduğunu öne sürerek şunları söyledi: "Bu benim yorumum değil. O zaman biz yoktuk. Anayasa'yı yapanların yorumu." dedi. Demirel ayrıca, komünist partisinin resmen olmamakla beraber, fiilen var olduğunu ifade ederek, komünist partisinin bulunmamasının Türkiye için büyük bir eksiklik olmadığını söyledi.

Yabancı bir gazetecinin Kıbrıs ve Yunanistan'la ilgili bir sorusunu ise Demirel şöyle cevapladı: "Biz Yunanistan'la dostuz. Yunanistan ile Türkiye arasında sorunlar vardır ama bu sorunları Yunanistan yaratmıştır. Biz bu sorunların Yunanistan'la dostluk içinde ve masa başında çözülebileceği düşüncesindeyiz."

FEYZİOĞLU

Hükümeti kurma çalışmalarını sürdüren Demirel'le bir saat süren görüşmeden sonra yaptığı açıklamada, CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, "Desteğimizin kayıtsız şartsız olması sözkonusu değildir. Erken seçim teklifi getirilseydi, buna evet derdik." dedi.

Demirel'in hükümeti kurması konusunda ise, "AP Genel Başkanı Sayın Demirel'in kurmayı düşündüğü hükümetin kuruluşuna karşı çıkmamak kararını parti olarak almış bulunuyoruz. Anarşiye, pahalılığa, yıkıcı faaliyetlere, işsizliğe karşı alacakları tedbirlerde elimizden geldiği kadar yardımcı olacağız destek olacağız." diyen Feyzioğlu, bir hükümet kurulsun da bunlar da yıpransın düşüncesinde olmadıklarını, memleket yararına işler görülsün diye ellerinden geleni yapacaklarını söyledi.

ERBAKAN'LA GÖRÜŞME BUGÜNE KALDI

Öte yandan Hac nedeniyle Suudi Arabistan'a giden MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan dün saat 15.30'da yurda döndü.

Erbakan Esenboğa havaalanında verdiği demeçte, hükümeti kurmakla görevlendirilen AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'le bugün saat 11.00'de görüşeceğini açıkladı

Sıkıyönetim...

(Baştarafı 1. Sayfada)

'G' fıkrasına dayanılarak durdurulmuştur.

"Ayrıca bu fiillerinden dolayı dernek sorumluları hakkında gerek Sıkıyönetim gerekse genel yargı mercilerinde adli kovuşturmalar yürütülmektedir. Kamuoyuna duyurulur."

"İki batıldan biri"

(Baştarafı 1. Sayfada)

Son dakikaya kadar, önlem kuşkusuyla, toplantı odasının kapısı kapalı kaldı. Son dakikada, başta eski bürokratlar, büyük bir kalabalık, salona doldu.

İktidar korkunç şey. Nasıl da pervaneler, ışığına birdenbire toplanır.

Basın sözcüsü arkadaşımız Tahir Zengingönül, salona saldıranları durdurmaya çalışıyordu:

—Biraz anlayış gösterin, biraz anlayış gösterin diye.

—İlahi masum kardeşim, kendini göstermek varken insan nasıl anlayış göstersin?

Ne korkunç şey iktidar!

Günlerce, bütün as basın, CHP'nin taytay kurultayını izlemişti, oysa AP Genel Başkanı da rahatlamış, gireceği gizli açık pazarlıklara, kafa rahatlığıyla, girebilmişti. Basın yolunu gözlemiyordu. İnsan birtek Türkeş'e gidiş gelişini izleyebilse, kocaman bir tarihçe çizebilirdi.

Basın da pervane cinsinden, gürültüye koşuyor.

Ben, dördüncü ve son toplantısına yetiştim Demirel'in. İlk üçünün bültenini okudum.

İki ağırlık noktası şu:

1. Eskiden Ecevit dilek ve isteklerini, parlamento dışına götürmeye çalışırdı. Bu kez Demirel, bu parlamento halkın isteklerini yeter derecede yansıtmıyor kanısında, ve ille de erken seçimi ön plana almak niyetinde

2. O erken seçimden sonra ve de önce, kanun gücünde kararnameler çıkartacak ve biz belki bir hayli terliyeceğiz.

Demirel çok açık konuşuyor. Romantik bir edebiyata önem vermiyor.

Dördüncü basın toplantısı, bir protokoler kapanış toplantısı. Öbürlerine yetişemediğime üzülüyorum.

Süleyman Demirel'in yüzü artık iktidar yüzüydü.

Anladığım kadar, ilk önce hükümeti kurmaya pek teşne değildi, sonra iktidarla karşı karşıya kalınca, aynasına baktı. Ayna ona dedi ki:

—Şimdiye kadar bazı başarıların oldu, onlar rastlantısal değil Kaynağını ilk önce kendinde ara..

AP lideri özet olarak Türkiye'nin maddi manevi tablosunu çizdi, yirmiüçle yetmişdokuz Türkiyesi arasında katedilmiş yolu belirtti ve ezcümle şunu söylemek istedi:

"Türkiye'de ebediyete kadar yaşıyacak güç vardır, bu gücü, damarlarındaki asil kanda, pragmatist bir felsefede aramalı.

Dünyam onun dünyası belki benim dünyam değil. Ama Sezar'ın hakkını Sezar'a teslim etmek gerek. Nasıl olsa bizim haklar hava alıyor.

Orta Doğuda askeri darbeden sonra ayakta kalabilen tek lider Demirel. Bir de, düşüyor kalkıyor, batılı aziz dostlarımızı kuşkulandıracak kadar, "Sanayii ille de sanayii" diye tutturmaktan vazgeçmiyor.

Bakalım yarınlar neler getirecek.

AP, Tariş...

(Baştarafı 1. Sayfada)

kanlık müfettişleri tarafından hızla idari tatbikata geçilmesini isteyeceğiz.

"2. Başbakanlık ve bakanlık tarafından kuruluşu kasıtlı veya kasıtsız zarara uğratan idari soruşturmanın yanısıra, bu kuruluş çatısı altındaki baskı, zulüm ve usulsüzlüklerle ilgili adli soruşturmanın açılması için tüm haksızlıkların savcılığa intikalini sağlayacağız.

"3. 16 Haziran 1979 tarihinden bu yana TARİŞ'de kıdem tazminatı, sözleşmeli elemanlara ödenmiş tazminat adı altındaki paralar, bu tarihten sonra yapılmış sözleşmelerle kendilerine açıktan gelir sağlayanlara TARİŞ kasasından ödenmiş ücretler ve benzeri ödemeler 'kanunsuz ve usülsüz' kabul edilerek sorumlulardan icra yoluyla geri alınacaktır.

"4. Bu yönetim döneminde meydana gelmiş tüm zararların sorumluları tek tek tespit edilerek kuruluşu zarara uğrattıkları gerekçesiyle her biri için adli mercilerde dava açılacak ve bu zararların hesabı yine aynı kuruluş ve ünitelerde sorumluluğu paylaşanlara zincirleme uzanacaktır."

Uzun bir gece

Nuri Çolakoğlu

Türkiye'deki siyasi parti kurultay ve kongreleri her nedense maça benzetildiğinden hep spor salonlarında yapılıyor ve galiba ortamın da etkisiyle maç havasında geçiyor. CHP'de de iki gün süren maç bitmiş, iki gün boyunca beraberlik bozulmadığından iş penaltılara kalmış. Ecevit birinci penaltıda başarı sağlayıp, güvenoyu aldıktan sonra, ikincisini de sayıya çevirmek için faule başvuruyor: "Benim ekibimi seçmezseniz istifa ederim."

Bu tehdidin havada sallandığı ortamda Kurultay delegeleri oy kullanıyor. Saat 21.00 Seyirciler de sahaya inmiş. Ortalıkta büyük bir kalabalık var.

Pembe ve beyaz listeler elden ele dolaşıyor.

Nabız yoklamaya çalışıyoruz. Birçok delege, milletvekili, bakana soruyoruz, sonucun ne olacağını. Tahminler birbirini kovalıyor. Genel olarak söylenen —hangi taraftan olursa olsun— "100 farkla alırız."

Herkesin kazanacağını ileri sürmesi belki çok garip değil ama 100 rakamı çok dolaşıyor. Durumu küçük bir grupta tartışıyoruz. Sohbete katılanlardan biri "Bakın size bir hikaye anlatayım" diyor. "Ayıya sormuşlar, 'bu yıl armut nasıl olacak?' diye. Ayı 'bol olacak' demiş, 'bol olacak'. 'Yahu ayı, sen tarımdan ne anlarsın' demişler. Ayı da 'gönlüm öyle istiyor' cevabını vermiş."

Az ötede Orhan Birgit, CHP yönetiminin 1965'ten bu yana en müdavim üyesi, bir meslektaşımızla iddiaya giriyor: "Genel Merkez listesi 200 farkla kazanacak' Altına gün, tarih ve saat yazarak iddiasını yazılı olarak meslekdaşa veriyor.

Gece saat 01.20. Başkan 3 saat 45 dakika süren oy verme işleminin sona erdiğini ilan ediyor.

24. Olağan Kurultayı hatırlıyoruz. Bu saatlerde ortalıkta kimse kalmamıştı. Oyunu kullanan kendini Ankara'daki otellerden ya da lokantalardan birine atmıştı. Tek listenin katıldığı, sonucun sabahtan belli olduğu kurultaydı.

Ama bu defa farklı, saat gece yarısını geçmiş, kalabalık azalacağına artıyor. Kürsüyü ve oy sayım ve ayrım yerini kuşatıyor. Çember gittikçe daralıyor. Her listeden beşer müşahit ve sayısı ona yaklaşan başkanlık divanı üyeleri zor kımıldayabilecek haldeler.

Zarflar sayılıyor, imzalar sayılıyor: Bir daha sayılıyor. Ve sonunda zarfların açılmasına geçiliyor. İlk oy muhalefetin beyaz listesine. Pembe, beyaz, pembe, beyaz... Sürüp gidiyor. Başkan Zihni Kutlar'ın önündeki pembe ve beyaz kağıt tomarları yükselip gidiyor.

İlk sandığın sayımı saat 03.10'da belli oluyor. Muhalfet 220, Genel Merkez 189. İlk sevinç. Ama ikinci sandıkta Ecevit'in konuşmasının etkisi görülmeye başlıyor. Pembe oylar yükseliyor.

Saat 04.05'te oyların ayrımı bitiyor. Başkan oy sayımına başlıyor. Ve sonuç 04.15'te belli oluyor artık.

Genel Merkezin listesi 723, muhalefet 604, 7 zarf da boş çıkıyor.

Çizilmiş oyların sayımına geçilecek, ama kimse fazla ilgilenmiyor. Büyük kalabalık, gruplar halinde salonu terk ediyor. Yeni kazananlar öpülüyor, tebrik ediliyor. Ama büyük bir tezahürat yok.

Dikkatle bütün gelişmeleri izleyen bir CHP'li "Bu bir Pirhus zaferi" diyor.

Atina Kralı Pirhus, İtalya'yı zaptetmek için büyük bir orduyla yola çıkıyor. İtalyanlarla günlerce savaş ediyor ve sonunda da bir zafer kazanıyor. Ama savaş meydanında geriye sadece kendisi ile bir avuç adamı kalıyor. Bu "zafer"den sonra da Pirhus, gemisine binip Atina'ya dönüyor.

CHP'li dostumuz bu olayı hatırlatıyor bize.

Çağlayangil...

(Baştarafı 1. Sayfada)

lar) kazandılar.

İdare amirliklerine ise Hasan İldan (CHP), Mehmet Kılıç (AP), Suphi Gürsoytrak (MBG) seçildiler.

Öte yandan Millet Meclisi de saat 15.00'te Muhlis Görentaş'ın başkanlığında toplandı. Ankara Milletvekili Öymen ile İstanbul Milletvekili Metin Tüzün, verdikleri bir önergeyle Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş'ı Meclis Başkanlığına aday gösterdiler.

Karakaş'tan başka aday olmayan oylamaya 356 milletvekili katıldı. Oylamada Karakaş 320 oy alarak başkan seçilirken, 26 boş, 7 oy da aday olmayan üyelere çıktı.

Anayasa gereğince Meclis Başkanlarının ilk turda seçilebilmeleri için üçte iki çoğunluk aranıyor. Bu nedenle son kez 1961 yılında Fuat Sirmen ilk turda seçilmişti. Cahit Karakaş da 18 yıl sonra aynı sonucu elde etmeyi başarmış oluyor.

KARAKAŞ'IN KONUŞMASI

Meclis Başkanlığına seçildikten sonra kürsüye gelen Karakaş, "Başkanımız olarak geçen ki yasama yılında taşıdığım görev ve heyacanı, sorumluluk bilincini önümüzdeki dönemde de muhafaza ederek parlamentarizmin çalışmalarının daha etkili ve verimli olması yolunda gayret sarfedeceğim." dedi.

Karakaş, kendisinin en büyük güç kaynağının milletvekilleri ve parti gruplarının destek ve yardımları olduğunu ifade etti.

KONTENJAN GRUBU BAŞKANLIĞINA BAYKARA SEÇİLDİ

Öte yandan Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Grubunun dünkü toplantısında yapılan seçimler sonucunda, grup başkanlığına yeniden Zeyyat Baykara seçildi.

Toplantıda grup başkanvekilliğine Şerif Tüten, Yönetim Kurulu üyeliklerine de Fahri Çoker ile Sefa Reisoğlu seçildiler.

Aydınlık
BAYAŞ Basın-Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni ORAL ÇALIŞLAR

Yazıişleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S. AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O. GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu - İstanbul Tel: 26 52 44 İdare Tel: 26 54 37
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri
Baskı: İst. GÜNTUR
Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8, Kızılay Tel: 25 38 69 □ İZMİR: Özgüler İşhanı, 452. Sok. 25/3, Konak Tel: 13 10 90 – 25 25 54 □ ADANA: Atatürk Cad.113. Sok. Sefer İşhanı Kat: 3 No:16 Tel: 103 42 □ TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 39 00 □ DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı, Kat: 3, No: 30, Dörtyol Tel: 3857

YURTDIŞI BÜROLARI
ALMANYA: Burgstr. 78 6 Frankfurt /M 60 Tel: 0611 437 595
FRANSA: 95 Rue de la Jonguiere, 75017 Paris
BELÇİKA: 188 rue Josaphat, 1030 Brüxelles Tel: 64 72 120
İSVEÇ: Gürgün, Duvgrand 5/A, 1 tr. 17236 Sundbyberg, Tel: 08/296 628
HOLLANDA: Bildstr. 53, Utrecht Tel: 31 47 61
İSVİÇRE: Ch. des Cotes 1 1020 Renens Tel: 34 21 72

ABONE ÜCRETLERİ
Yurtiçi: 3 aylık 450 TL, 6 aylık 900 TL, 1 yıllık 1800 TL
Yurtdışı: 3 aylık 675 TL, 6 aylık 1350 TL, 1 yıllık 2700 TL
Not: Bu ücrete gönderilen ülkeye göre uçak postası ücreti eklenir.

İLAN TARİFESİ
2.4.6. sayfalar (Sütun/snt.) 250 TL
3.5.7. sayfalar (Sütun/snt.) 300 TL
Yayın İlanı (Sütun/snt.) 100 TL
Doğum, Evlenme, Ölüm (5 sütun/snt.) 500 TL
Küçük İlanlar (Kelimesi) 10 TL

2231 0—274

İŞTE HÜR KMER KUVVETLERİ

Hür Kmerler (Beyaz Kmer veya Kmer Seri) bir eğitim sırasında. Önceleri Demokratik Kamboçya kuvvetlerini de hedef alan Hür Kmerler bu tutumlarından vazgeçtiler ve onlarla ortak düşman Vietnam'a karşı birleştiler. Hür Kmerler üç bayrak taşıyorlar (soldan sağa), Budist bayrağı, Kamboçya milli bayrağı ve "Kamboçya Kurtuluş Ordusu kuvvetleri" bayrağı.

Kamboçya'da Vietnam'a karşı milli cephe güçleniyor

Hür Kmerler Vietnam birliklerine zaman zaman büyük kayıplar verdiriyorlar. Vur-kaç taktiği izleyen Hür Kmerler çok sayıda Vietnamlı'yı tutsak ettiler. İşte Hür Kmerler'in tutsağı bir işgalci Vietnam askeri.

- Hür Kmer kuvvetleri, halkın açlık ve salgın hastalıklarla yok olması tehlikesi karşısında, Demokratik Kamboçya kuvvetleriyle ortak düşman Vietnam'a karşı birleştiler

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Hür Kmerlerin (Kmer Seri ya da Beyaz Kmer) Demokratik Kamboçya kuvvetleriyle birleştikten sonra, Vietnam işgal birliklerine karşı daha etkin bir direniş yürütüldüğü bildiriliyor.

Daha önceleri Vietnam askerlerinin yanı sıra Pol Pot önderliğindeki Demokratik Kamboçya kuvvetlerini de hedef alan Hür Kmerler, bu tutumlarından vazgeçtiler. Hür Kmerlerin lideri Prens Soriavong, Vietnam'ın işgaliyle ortaya çıkan açlık ve salgın hastalıklar nedeniyle yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan Kamboçya ulusunun kurtarılması gerektiğine inandıklarını ve ortak düşman Vietnam'a karşı Demokratik Kamboçya'yla birleştiklerini ifade ediyor.

Hatırlanacağı üzere Batılı ajanslar iki gücün Vietnam'a karşı birleştiğini bildirmişlerdi. (AYDINLIK, 5 Kasım 1979)

Prens Norodom Sihanuk'un akrabası olan Prens Soriavong'un yönetimindeki Hür Kmerler daha çok ülkenin Tayland sınırına yakın bölgelerinde faaliyet gösteriyorlar. Hür Kmerler diğer ağır silahların yanı sıra Klaşinkof, M 16, Ak 47 ve diğer hafif gerilla silahları kullanıyorlar. Vietnam'ın 110 ve 115 milimetrelik topları ve zırhlı araçlarına karşı vur-kaç taktiği izleyen Hür Kmerler Vietnam askeri birliklerine ağır kayıplar verdiriyorlar. Çok sayıda Vietnam askeri de Hür Kmerlerin elinde tutsak bulunuyor.

Gerilla taktiklerinin dışında kimi zaman da düzenli birlikler gibi hareket edebilen Hür Kmerlerin sayısı yaklaşık 6 bin civarında. Hepsi de üniforma giyen Hür Kmerler, üç bayrak taşıyorlar. Fotoğrafta da görüleceği gibi en öndeki bayrak "Kamboçya Kurtuluş Ordusu Kuvvetleri"ni temsil ediyor. Ortadaki bayrak Ankor tapınağının bulunduğu Kamboçya milli bayrağı, en soldaki ise Budistlerin bayrağıdır.

Planlı Karma Ekonominin İşleyişi ve Ekonomik Gelişme Sempozyumu başladı

ANKARA (AA)

Türkiye Ekonomi Kurumu tarafından düzenlenen, "1979 yılında Türkiye Ekonomisi" konulu toplantıların ilki olan, "Planlı Karma Ekonominin İşleyişi ve Ekonomik Gelişme Sempozyumu" bugün başladı.

Türkiye Ekonomi Kurumunun kuruluşunun 50. yıldönümü nedeniyle, Devlet İstatistik Enstitüsünde düzenlenen bilimsel toplantıda, bilim adamlarının ve iş adamlarının planlı karma ekonomi konusundaki bildirileri tartışılacak.

Kurum tarafından, "1979 Yılında Türkiye Ekonomisi" konusunda; 21 Kasımda "Tarım kesiminin gelişmesi ve geleceği", 26 Kasımda "Sanayi ve teknolojik gelişme", 30 Kasımda "Mali Kurumlar ve bankacılık", 24 Aralıkta "İhracatın geliştirilmesi olanakları", 26 Aralıkta "Ekonomik gelişme, istihdam", 4 Ocakta "Toplusözleşme düzeni ve Türk Ekonomisi", 9 Ocakta "Kamu yönetimi ve ekonomik kalkınma" konularının tartışılacağı bir dizi toplantı daha düzenlenecek.

Elektrik mühendisleri mum ışığında basın toplantısı yaptı

ANKARA(THA)

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Başkanı Bülent Damar, dün mum ışığında düzenlediği basın toplantısında, önümüzdeki günlerde elektrik kısıntılarının daha da artacağını söyledi.

Halkın yüzde 50'sinin karanlıkta olduğunu bildiren Damar, 1979 yılında kesinti ve kısıntıların yüzde 60 artış gösterdiğini belirtti ve şöyle dedi:

"Bugün Türkiye'de elektrik sisteminde güç olarak 700-800 Megavat açık vardır. Aralık ayı ortalarında devreye alınacak olan 250 MW gücündeki Hasan Uğurlu su santrali ile elektrik enerjisi üretimindeki açık belli oranda azalacak ise de, yılda en az yüzde 9'luk artış gösteren elektrik İstemi açısından, bunun yakın geleceğe gözle görünür bir yararı olmayacaktır."

Elektrik enerjisi sektörünün yüzde 50 oranında dışa bağımlı olduğunu belirten Damar, şimdi planlanan projelerin zamanında gerçekleşmesi halinde bile 1980'de 6,8 milyar MW, 1981 yılında 4,9 milyar MW, 1982 yılında 2,9 milyar MW ve 1983 yılında da 1 milyar MW enerji açığı olacağını bildirdi.

Türkiye'de üretilen toplam enerjinin yüzde 75'inin sanayide kullanıldığını belirten Damar, bu miktarın yüzde 87'sinin ara ve tüketim malları sanayisinde kullanılmasını eleştirdi.

İstanbul'da bir uluslararası kongre dolayısıyla bir araya gelen Kıbrıs'ın Türk ve Rum kesimlerinden iki delege "dostluğa" kadeh kaldırıyor.

Bütün Kıbrıs bu havayı özlüyor

Kıbrıs'ın Türk ve Rum kesiminden iki delege "dostluğa" kadeh kaldırdı

İSTANBUL(AA)

Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Turizm ve Kültür Kuruluşları Uluslararası Birliğinin İstanbul'da önceki gün başlayan 20. Genel Kuruluna Kıbrıs'ın Rum ve Türk kesimlerinden ayrı ayrı delegeler katıldı.

İlginç bir raslantı sonucu, Kıbrıs'ın Türk ve Rum kesimlerinden Genel Kurula katılan delegeler 27 yıllık iki arkadaş çıktılar. Türk kesiminden (Bay) Aysel Erduran'la Rum kesiminden Gregoris Kazandjis, Kıbrıs Posta idaresine 25 Aralık 1952'de yüz kişinin katıldığı sınavı sadece kendilerinin kazandığını belirttiler.

Erduran ve Kazandjis, Genel Kuruldan önce Carlton otel nde ver len yemekte, diğer delegelerden ayrı bir masada oturarak "dostluğa" kadeh kaldırdılar. Kıbrıs'ın şu anda birbirinden ayrılmış durumda olan ve aralarında gergin bir hava bulunan Türk ve Rum kesimler nden iki delegenin bu samimi havası diğer delegelerin memnuniyetine yol açtı.

Türk ve Rum delegeler, Kıbrıs'taki durum hakkındaki görüşlerini açıklarken "Kıbrıs sorununa uygun ve sürekli bir çözüm istediklerini" belirttiler.

Parça bulamadıkları için otomobil fabrikaları çalışamıyor

BURSA (THA)

OYAK Renault Otomobil Fabrikasının parça yokluğu yüzünden, 18 Ekimden bu yana üretim yapamadığı, TOFAŞ Otomobil Fabrikasının da zor koşullar altında ancak "eksik parçalı" otomobil üretebildiği bildirildi. TOFAŞ Fabrikası parkında bekleyen eksik parçalı otomobil sayısının 1700'ü bulduğu belirtildi.

TOFAŞ Otomobil Fabrikası Müdürü Aslan Köksal bu konuda bir açıklama yaparak, halen üretimin günde 120 otomobil olarak sürdürüldüğünü, ancak banttan çıkan otomobillerin parçaları noksan olduğundan alıcıya teslim edilemediğini söyledi.

TOFAŞ Müdürü Köksal, yapımı daha önce tamamlanan 90 otomobilin dün Mısır'a ihraç edildiğini sözlerine ekledi.

STOCKHOLM MUHABİRİMİZ ABDULLAH GÜRGÜN, İSVEÇ KOMÜNİST PARTİSİ BAŞKAN YARDIMCISI KLAS BORELL'LE GÖRÜŞTÜ

AYDINLIK Stockholm muhabiri Abdullah Gürgün, İsveç Komünist Partisi (SKP) Başkan yardımcısı Klas Borell ile görüştü. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesini benimseyen İsveç Komünist Partisinin liderlerinden olan Borell, geçtiğimiz aylar içinde Çin Halk Cumhuriyetine yaptığı bir gezide, Vietnam sınır bölgelerine kadar giderek burada incelemeler yaptı.

Borell, arkadaşımız Gürgün'ün, İsveç'te Vietnam halkını ABD istilasına karşı savaşta destekleme kampanyası ve Vietnam'ın bugünkü durumu konusundaki sorularını cevaplandırdı. Aşağıda bu röportajı yayınlıyoruz.

"Vietnam için topladığımız paranın hiç bir kuruşu için pişmanlık duymuyoruz ama..."

"Dün Vietnam'ın yanında olmak doğruydu, bugün karşısında olmak doğrudur"

"Biz eskiden "ABD Vietnam'dan defol" diyorduk, şimdi de "Vietnam Kamboçya ve Laos'tan defol" diyoruz.

AYDINLIK: Vietnam'ın ABD emperyalizmine karşı verdiği mücadeleye İsveç'ten büyük dayanışma sağlamış, Vietnam için büyük bir kamuoyu yaratmıştınız. Bize SKP'nin geçmişte bu konuda yapmış olduğu çalışmalar hakkında biraz bilgi verir misiniz?

K.BORELL: Vietnam halkının ABD'ye karşı verdiği mücadele için dünyanın en güçlü dayanışma hareketi İsveç'te yaratıldı. Partimiz, İsveç - Vietnam dayanışma hareketinin başını çekti. Yıllarca baş siyasi görevimiz Vietnam'a dayanışma sağlamak oldu. Başta çok azdık, neredeyse yalnızdık. Fakat her geçen gün çoğaldık. Sattığımız hiç bir Vietnam bülteni, topladığımız 13 milyon kronun hiç bir öresi (kuruşu) için pişmanlık duymuyoruz. Biz Vietnam halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini destekledik. "Vietnam halkı kendi kaderini kendi tayin etmelidir. ABD, Vietnam'dan defol!" dedik. Bu o zaman da doğruydu. Biz bütün ülke ve halkların bağımsızlık ve özgürlük hakkı prensibini destekledik. Bugün de "Vietnam, Kamboçya'dan defol! Vietnam, Laos'tan defol!" demeye mecburuz.

"Moskova ve Hanoi'nin planları"

AYDINLIK: O zamanlar İsveç'teki Vietnam, temsilcilerinin size baskı yaptığını biliyoruz. Bu baskılar nasıl oldu?

K.BORELL: İç işlerimize karıştılar. SKP'ye karşı tavır aldılar. Vietnam İle Dayanışma Gruplarının (FNL) düzenlediği seminerlerde Sovyetleri eleştiren kitapların okunmasını yasaklamaya kalktılar.

AYDINLIK: Vietnam'ın bugünkü duruma düşmesinin nedenlerini nasıl açıklıyorsunuz?

K.BORELL: Zor savaş yılları sırasında Vietnam Komünist Partisi içinde güçlü bir Sovyet yanlısı grup gelişti. Bu grup Vietnam'ın Güneydoğu Asya'da bir büyük devlet olması meyli için faaliyet gösterdi. Vietnam önderliğinde, Laos ve Kamboçya ile kurulacak bir "Hindiçini Federasyonu"ndan bahsedilmeye başlandı. Bu rüyalar, Sovyet emperyalizminin de işine geliyordu. Moskova, bu plana göre Vietnam kanalıyla Güneydoğu Asya'yı ele geçirebilecek ve kendisine karşı en kararlı mücadeleyi veren Çin'i ablukaya alabilecekti.

Vietnam önce Sovyetler Birliği ile uzun süreli bir güvenlik anlaşması imzaladı ve COMECON'a girdi. Sonra kendini "Dünyanın üçüncü askeri gücü" olarak adlandırmaya başladı. Haksız da değildi. Arkasında Sovyetler'in güçlü desteği, elinde Amerikalılardan kalan bütün silahlar ve Amerikalılara karşı verilen savaşta kazanılan güçlü bir ordu vardı.

"Bağımsızlığı rublelere sattılar"

Bugünkü Vietnam liderleri sosyalist yolu terkettiler. Ho Şiminh'in "Herşeyden kıymetli" dediği bagımsızlık ve özgürlüğü rublelere sattılar. Savaşın harabettiği ülkeyi yeniden inşa etmek, halka barış getirmek yerine Laos ve Kamboçya'yı işgal altında tutuyorlar. Çin'e karşı tahriklerde bulunuyorlar. Bütün bunları da Rusya'nın hesabına yapıyorlar.

AYDINLIK: Çin-Vietnam sınır çatışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

K.BORELL: Aslında Çin ile Vietnam arasındaki sınır çelişkileri çok ufak. Çelişkili bölgenin büyüklüğü 16 kilometre kare kadar. Fakat Vietnam barışçıl bir çözüm yerine Çin'e karşı devamlı olarak sınır kışkırtmalarında bulundu. Vietnam'ın Çin sınırlarına tecavüz etme sayısı 1975'te 439 dan 1978 de 1108'e yükseldi. Çin sınır birlikleri kışkırtmalara silahla karşılık vermeme emri altındaydılar. Fakat durum o hale geldiki Çin karşı saldırıya geçti.

Vietnam Komünist Partisi içinde bir grup Hindiçini federasyonu hayalleri kuruyordu "Saldırı tavizlerle karşılanırsa, saldırgan yolunun açık olduğu kararına varır"

AYDINLIK: Bu küçük ülkenin koskoca Çin'e karşı devamlı sınır kışkırtmalarında bulunmasının sebebini nasıl açıklarsınız?

K.BORELL: Evet, Vietnam Çin'den küçüktür, hatta çok küçüktür. Fakat askeri gücü zayıf değildir. Bugün Vietnam 1,5 milyon kişiyi silah altında bulunduruyor. Çin'in savaş gücü de zayıf değildir, fakat güncel muharebe tecrübesinden yoksundur ve donatımı eskidir.

Vietnam, sınır kışkırtmaları yoluyla, Güney Asya'yı işgal planlarına şiddetle karşı çıkan Çin'i zayıf göstermek istiyordu. Onlar Güney Asya ülkelerine "İşte bakın, Çin zayıf. Bize karşı çıkmaya cesaret edemiyor. Bizi hiç bir şey engelleyemez" demek istiyorlardı. Çin uzun zaman tereddüt etti. Savaş pek çok insanın acı çekmesine yol açar. Fakat saldırı gögüslenmezse sorun yalnızca büyür. Eğer saldırı tavizlerle, karşılanırsa saldırgan, saldırı yolunun açık olduğu kararına varır. Bu nedenle Çin Halk Cumhuriyeti karşı saldırıya geçmeye mecbur kaldı.

İsveç hükümetinin Güney-Doğu Asya politikası

ABDULLAH GÜRGÜN

İsveç'in Güneydoğu Asya politikası, İsveç'in genel dış politikasına paralel olarak, mümkün olduğu derecede hiç bir tarafın darıltılmaması şeklinde uygulanıyor.

Vietnam'ın kurtuluş mücadelesinde büyük destek gösterildi. Hatta zamanın Başbakanı Olaf Palme gösteri yürüyüşlerine katıldı. ABD bunu protesto etmek için Stockholm'deki büyükelçisini geri çağırdı. İsveç hükümeti, Kamboçya ve Laos'a da destek gösterdi.

Bütün bu ülkeler kurtulduğunda krediler teklif edildi.

Bugün Vietnam'da Bai-barg'da Güneydoğu Asya'nın en büyük kağıt fabrikasını İsveçliler kuruyor. İlk elde bu endüstri için 400, daha sonra 500 milyon kron yatırıldı. İsveç, Vietnam Kamboçya'ya saldırdığında Vietnam'ı kınadı. Fakat ekonomik yardımı kesmedi.

Yeni hükümet kurulduğunda da bir açıklama yapan eski Başbakan ve şimdiki Dışişleri Bakanı Ola Ulsten, ekonomik yardımı Vietnam'a karşı politik bir baskı aracı olarak kullanmayacaklarını söyledi. Muhafazakar parti dışında meclisteki dört parti aynı görüşü paylaşıyor. Vietnam'ın Kamboçya'yı işgali sırasında kurulan Heng Samrin hükümetinin ise, Sol Komünist Partisi (Avrupa komünisti parti) dışında, diğer partiler tanınmadılar.

Kamboçya'da açlık içindeki halka yardım ulaştırabilmek konusunda İsveç büyük gayretler gösterdi. İsveç'in gönderdiği yardımın yarısı Heng Samrin kanalıyla, yarısı da Tayland sınırı kanalıyla gönderiliyor.

Son olarak 18 Ekimde 20 milyon kronluk (10'ar milyon kron bölüştürülerek) yardım gönderildi. 23 Ekimde de Ola Ulsten daha fazla yardım göndermeye hazır olduklarını açıkladı. Bağımsızlık, toprak bütünlüğüne saygı ve içişlere karışmama gibi uluslararası prensiplerin savunulmasından yana olduğunu sık sık tekrarlayan İsveç'in bu prensipleri çiğneyenlere karşı ise yumuşak davrandığı da dikkat çekiyor.